Postimees

82. aastakäik - *Ilmub iga päev varahommikul*

Toimetus ja peakontor Tartus, Ülikooli t. 21/23.
Toimetus ja kontor Tallinnas, Viru tn. nr. 11.

Telefonid Tartus: Tegevtoimetaja ja toimetuse sekretär 2-86, Tartu teated 1-86, siseriik 2-65, välispoliitika osakond ja kaugeköned 9-86. Artjuhatus 65, trükikojajuhataja 14-65, tellitus 80, raamatukauplus 2-50. — Posti jooksev arve nr. 2171.

Telef. Tallinnas: Toimetus 436-81, kontor 436-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soovil.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste kirjaga: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 12 senti, teksti sees 15 senti mm. Kohaotsimiskuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha valiku soove täidetakse ainult võimalust mööda.

Kuulutusi võetakse vastu äripäeviti: „Postimehe" peakontoris kl. 8.30-st kuni 18-ni, „Postimehe" raamatukauplu-ses, Suurturg 16, kl. 8-st kuni 17-ni, „Postimehe" Tallinna kontoris kl. 9-st kuni 15.30-ni. Pühapäeval: „Postimehe" toimet., tel. 1-86, kl. 18 kuni 20-ni.

Üksiknumber 6 senti

Hinnata kaasandeks igal pühapäeval pilkeleht „Sädemed"

„Postimehe" tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu — kr. 1.65, 3 kuud — kr. 3.30, 6 k. — kr. 6.40, üle 6 kuu korraga tellides iga üksikuu kr. 1.40, 6 k. — kr. 8.60, 9 k. — kr. 12.80, 12 k. — kr. 17.—. Välismaale — kr. 4.— kuus.

Tellimishind Tartu linna tellijaile kojukandmisega on võrdne postiga tellimise hinnaga.

Postita (a. o. Tartus tellitusest ise ära viies) 1 kuu — kr. 1.50, 3 kuud — kr. 3.—, 6 k. — kr. 5.95, üle 6 kuu korraga tellides iga järgnev kuu kr. 1.15.

Aadressi muutmine 25 senti.

„LASTELEHT" 1 kuu — 40 s., 3 k. — 80 s., 6 k. — kr. 1.10, 12 k. — kr. 3.50. Üksiknumber 20 senti. Ilmub 2 korda kuus.

Nr. 338 **Teisipäeval, 13. detsembril 1938** **Tänast lehte 10 leheküige**

G. Marconi

E

G. Marconi

võrk- ja patarei-vastuvõtjad

on oma häälekõlalt ja vähese voolutarvitamise poolest väljaspool võistlust, seda teatakse juba Eestiski hulkade tarvitajate kaudu.

Kuivõrd nad aga sobivad heasse perekonda üldse, siis igaüks peab teda ise proovima.

Marconiphone aparaati aga proovida. tähendab teda omandada, sest paremus on võrdluse teel otse käegakatsutav.

Need eliit-aparaadid on iga parema kodu väärilised ja annavad tunnistust heast maitsest.

AINUESINDAJA EESTIS

O.-Ü.

ESTO-MUUSIKA

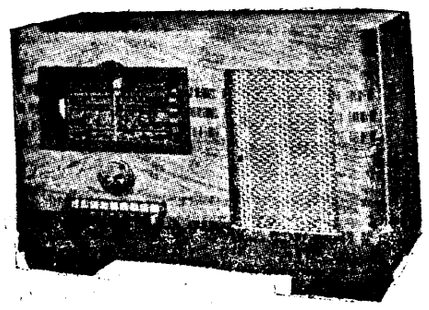

TALLINNAS, VIRU T. 2.
TARTUS, ALEKSANDRI T. 2.

Osakondadega ja esindustega kõikjal üle riigi.

Ars-raadio

PATAREIVASTUVÕTJAD

otse võluvad kuulajaid oma imeilusa häälekõlaga, kena rahuliku välimusega ja teiste tehniliste omadustega.

Olles varustatud maailma parimate Marconi lampidega, omavad nad väärtuse, mida paljudel märksa kallimatel aparaatidelgi pole, olgugi et maksavad ainult

Ars 3—3 lamb.	Kr. 157.—
Ars 4—4 lamb. super	Kr. 200.—

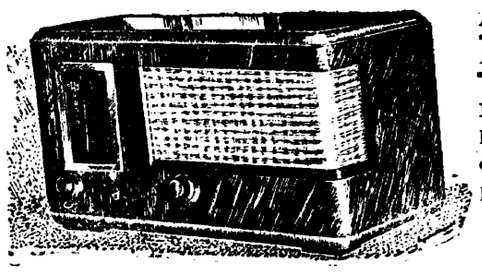

Nõudmine nende järele tarvitajaskonnas kasvab järjekindlalt ja ostja enda huvides on neid tingimata proovida, et veenduda.

AINUESINDAJA:

O.-Ü. „ESTO-MUUSIKA"

TALLINNAS, VIRU 2.

Osakondadega ja esindustega kõikjal üle riigi.

Praktilisi kinke

maitserikkas valikus: kaunistatud **nahkkäsitöid, albume, tasku-, lauapiokke, ilu-, tubaka- ja kaardikarpe, kirjamappe** jne. soovitavad

K. Haupt'i peennaha õppetöökoja kauplused:

Tartus, Võldu , Tallinnas, Harju 39.

Kaupmehed ja üksiktellijad!

Triiksärke, kraesid „Eliit" j. t. **vuržaamaid, suaholdjaid, põlle, rätte ja salle, meeste aluspesu** j. t. ostate ja tellite soodsamalt

trikipesutööstusest „ELIIT"

Tartus, Võ du 5—3, telef. 18-60.

Ukraina küsimus tulipunktis

„Manchester Guardian" Saksa ekspansioonist ida poole

Londoni lehed peawad seisukorda rahutust tekitawaks

Moskwast, 13. detsembrist. (Havas). Nõukogude lehed ei too mingeid kommentaare Ukraina autonoomianõudmise kohta. Ei wõi öelda, kas Moskwa ja Warssawi wahel on sõlmitud mingi pressi-kokkulepe. Aga wähemalt Wene-Poola deklaratsioonist saadik on kadunud Wene ajakirjandusest artiklid Poola wähemusrahwuse üle. Praegu Nõukogude Wene ajakirjandus tunneb erilist huwi Poola ja teiste wähemusrahwuste kohtlemisele Saksamaal. Paistab, et Ruteenia jagamist Poola ja Ungari ettepanekul Nõukogude juhtiwad wõimud lubawad ennem kui sakslased. Saksa konsulaadi loomist Chustis märgitakse Moskwas manöövri eelmänguna, mis on sihitud Nõukogude Liidu ja Poola wastu. Saksamaa olewat ainus, keda tuleb süüdistada Ukrainale sihtimises. Mis puutub Poolasse, siis olewat tema ainus, kellel on jäänud alles konsulaat Kiiewis, ja praegu ei ole ka küsimust selle likwideerimiseks. Ukraina ja Walge-Wenemaa suhtes ollakse alati walwas, aga Nõukogude walitsus näib olewat kindel neile kahele wabariigile. Saksa wägede ewakueerumise 20. aastapäewal tuletati Ukraina rahwale meelde sissetungija wägiwallategusid, kes näewad Ukrainas wiljaaita, mida tuleb ekspluateerida. Nõukogude wõimud püüawad täiendada Ukraina elanikkude sõjawäelist ettewalmistust ja äratada nende isamaalisust.

„Üks pool annab kõik, teine wõtab kõik"

Londonist teatab Reuter: Briti esmaspäewa hommikulehtede tähelepanu on koondatud rahwuswahelisele seisukorrale seoses sündmuste arenemisega Klaipedas. Üldist olukorda peetakse rahutusttekitawaks.

Pealkirja all „Puuduw zhest" käsitleb „Daily Telegraph" Klaipeda sündmusi, mille arenemiskäiku ei saa kooskõlla wiia Saksamaa poolt antud kinnitustega, ja Itaalia prantsusewaenlikke meeleawaldusi, mis on küll waibumas, kuid ei ole wähem rahutustäratawaks sümptoomiks. Leht leiab, et rahustamise poliitika ei ole teatawates ringkondades leidnud seda pooleboidu, mida Chamberlaini julge initsiatiiw wääris. Ennem wastab sündmuste arenemine Briti kaubandusministri Oliver Stanley pühapäewases kõnes wäljendatud wormelile: meetod, mille järgi üks pool annab kõik ja teine pool wõtab kõik. Eelpoolnimetatud aktsioonid on seda häiriwamad, et nad paistawad olewat ajaliselt hoolikalt kooskõlastatud.

„Manchester Guardian" kirjutab: Ukraina probleem on muutunud hädaohtlikumaks kui kunagi warem, sest on mõeldamatu, et Saksamaa, olles praegu wäga tugew ja olles otsustanud laiendada oma ekspansiooni ida poole, ei kasutaks hiiglasuuri wõimalusi, mis talle awanewad. Ei ole kahtlust, et see mängib suurt osa Hitleri kawades, et poolakad tunnewad järjest suuremat rahutust oma maa tulewiku pärast, kuna Nõukogude Liit näeb Saksamaa hädaohtu lähenemas oma territooriumile.

„News Chronicle" kirjeldab wiimaste kuude sündmusi Euroopas ja Klaipeda probleemi ja leiab, et nii Saksamaa kui ka Itaalia on praegu otsimas Euroopas punkte, kus nad leiaksid wähem wastupanu. Kui nad leiawad need, nad ründawad. On seepärast tähtis, et nad weendukisid, et wähima wastupanupunkte ei ole Briti ja Prantsuse demokraatiate piirkonnas.

Churchill: Hitleril on palju wõimalusi awatud

Winston Churchill kõneles pühapäewa õhtul oma walimisringkonnas Chingfordis (Essexi krahwkonnas).

Ta ütles: Samal ajal kui Wahemere piirkonnas kaswas sõgadus Itaalia nõudmiste tagajärjel, on Hitler astumas uusi samme Ida-Euroopas. Meie ei tea, misugune suuna see aktsioon wõtab, sest pärast Münchenit ja Tshehho-Slowakkia häwitamist tal on nii palju wõimalusi antud, et ta murrab pead selle üle, mida wõtta esimesena, kas Klaipeda wõi Danzigi, kas õhutada üles Poola ukrainlased Poola wastu wõi Transilwaania elanikud Rumeenia wastu.

Samal ajal Mussolini, olles kaugel rahuldustundest Inglise-Prantsuse tunnustuse puhul tema nn. Abessiinia wõidust, on alustanud agitatsiooni Nizza, Korsika ja Tuneesia saawutamiseks.

Edeni lahkumisel walitsusest ennustasin mina, et Itaalia nõuab warsti osa Suessi kanali seltsis. Inglise-Itaalia kokkuleppe allakirjutamisele järgnewal päewal on esitatud uusi nõudmisi ja meie peaminister peab wajalikuks sõita Rooma, et selgitada, mida uut oleks waja ette wõtta rahunemise saawutamiseks. Ma ei ole kunagi näinud nii palju lahkarwamisi wälispoliitika üle Inglismaal. Need lõhed takistawad meie riigikaitse arendamist. Churchilli arwates oleks niisuguseks wälispoliitikaks, mis leiaks pooleboidu kogu Suur-Britannias, diktaatorite rünnakute tagasitõrjumine kõigi jõudude koondamisega, ühinedes samuti arwawate rahwastega, kuni see weel on wõimalik.

Möödunud aasta oli Suur-Britanniale alanduse aasta, mida meie ei ole tunnud paljude sugupõlwede jooksul. Suur-Britannial ja Prantsusmaal tuleb 1939. aastal näkku waadata weelgi tõsisematele hädaohtudele.

Heites Tshehho-Slowakkia wabariigi huntide ette, on rahwussotsialismi apetiidile ja domineerimisele awatud kogu Kesk- ja Ida-Euroopa.

Lõpetades tähendas Churchill, et ei ole saawutatud usaldusele rajanewat rahu, waid ainult waewalist hingetõmbamise aega, mille jooksul kõik riigid maailmas on asunud kahekordistama oma relwastust.

Uue aasta kingitusi «Postimehe» sõpradele

Aastatellijaile aastavahetusel väärtuslikke raamatuid.
Aastavahetus on sobivaim aeg selleks, et otsustada:

Uuest aastast tuleb tellida „Postimees"

„POSTIMEES" on sisukas päevaleht.
„POSTIMEES" on odavaim päevaleht.
„POSTIMEES" saabub tellijaile kätte eriti varakult

Tellige „Postimees" aasta peale 1. jaanuarist 1939. a.

Tellides tuleb **„Postimees"** ligi 30 protsenti odavam kui ostes üksiknumbreid.

„Postimehe" aastatellijate vahel, kelle tellimised koos tellimisrahaga saabuvad kuni 31. dets. s. a. jagatakse

700 komplekti väärtuslikke raamatuid koguväärtusega

10.000 kroonist

neist 300 komplekti väärtusega à Kr. 20.— ja 400 komplekti väärtusega à Kr. 10.—

Raamatute jagamise tingimused.

Erapooletu ja õiglase jagamise alusel õnnelikeks raamatute saajaiks osutunud aastatellijate nimed avaldatakse uue aasta algul „Postimehes". **Raamatud saadetakse võitjaile koju kätte ilma lisakuludeta.** Raamatu-komplektide koostamisel võetakse võimalusel arvesse võitjate soove. Selleks tuleb võitjail enestel koostada soovitavate raamatute nimistu „Postimehes" avaldatava üldise nimistu alusel komplekti väärtuse Kr. 20.— piirides ja saata „Postimehe" talitusele Tartus. Neile võitjaile, kes sellist nimistut talitusele ei saada, väljastatakse raamatu-komplektid talituse poolt määratud koosseisus.

Aastatellijate vahel jagatavate raamatute nimekirja avaldame homses „Postimehes".

E. K. Ü. „POSTIMEES".

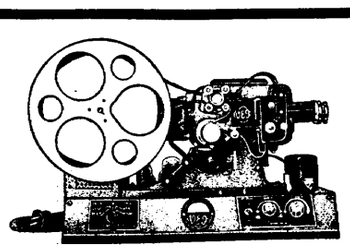

P. S. VEF kopeerib iga hariliku filmi 16 mm kitsasfilmiks ja kohandab helisse eestikeelse teksti!

Tähelepanuks koolidele!

VEF kitsas helifilmiaparaat (16 mm)

Absoluutselt tuleohutu; lihtne käsitseda; soodsad maksutingimused ● Ostukohuseta demonstratsioon ● Palume tutvuda:

VEF EESTI OSAKOND TALLINN, HARJU 27, II KORD.

KUS PEREKONNAS LAUAL

„Nädal Pildis",

EI SEAL TUNTA IGAVUST

Et rahwas oleks jõukas

Meie majandus- ja sotsiaalpoliitika suund

Pühapäewal esines majandusminister L. Sepp Tartus ühistegewuspäewal majanduspoliitilise programmiga, milles minister wärwirikkas kõnes käsitles tähtsaid ja kaugeleulatuwaid põhimõttelisi probleeme ja seda suure awameelsusega ning selgusega, nagu meie neid oleme waremgi praeguselt majandusministrilt kuulnud. Peaks isegi rohkem ütlema: et see ei olnud tawaliseks majandusministri kõneks, nagu majandusministrid neid piduliikude sündmuste puhul ikka peawad, waid ta oli maailmawaateliseks ja sügawa sotsiaalpoliitilise tooni ja wärwinguga ettekandeks.

Majandusminister lähtus oma kõnes seisukohalt, et kogu majandusliku tegewuse sihiks peab olema kõige laialisema rahwahulga hüwang, aga mitte majanduslikult tegutsejate klassihuwide rahuldamine. Majanduse arenemine peab lasuks tulema kogu meie ühiskonnale, kus kõik teised huwid peawad üldsuse huwidele alluma. Edasi näitas minister, et arenemine maailmas on jõudnud olukorrani, kus majandusliku liberalismiga ei saa enam edasi, waid on saanud paratamatuks riigiwõimu poolt majanduse reguleerimine. Kuid majanduse reguleerimine, millega paljude kodanikkude majanduslikku tegewust kitsendatakse, ei tohi aga teistele ettewõtjaile kasusaamiseks kujuneda, waid need kitsendused on ainult siis õigustatud, kui see sünnib üldsuse huwides.

Waewalt leidub küll kellelgi, kes on maailma majanduse ajalooline arenemist jälginud ja kes on wähegi tuttaw riikide praegusaja majanduspoliitiliste püüetega, midagi asjalikku nende majandusministri seisukohtade wastu ette tuua.

Meie praegusaja majanduse liberalistid oma senistes sõnawõttudes ei ole majandusele absoluutse wabaduse nõudmiseks omalt poolt ühtegi asjalikku argumenti esitanud praegusaja majanduslikku liberalismi õigustamiseks. Kõik nende seletused põhjenewad 18. sajandi majandusteadlaste wäidetel, et kui kõigile on majanduslikuks tegutsemiseks wabadus antud ja kui kõik saawad seda wabadust kasutada, et siis toob see üldise hüwangu tõusu. Möödunud sajandist aga teame, et majanduslikku liberalismi õitseng oli laialiste rahwahulkade kannatusajaks ja et juba rohkem kui inimpõlwe wältel ei ole enam üksi nimekas majandusteadlane selle majanduspoliitilise woolu kaitseks sõna wõtnud. Majandusteadlase J. St. Mill'i surmaga 1873. a. loojus wiimane suur liberalismi täht.

Meie majandustegelaste seisukohad ja majanduspoliitilised tõekspidamised on mõneski suhtes õige imelikud. Ei ole weel ununenud need ajad, kus walitsustele tehti majanduse liberalismi pärast raskeid etteheiteid sellepärast, et walitsus ei juhi majandust. Nüüd aga, kui walitsus on asunud majanduse reguleerimisele, ollakse majanduse juhtimise pärast pahane ja seda samade majandusringkondade poolt.

On olnud kuulda ka arwamisi, nagu oleks meil walitsus majanduse reguleerimise ning ta mõjutamisega läinud kaugemale kui üheski teises riigis. See arwamine ei pea aga paika, sest meie majandustegelased saawad wabadusi maitsta palju rohkem kui teistes kapitalistlikkudes riikides. Siin wõiks esijoones nimetada Saksamaad, Itaaliat, Türgimaad, Jaapanit jne., kus majandus on pea täiesti riigiwõimu käsutada. Teatawasti on ka Prantsusmaal walitsuswõimu mõju majanduses järjest suurenenud, nõnda et hulk suuri eraettewõtteid töötab riigi järelewalwel ja juhtimisel. Isegi põlisel majanduse liberalismi maal Inglismaal on walitsus wajaliseks pidanud ennast majanduses järjest rohkem maksma panna ja walitsuse mõju majanduses on weelgi kaswamas. Ka kapitalistlikkudes Ameerika Ühendriikides on juba aastaid majandusel tulnud wäga palju walitsuse soowe arwestada.

Säärases olukorras, kus juba pea kogu maailm on wõtnud uue majanduspoliitilise suuna, ei saa meie teisiti, kui peame seda arwestama ja pealegi weel siis kui see uus suund osutub endisest paremaks. Kui asume seisukohale, et üksikmajapidamises peab kawa olema ja et majandust tuleb selle kohaselt juhtida, ning et see kawa peab seda rohkem üksikasju sisaldama, mida keerulisem on majandus struktuurilt, siis ei ole mõeldaw, et sotsiaalmajandus saab ilma mingi kawata läbi ja nagu wõiks seal walitsuse poolt majanduse mõjutamine isegi ülearusena tunduda.

Kuid ühe wõi teise majanduspoliitilise woolu kaitsjad peaksid siiski teadma, et ei ole igawest majanduspoliitilist tõde, millele peaks majanduselu juhtimine alluma. Ajalugu näitab, et seni oleme ainult tõe otsijaiks osutunud, kus majanduspoliitilised wormid on üksteist asendanud ning meie eneste arwates oleme sellega üha täiuslikumatele wormidele jõudnud, ilma et praegune olukord õigustaks meid kuidagi oletama, nagu oleksime juba leidnud kõige parema ning õigema tee. Otsijaiks oleme ka praegu ja ei ole wõimatu, et edaspidi leitakse weelgi otstarbekohasem majanduspoliitiline suund, kui see on reguleeritaw majandus praeguse aja mõiste kohaselt.

Majandusminstril oli õigus, kui ta ütles, et rahwuswaheline tööjaotuse printsiip ei saa maailmas enam endiselt funktsioneerida. Ja nõnda see ka on, sest rahwad ei ole üksteisele oma majanduslikus tegewuses mitte lähenenud, waid riikidewahelised piirijooned on üha tugewamaks muutunud ja autarkia püüded järjest rohkem esikohale nihkunud. See ei tähenda weel kuidagi, nagu saaks tulewikus rahwaste majanduslik koostöö täiesti kaduda ja nagu wõiks tulla aeg, kunas „Terawmägedel kaswatatakse apelsine ja Andaluusias jääkarusid“.

Majanduse riigiwõimu poolt reguleerimine teeb paratamatuks, et mõned majandusalad wõi ettewõtted satuwad sellega monopolisti seisukorda. Siin tähendas majandusminister põhjendatult, et majanduse reguleerija peab selle järele walwama, et ettewõtjate omawahelise wõistluse ärajäämisel meie üldhuwid ei kannataks. See on majanduse reguleerimisel wäga tähtsaks küsimuseks ja seepärast tuleb walitsusel sellega tõsiselt arwestada. Nõnda saab paratamatuks walitsuse poolt monopolisti seisukorras olewate ettewõtete tegewuse jälgimine. Ja meile näib, et walitsuse kontrolli suurendamine sellel alal ei oleks asjata.

Majandusminister puudutas oma kõnes ka kapitali kujunemise küsimust, kus minister jõudis otsusele, et meie sihiks ei tohi olla mitte kapitalistide klassi loomine, sest see oleks meie sotsiaalsele rahule hädaohtlik, waid kapitali kujunemine peab sündima üldise rahwa elustandardi tõstmiseks.

Kapitali kujunemise küsimust on meil wiimastel aastatel korduwalt ka ajakiranduses käsitletud. Paistab pea üldise tõekspidamisena, et praegune aeg on meil kapitali kujundamiseks kohane ja et neid wõimalusi tuleb ka kasutada. Üks ajalehtedest arwaldas kord isegi arwamist, et kapitali kujunemise wajaduse pärast ei wõinwat ettewõtted tööliste palku tõsta. Nähtawasti ollakse siis arwamisel, et kapitali kujundamisel ei ole säästmisel wäljaspool ettewõtet mingit tähtsust. See on ometi ekslik seisukoht. Seepärast tuleb majandusministri seisukohtadega ühineda, et meie majandus ei tohi muutuda ühe rahwakihi poolt teise rahwakihi kurnamiseks. See ei oleks õnneks ka majandusele enesele, sest majandusliku arenemise eelduseks on, et rahwas oleks jõukas, kuna waene rahwas wäheste kapitalistidega ei ole wõimeline majandust kandma.

Ei saa öelda, et meil toimub kapitali kujunemine aeglaselt. Tõsi küll, et mitte kõik majandusalad ei wõimalda seda ühtlase intensiiwsusega, kuid meil on siiski rohkesti ettewõtteid, kes oma diwidendi maksmisest ja teistest nähtustest lasewad oletada, et nad peaksid oma teenistusega rohkem kui rahul olema.

Kahtlemata on meil käesolewal ajal üldine elatustase sõjaeelse elatustasemega wõrreldes kõrgem. Kuid weel rohkem on üldisest elatustaseme tõusust üksikute majanduslik jõukus kaswanud, nõnda et meil ei toimu mitte ainult kapitali kujunemine, waid ka kapitali koondumine ja seda isegi esimesest intensiiwsemalt. Ja siin on riigil suur ülesanne walwata selle järele, et meie rahwusliku kapitali kujundamist ei asendaks mitte kapitali koondumine wäheste kodanikkude kätte. Selle hädaohu tunnused on juba olemas.

Mis majandusministri L. Sepa kõne peale tema poolt esitatud ja kõigiti wastuwõetawate majanduspoliitilise tõdede meile eriti sümpaatseks tegi, oli ta sotsiaalpoliitiline suund, milles nõuti isiklike huwide üldhuwidele ohwerdamist, meie rahwusliku terwiku kaswatamist ja ühistunde ning ühtekuuluwuse arusaamise süwendamist. Kuigi need nõudmised ei ole meie praeguselt majandusministrilt mitte esmakordsed, waid neid põhimõtteid on ta ka oma waremates kõnedes awaldanud, kuid siiski kunagi enne seda ei ole minister neid nõnda selgesti ja weenwalt wäljendanud, nagu ta seda pühapäewal Tartus tegi.

Mõnelegi majandustegelasele wõis ehk tunduda, nagu ei oleks sotsiaalpoliitika teostamine majandusministri ülesandeks ja nagu ei oleks majanduspoliitika juhil sotsiaalpoliitiliste küsimustega midagi tegemist. Tõeliselt on aga lugu nõnda, et ei ole mõeldaw praegusaja majanduspoliitika ilma sotsiaalpoliitikata wõi õigemini öeldes, sotsiaalpoliitika on osa majanduspoliitikast. Isegi weel rohkem. Kogu meie majanduslikku tegewust peawad sotsiaalpoliitilised nõudmised juhtima. Sellega on ka suured majanduspoliitikud ja riigitegelased alati arwestanud ja lasknud endid nendest põhimõtetest juhtida.

Meie ei saa siin teisiti, kui peame oma rahwa tulewiku ja sotsiaalse rahu pärast ühinema majandusministri sõnadega, et „kui seni harilikule kodanikule küllalt oli oma nina ees ainult omakasu näha, nõuab tänapäew kõikidelt teadlikku arusaamist olukordade üldisest suhtumisest, algatust, kohusetunnet ning waimustust ka siis, kui pole tegemist otsese taskuhuwiga, waid selliste abstraktsete mõistetega, nagu on: ühiskond, ühistunne ja rahwustulewik.“

—sepp.

Ulila elekter Wõrru ja Antslasse

Wõrumaale turbatööstus. — Maanteed Soome olümpiaadi ajaks korda. — Rea uute koolimajade ehitamine teoksil

Wõru maawalitsusel pole sentigi wõlgu

(Maawanem A. Kohweri jutuajamine „Postimehele“)

Wõru maawanem hr. August Kohwer, olles waewalt jõudnud tagasi Tallinnast Riiginõukogu koosolekult, wõttis lahkesti wastu meie lehe esindaja ning jutustas ühteist Wõrumaa tähtsamatest päewamuredest.

.. — Kas wõiksime härra maawanemalt kuulda eeskätt Wõrumaa põlewamatest päewaküsimustest.

— Selleks osutub kahtlematult waldade reform, mille ellurwiimine on teostumas ja käimas wastawate juhtnööride kohaselt. Wõrumaal oli Wabariigi algul 47 walda, neist warem likwideeriti 6.. Waldade reformi celnõu nägi ette 24 walda Wõrumaa jaoks, kuid maawalitsuse poolt suudeti weel õigustada 2 walla moodustamist, mis tekiwad Walgjärwe, Wastse-Otepää ja osalisest Kooraste walla liitmisest ning wallawolikogude algatusel soowitud Waabina ja Linnamäe liitwallast. Nii jääb Wõrumaale 41 walla asemel 26. Kesimiselt on igas wallas umbes 3000 elanikku. Pisemad wallad on üle 2000 elanikuga, millisteks, näiteks, osutuwad Leewi, Ruusmäe ja Tsooru; suurimad wallad aga kuni 6000 elanikuga, millisteks osutuwad Põlwa, Räpina ja Wastseliina.

— Kuidas on wallareform leidnud wastuküla kohalikus rahwas?

— Üldiselt paistab, tähendas Wõru maawanem, et waldade reform Wõrumaa osas on täiesti õnnestunud ja rahwas suhtub sellesse asjaliku ja selle tarwidust mõistwa heatahtlikkusega. Weel on waid 3—4 wallas mõne külakonna küsimus mõnesugustel kohalikkude elanikkude huwidel kaalumisel. Enam on algul olnud nurisemist nimede suhtes, kuid see näikse olewat möödunw nähe. Weel wõiks märkida, et praegu on Wõrumaal 41 kutseõiguslikku sekretäri ja ainult 5 abi. Nutele waldadele aga läheb tarwis kokku 52 kutseõiguslikku sekretäri ja abi, nii et Wõrumaal tuleb kutseõiguslikkudest sekretäridest puuduski, kuna mõned siirduwad ka teistele aladele.

— 1938. a. Wõru maawalitsuse elus...?

— ... oli ses mõttes ajalooline, et ametkond asus moodsasse, uude hoonesse, mis tõstis märgatawalt töörõõmu. Muide on kõik tööd eelarwe piirides teostatud, eriti maanteede, sildade ja koolimajade alal. Eriti oleks ju paljuteha, kahjuks aga on majanduslikud wõimalused piiratud. Näiteks tuleb mägise ja orgliku maastiku tõttu Wõrumaa teedele aastas kuni 40 silda ja trunpi ehitada, koolimaju 4—5. Suurematest koolimajadest walmib lõplikult Räpina aianduskooli hoone ja sildadest Kirumpea, Kirepi ning Saru. Munamäe moodne waatetorn, mis läheb maksma 27.000 kr. ümber, walmib 1939. a. kewadeks. Ka sai katuse alla Kanepi jsk. arsti maja. Jooksew töö aga on teostunud täies ulatuses. Weel olgu nimetatud, et Wõru maawalitsus on majanduslikult elanud kokkuhoidlikult ja kaitsnt ning seepärast pole ka Wõru maawalitsusel sentigi wõlga.. Muuhulgas kuuluwad Wõru maawalitsusele Eraštwere wanadekodu, Tilsi lastekodu, Räpina aianduse ja Wäimela põllunduskoolid.

— Weel oleksime huwitatud Wõrumaa tähtsamatest kawatustest ja tulewikumuredest?

— Suuremateist kawatustest on Wõrumaale turbatööstuse ehitamine. Küttepuu puudus on tihedasti asustatud Wõrumaal terawaks kujunemas ning praegu näiteks Wõru wanglat köetakse Harku turbaga, Wäimela piiritusewabrikut põlewkiwiga jne., mis pole loomulik, kuna Wõrumaal on turwast külluses. Ka oleme huwitatud Wõrumaa elektrifitseerimisest.

Tahame saada Ülilast elektriliini Antslasse ja Tartust Wõru. Lisaks sellele tuleb 1939. a. ehitamisele Wõhandu jõele Leewil raudbetoonsild, mille juurde elektrijaama ehitamine kõnes on, sest see wõiks anda 800 HP energiat ja weejõud on turbakütteist odawam. Weel tuleb ehitamisele rida suuremaid sildu, neist 2 Wõhandu jõele.

Seoses Soomes korraldamisele tulewate olümpia-mängudega on oodata ka läbi Wõrumaa piiride turistide woolu Petserisse, mispärast tuleb suuremaid kulutusi teha teede alal, eriti Riia—Pihkwa kiwitee Wõrumaa piirides asuwas osas 23 km ulatuses.

Weel on kawatusel õgwendada Tartu—Petseri teed 9 km wõrra tee wiimisega üle Wärska—Kahkwa—Kauksi. Lisaks Tartu ja Petseri wahemaa lühenemisele maantee kaudu lähendatakse nii ka Petserimaad Werivora raudteejaamale. Ka langeks ära kuluka silla ehitamine Wõõpsu praeguse parwe asemele. Kui osutub wõimalikuks, siis asutakse ka Wõru lähedale nn. „Itaalia“ uue silla ehitamisele.

Samuti on pandud maksma rida uusi sundmäärusi, millest olulisem on kaupluste lahtioleku aja määramine maal kella 7 homm. — kella 7 õhtul. Weel on tarwidus uue põllunduskoolide maja järele Wäimelasse ning kindlasti tuleb püstitamisele jaoskonnaarsti maja Kanepisse.

Wõru aga on wajadus uue gümnaasiumihoone ja naiskutsekooli-hoone järele. Esimesest on maawalitsus sihtasutuse liige. Ka on seltsitegewuse elustamise mõttes Wõru maawolikogu seltside pidud wabastanud lõbustusmaksust. Kokkuwõttes, lõpetas maawanem A. Kohwer kõneluse, areneb Wõru maawalitsuse ja asutuse tegewus tõusu tähe all, eelarwe ja wõimaluste piirides edukalt ning sihikindlalt.

Moodne mööbel vajab

peegleid ja klaasi

Peegleid ja mööbli jaoks igas. klaasi, nagu: **vaasitud, plate-, paisutatud, ornament-, värwilist, matt-, jäälille- jne. klaasi** ostate kõige soodsamalt

A. Loderaudi peegli- ja klaasitööstusest Tartu, Uueturu 11. tel. 501.

84

Keegi ei kõnelnud tükil ajal sõnagi. Ulla oli tulnud tagasi. Ta oli kohe märganud, et midagi oli juhtunud, ja ta lükkas oma kleidiproovi edasi. Imevate silmade ja kõrvadega seisis ta oma ema tooli taga.

— Kui me wähemasti saaksime wältida homset skandaali, ütles Magnus wimaks. Ta hääl virises nagu wäikesel poisikesel.

— Kas *ei saa* siis seda wältida? küsis Elisabeth.

— Võimatu.

— Mamma ei mõtle minna, seletas Elisabeth. Ta on haige. Elisabeth teadis kindlasti, et mingi haigus maailmas ei suuda tema ema tagasi hoida (kui tund oli saabunud) osa võtmast onu kaheksakümneaasta sünnipäevast.

— Me peame minema. Kõik.

Mina annaksin ei tea mis, kui ma sellest pääseksin, seletas Elisabeth rõhutades.

— Ka oma osa fondist? Sellesse ju puutubki.

Selle peale ei vastanud Elisabeth midagi.

— Kas pole tõepoolest mingit väljapääsuteed, et neid tulemast takistada? küsis Fanny karmil ja kärsitul häälel. Miski ei teinud teda nii vihaseks kui Magnuse nägemine selles abituse seisukorras, millises ta nüüd oli. Pangas ta oli üles näidanud suurt vastupanu, nagu ta ise seda arvas, siin kodus aga vajus kokku nagu tühjaks lastud pall.

Siis sirutas Henning oma pikka kaela.

Veel leidub üks kindel väljapääsetee, ütles ta ja mõjus veidi närvlikuna, peagu piitsutatuna ning äärmiselt kindlana.

— Milline siis? küsis Fanny.

— Mul on mõningad esitised, ütles Henning, aga ma näeksin, et ma võiksin neid ise kasutada.

— Loomulikult. Siin peaks kõik katsuma teha, ütles Fanny. Mõtlen, et ei tea, kas see õnnetus Ameerikast peaks juba olema koju saabunud? küsis ta korraga.

— Milline?

— See Blomi vanem poeg. Too paberitega.

— Oh, ütles Elisabeth, see hirmus isik sel maskeraadi ülesvõttel.

— See polnud mingi maskeraad, seletas Fanny, see oli ülesvõte poksimatshilt.

— Uh, seda! Ei, mina pole temast midagi kuulnud. Aga loomulikult teab seda Bertil.

— Mõtlen õhtul Bertiliga kõnelda, ütles Henning pikkamisi. Kuigi ma ei usu, et see midagi aitaks. Kõige järgi otsustades oleme sunnitud homme lauda istuma selle kupatisega. Kuid nimelt see asjaolu võib meile kasuks tulla. Häbi peame neelama alla, need ainelised paremused aga, milliseid meile fond võimaldab, peame katsuma päästa.

— Kuid mis sa arvad, kas me saame seda teha? küsis Magnus umbusklikult.

Mõtlen tarvitusele võtta laiaulatuslikke vahendeid ja samme, vastas Henning kõrgilt.

— Või nii...

— Kuid enne ma tahaksin saada kinnituse, et mul on selleks teie täielik usaldus.

— Loomulikult! See sul on!

— Teie annate mulle täieliku tegevusvabaduse. Henning vaatas karmilt teiste otsa, kui ta selle ultimaatumi esitas.

— Jah, jah, sai ta vastuseks.

— Igas suhtes?

— Jah, muidugi.

— Oivaline, ütles Henning huuli kokku pigistades. Ja ta häälest kostis kindlust ja jõudu. See oli talle suur silmapilk. Nüüd tal oli võimu ja tema juba oskaks seda kasutada.

Ta istus vaikselt ja sepitses sihiteadlikke teotsemismõtteid.

— Millised plaanid sul õieti on? küsis Magnus viimaks.

— Millised plaanid sul õieti on? küsis umbusklik Magnus viimati.

— Ma ei tahaks meelsasti enneaegu midagi reeta.

— Aga mida kavatsed sa teha?

— Skandaali, ütles Saladuslik Henning ja piilus halli videvikku.

XXIV

Bertil seisis ateljee akna juures ja vaatas välja Valhalla puiestee pärnadele ja mustadele, märgadele katustele.

Veel polnud Eva endast kuulda lasknud. Aga oma viimases kirjas ta oli kirjutanud, et ta jõuab koju neljateistkümnendaks. Kiri oli kirjutatud Falköpingist. Bertil mõtles järele, mida võib ta seal teha. Jalutada piki tänavat, mis algas Västergötlandis ühes otsas ja lõppes teise... Falköping on Rootsi kõige pikem ja väiksem linn. Ta mõtles, kas ka temal seal all on sama külm ja niiske.

Siis ruttas ta akna juurest eemale.

Telefon helises.

Helistas Eva.

— Armsam, kui rõõmus ma olen! ütles Bertil.

— Mina samuti.

— Millal sa tulid?

— Äsja. Kuidas käsi käib?

— Toredasti. Kuigi viimased nädalad olid igavad.

— Su hääl kähiseb hirmsasti.

— Ainult wähe külmetanud. Ma muidugi ei tohi sind nüüd suudelda.

— Siiski, seda sa võid. Aga, Bertil, me ei saa nüüd kohe kohtuda. Pean kogu õhtuks kontorisse jääma ja korraldama paberid, mis me homme vajame.

— Seda ma võisin arvata.

— Helistan sulle, kui ma valmis olen.

— Millal see oleks?

— Mitte enne kella kümmet.

— Sinna on veel terve igavik.

— Minul ka.

— Siis — kaks igavikku.

— Kas arvasid, et täna õhtul me lähme kuhugi?

— Ei, me jääme koju.

— See meeldiks ka mulle

— Peame ju homme olema suurel lõunasöögil.

— Kas mind kutsuti?

— Jah, muidugi. Palusin K. A. seda teha. Kas sa kaarti ei saanud?

— Küllap see on siis kodus. Olen praegu kontoris. Ja mul on väga kiire. Helistan kümne paiku, Bertil. Nüüd ma pean lõpetama. Hüvasti.

— Hüvasti, Eva. Unustasin sulle midagi ütlemast.

— Mis siis?

— Armastan sind.

— Oh...

— Ja sina? Kas armastad mind?

— Jah, juba kaks aastat. Algasin palju varem kui sina.

— Katsun sulle järele jõuda.

— Nüüd ma pean lõpetama. Hüvasti.

— Kümne paiku siis. Hüvasti, armas!

Bertil pani kuuldetoru käest ja hakkas ateljees pikkade sammudega edasi-tagasi käima. Talle näis, et toas on külm, ja ta läks ning tõmbas kuue selga; siis otsis ta endale vannitoas kapist pulbrit. Aga pulbrid olid otsas. Kui halb, et ta nimelt täna õhtul pidi olema külmetunud! Täna, mil ta tahtis olla tugevam ja priskem, kui kunagi enne.

Ta süütas tule ja istus oma ajalehejoonistuse juurde. Viimasel ajal ta oli saanud palju tellimisi. Ja seda ta nimelt vajaski, kui ta tahtis abielluda.

Toas oli üheksateist pügalat sooja, tema aga külmetas istudes. Igatahes mõjus temasse joonistamine hästi. Vähemasti näis see talle endale nii.

Siis hakkas ta riietuma ja tegi seda suurima hoolega. Ta oli parajasti toonud rätsepalt uue ülikonna.

Kell oli ligikaudu kaheksa, kui telefon uuesti helises.

Henningi hääl — veelgi suletum ja pressitum, kui harilikult.

Henning tahtis Bertilit kohata.

— See on võimatu, vastas Bertil.

— Kas sa ei või hetkeks siia tulla... Henningi hääl kõlas eriti erutunult.

— Ma ei taha välja minna. Olen külmetunud.

— Bertil, palun sind. On ju ainult mõni samm tulla.

(Järgneb.)

„Aeg küps Klaipeda saatuse otsustamiseks“

Leedu riigi politsei kõrwaldati Klaipeda territooriumilt. — Korrapidajateks nüüd dr. Neumanni SA-mehed. — Inglise Prantsuse sõnum Berliinis

Sakslased ootawad Leedu ettepanekuid

Berliinist, 13. detsembril (Reuter). Briti chargé d'affaires Forbes käis esmaspäewal Saksa wälisministeeriumis, kus wõeti wastu riigisekretär Wöhrmanni poolt. Kuuldub, et see külaskäik oli ühenduses Klaipeda walimistega ja et Forbes on nende kohta palunud lähemaid seletusi.

Kuuldub, et ka Prantsuse saadik on esmaspäewa hommikul esinenud samasuguse järelepärimisega.

Klaipedast, 13. detsembril. (Reuter) Aeg on küps Klaipeda saatuse otsustamiseks, ütles dr. Neumann Reuteri esindajale. Meie ei tea, missuguseks kujuneb meie tulewik, kuid Klaipeda saatust ei otsustata siin. Ma olen wäga rahul maapäewa walimiste tulemustega.

Klaipedas on hääletamas käinud 97,2 protsenti hääleõiguslikkudest, kuna kogu Klaipedamaal tõusob see protsent 96—97-ni. Hääletamine toimus täielikus rahus. Teatatakse ainult ühest wahejuhtumist, kus on purustatud üks aken.

Klaipedamaal patrulleerisid pühapäewal kõikjal Klaipeda sakslaste juhi dr. Neumanni kaardiwäelased mundrites, mis sarnanewad Saksa löögirühmlaste omadega, kuid mille käesidemel ei ole haakristi. Meeleolu oli wäga pinew, sest sakslaste erakond on seletanud, et nad kawatsewad lähemal ajal nõuda Klaipeda liitmist Saksamaaga. Seni on juba 450 juudi perekonda lahkunud Klaipedast ja kuuldawasti on Klaipedas inwesteeritud kapitalist tagasi tõmmatud ligi üks miljon naelsterlingit.

Dr. Neumanni erakonda kuuluw rahwasaadik Bertuleit seletas, et „zurück zum Reich“ (tagasi Saksamaa külge) küsimust ei tõsteta üles enne uue maapäewa kokkuastumist jaanuarikuu lõpu poole.

Klaipedast teatab DNB: Toetudes Klaipeda statuudi paragrahw 20-le, Klaipeda direktoorium on awaldanud määruse, mille järele Klaipedamaal wõib tegutseda ainult Klaipeda politsei. Leedu riigipolitsei liikmeid koheldakse kui eraisikuid.

„Näen tulewikku roosana“

Klaipedast teatab Havas: Klaipeda „Kulturverband'i“ juht Ernst Neumann andis Havasi esindajale intervjuu, milles ta tähendas muuseas: Ma näen tulewikku roosana. Meie ootame täielise rahuga walimiste tulemusi. Need walimised on meile suureks wõiduks, kuid ei tähenda weel meie wõitluse lõppu. Meie jätkame alustatud teed.

Küsimusele, kuidas Neumann hindab Klaipeda probleemi arenemist, wastas wiimane, et see oleneb kõigepealt Kaunase walitsusest. Meie ei tee mingeid ettepanekuid. Leedu walitsuse kohuseks on lõpuks täita lubadusi ja kohustusi, s. t. kaotada kõik abinõud, mis on wastuolus meile antud autonoomiastatuudiga. Siin on kõigepealt tegemist riigipolitsei institutsiooniga. Tuleks lõplikult kaotada riigikaitseseadus, mis on praegusel silmapilgul puht formaalne, ja lõpuks kõik tõkked, mis Leedu walitsus on seadnud Klaipeda sakslaste kultuur- ja majanduselu waba arengu teele. Me loodame, et walitsus lubab meile kogu autonoomia, nagu see on ette nähtud statuudis.

Küsimusele, kui kaua Klaipeda sakslased on walmis ootama, wastas Neumann, et neil on palju kannatust, mida nad on tõendunud wiimase 12 aatsa jooksul. See pikk ja kurb kogemus on äratanud kogu meie usalduse keskwalitsuse heasse tahtesse.

Käsitledes wandeandmise küsimust enne maapäewa tähendas Neumann, et see wanne, mis ei ole ette nähtud statuudis, nõuab Saksa rahwasaadikutelt truudusewandumist mitte ainult Leedu põhiseadusele ja Klaipeda statuudile, waid ka kõigile teistele seadustele, mis on makswad Klaipeda territooriumil. Nende hulgas on ka need erakorralised seadused, mille wastu meie wõitleme kogu oma jõuga. Saksa rahwasaadikud ei wannu truudust neile seadustele. Aga on wõimalik, et Leedu walitsus on küllalt tark seda mitte nõudma.

Küsimusele, kas Klaipeda poliitilise seisukorra areng wõib mõjutada suhteid Saksamaa ja Leedu wahel, tähendas Neumann, et praegusel silmapilgul sakslaste nõuded on ainult õiguse nõuded. Mis tuleb hiljem, see oleneb suurel määral sise- ja wälisseisukordadest. Ent teie tunnete kogu meie rahwa tundeid. Meie oleme sakslased ja tahame ka selleks jääda.

Pariisist teatab Havas: Donnadieu kirjutab „Epoque'is“:

Ei ole kahtlust, et Saksamaa kawatseb ühel wõi teisel päewal wallutada Klaipeda.

On alust öelda, et see probleem ei ole ainult Saksa-Leedu waheline. On tegemist nimelt Saksa tungiga Itta, mis on omakorda osa Saksamaa ekspansiooniprobleemist Euroopas. Kui Ida-Euroopa riigid ei moodusta kaitsemüüri, siis warsti ojutub wõimatuks peatada seda germaani „Drang nach Osten'it“. Poola on seejuures hädaohustatumaid riike ja kui Lääne suurriigid ei taipa, et nad peawad olema solidaarsed Ida-Euroopa rahwastega, siis wõidakse olla kindel, et Saksa hädaoht jõuab ükskord ka nendeni, kirjutab Donnadieu.

„Üksmeelne tunnustus Saksa rahwale“

Berliinist teatab DNB: Klaipeda walimiste kohta kirjutab „Dipl.-politische Korrespondenz“ muuseas: Kuigi walimistulemused ei ole weel arwulisselt teada, siiski on igaüks tänapäewal teadlik sellest, et need walimised tähendasid klaipedalaste üksmeelset tunnustust saksa rahwusele.

Nüüd on oluline, kuidas juhtub Leedu walitsus Klaipeda uuele tahteawaldusele. Leedu walitsus peab esmajoones jõudma selgusele selle üle, et wead, mis minewikus on tehtud Leedu poolt, ei wõinud jääda tagajärgedeta. Oma süsteemiga on Leedu walitsus kaasa aidanud sündmuste arengule suunas, mille nad on wõtnud tänapäewal.

Teiselt poolt ei oma kogu saksa rahwas mingisuguseid waenulikke tundeid Leedu rahwa suhtes.

Prantsuse lehtede hoiatused Itaaliale

Mussolini ärgu lootku korrata Abessiinia lugu. — Juudid ja muhameedlased Itaalia wastu

Roomast, 13. detsembril. (Reuter). Pühapäewal ei olnud Itaalias mingisuguseid wahejuhtumeid wõi üliõpilaste meeleawaldusi, kuid Itaalia ajakirjandus jätkab kampaaniat kontsessioonide nõudmisega Prantsusmaalt Tuneesias. Lehed ei täpsusta aga oma nõudmisi.

Tunisest teatab Reuter: Muhameedlastest endised rindemehed on saatnud Prantsuse ülemresidendile resolutsiooni, milles protesteeritakse Itaalia nõudmiste wastu.

Wahepeal on juudid keda on Tunises wäga palju, alustanud samuti ägedat wastuprogapandat, kartes itaallaste poolt halba kohtlemist.

Siinsetest itaallaste koolidest on wälja heidetud juudi lapsed.

Pariisist teatab Reuter: Prantsuse esmaspäewased lehed hoiatawad Itaaliat, et ta loobuks oma nõudmistest Tuneesia suhtes.

„Figaro“ kirjutab: Üksi prantslane ei lubaks meie protektoraadi kallal tarwitada pisematki wägiwalda. Kui Itaalia eitab 1935. aasta lepingute kehtiwust, siis ei leia meie põhjust, miks ei wõidaks jõlmida uusi. Duce eksib, kui ta arwab, et meetodid, mille abil ta wallut. Abessiinia ja mille abil Hitler muutis Kesk-Euroopa kaarti Saksamaa kasuks, wõimaldawad temal muuta Wahemere status quo'd Itaalia kasuks. Enda weenmiseks tal pruugib ainult lugeda Inglise lehti.

Itaalia nõuab edasi

Roomast teatab Reuter: Ajaleht „Tribuna“ hoiatab oma juhtkirjas, et Itaalia on otsustanud nõuda Prantsusmaalt Tuneesiat. Itaalia ei loe küsimust lõpetatuks enne kui see on lahendatud õiglaselt ja täielikus kooskõlas uue Euroopa solidariteedi nõuetega.

Samal ajal signor Gayda „Giornale d'Italias“ põhjendab wabatsooni wajadust Dzhibutis ja waremalt Abessiianiale kuulunud Dzhibuti-raudtee aktsiate loowutamise wajadust. Dzhibuti, ütleb signor Gayda, on „alati olnud pidewa, kuigi waikiwa sõja organiseerimise keskus Itaalia huwide wastu.“

Gayda lõpetab oma artikli sõnadega: Abessiinia wallutamise tagajärjel Prantsuse-Itaalia huwid, nagu Inglise-Itaaliagi huwid, „ulatuwad kaugemale Wahemere raamist“. Itaalia huwid ulatuwad nüüd Punase mereni ja weelgi kaugemale.

London hakkab toetama?

Londonist teatab Stefani: Inglise ajalehed jätkawad tähelepanu pühendamist Itaalia-Prantsuse pinewusele. Kriipsutatakse alla Tuneesias elawate itaallaste seisukorra parandamise tarwidust, samuti ka Suessi kanali tariifi wähendamise ja Dzhibuti raudtee kontrolli Itaaliale loowutamise tarwidust.

Pariisist teatab Stefani: „Paris Midi“ erikirjasaatja Tuneesias Bertrand de Jouvenel kirjutab: Kui Tuneesia läheb Itaaliale, siis oleks sellega rahuldatud terwe rida Itaalia puudusi, sest Tuneesiast oleks wõimalik saata Itaaliasse kütteaineid ja muid aineid, mida Itaalial ei ole.

„Itaalia elusoon“

Berliinist teatab Stefani: Kogu Saksa ajakirjandus märgib ära tõsiasja, et Itaalia Suessi kanali transpordis seisab teisel kohal. Ühenduses sellega tunnustawad Saksa lehed Itaalia õigustatud nõudmisi ja soowitawad Suessi kanali küsimuse lahendamist. Impeeriumi wallutamise tagajärjel on Suessi kanal muutunud Itaalia elusooneks.

Itaaliawastaseid meeleawaldusi Korsikal

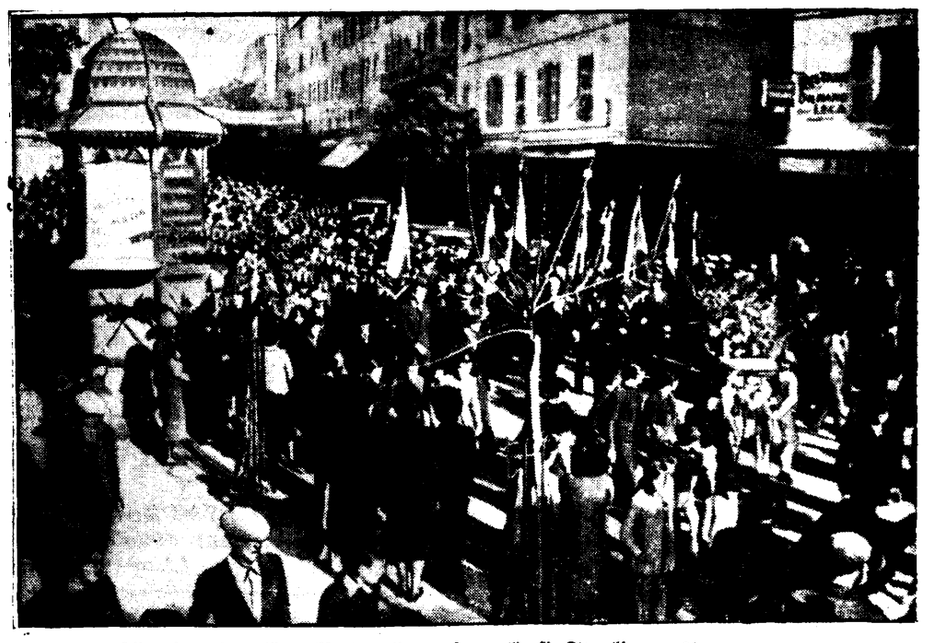

Ajaccios korraldatakse sageli meeleawaldusi Itaalia wastu.

Jaapani ülemjuhataja pakub Tshiangile lahingut

Tulgu marssal miljoni sõduriga wõitlusse, mis teeks lõpu sõjale

Tokiost, 13. detsembril. (Reuter). Kantonist saabunud teadete järgi on Jaapani wägede ülemjuhataja Lõuna-Hiinas kindralleitnant Andoh saatnud marssal Tshiangkaishekile kutse pidada otsustaw lõpplahing Lõuna-Hiina lagendikul.

Minu käjutuses, ütleb Andoh, seisab 300.000-meheline eliitarmee, kes ootab tegewust. Marssal Tshiangkaishek! Astuge miljoni Hiina sõduri eesotsas minu 300.000 mehe wastu selleks, et teha lahingus lõpp sõjale.

Segakomisjoni koosolekul Pekingis 23. detsembril tehakse kindlat katset Pekingi ja Nankingi ajutiste walitsuste ühtesulatamis. Kesk-Hiina ühendatud walitsuseks. Jaapani ajalehtede kirjasaatjad wäidawad, et Pekingi walitsus, kes nüüd on juba 12 kuud wana, walitseb 3 prowintsi: Hopei, Shansi ja Shantung.

Põhja-Hiina majanduslikku wäljaarendamise nõukogu olewat koostanud 5 aasta kawa rauamaagi, puuwilla, soola ja ühendusteede kohta.

On loodud „uus Hiina rahwa liit“, eesmärgiga abistada walitsust rahwamasside walgustamise jaapanisõbraliku ja kommunismiwastase poliitika teostamisel „Idamaa wana moraali alusel“.

UUDIS!
RAHVASUITS
RAHU
RAHU
EKM
25 kr 20 s

100 leedu üliõpilast areteeritud

Suurem osa neist wabastati peale ülekuulamist. — Peale selle areteeriti weel 3 tuntud isikut

Õppestreik kestab

Kaunasest, 13. detsembril. (DNB). Laupäewal toimepandud meeleawalduste pärast on pühapäewal Kaunases wangistatatud umbes 100 üliõpilast. Ka tuntud Woldemarase-pooldaja Iwanauskas, kes 1934. aastal sõjawäes riigipöördekatses mängis juhtiwat osa, on wangistatud.

Laupäewastel üliõpilaste meeleawaldustel nõuti walitsuse tagasiastumist ja walitsusameti üleandmist Woldemarasele, kes wiibib praegu Prantsusmaal.

Üliõpilaste poolt otsustatud õppestreik kestab edasi kuni nende nõudmiste rahuldamiseni. Üldiselt walitseb üliõpilaskonnas suur ärewus politsei tegewuse pärast, eriti tema sissetungi pärast ülikooli.

Pärast ülekuulamist on esmaspäewal wabastatud peagu kõik 100 üliõpilast, kes wangistati ühenduses pühapäewaste meeleawaldustega. Wahistatud on weel ainult 11 üliõpilast.

Tuntud kristlik-demokraatlik poliitik Bistros, kes juba pühapäewal kuulati üle, on esmaspäewal uuesti wangistatud politsei poolt.

Wiimastel aastatel tegutses Bistros ajakirjanduse alal, kusjuures teda peeti kristlik-demokraatliku opositsiooni waimseks esindajaks. Wiimastel aastatel esines ta Leedu raadios wälispoliitiliste aruannetega.

Bistrose wangistamist seatakse ühenduse Leedu walitsuse otsusega kindlasti wastu astuda igasugustele wooludele, mis on suunatud walitsuse wastu.

Peale selle on wangistatud weel tuntud leedu nätleja Stepanowicius, kes hiljuti wallandati riigiteatrist. Tema wangistamise põhjuseks olewat poliitiline kihutustöö.

Hispaania sõda seisab

Burgosest, 13. detsembril. (Havas). Francolaste raadiojaam teatab, et ägedad wihmajajud Hispaanias takistawad sõjalisi operatsioone. Mora de Ebrost ja Saragossast teatatakse, et wesi Ebro jões on tõusnud 4 meetri kõrguseni ja ähwardab uputada ümbruskonda.

Erkko Soome wälisministriks

Helsingist, 13. dets. „Helsingin Sanomate“ peatoimetaja Eljas Erkko on nimetatud uueks Soome wälisministriks.

116 rünnakut Briti laewadele

51 inimohwrit

Londonist, 13. dets. (Havas) Wastates küsimustele seletas wälisministeeriumi alamriigisekretär Butler, et Hispaania kodusõja algusest peale on wälisministeeriumile saabunud teadete järgi teostatud ulgumerel rünnakuid 29 Briti laewa wastu, kuna Wahemere ja Biskaja lahe territoriaalwetes on teostatud 87 rünnakut.

Neil rünnakutel on saanud surma 48 ohwitseri ja madrust ning 3 mittewahelesegamise komitee kontrollagenti.

Haawata on saanud 64 ohwitseri ja madrust ning 3 mittewahelesegamise komitee kontrollagenti. Kõigi nende rünnakute eest on wastutawad kindral Franco jõud.

Kuigi Burgose wõimudele ei ole weel esitatud mingit nõudmist, siis Briti walitsus jätab endale õiguse nõuda kahjutasu nende rünnakute eest, ütles Butler.

Dr. Schacht Londoni

Berliinist, 12. detsembril. (DNB). Saksa Panga president dr. Schacht sõidab lähemal ajal Londoni, et teha külaskäik Inglise Panga kubernerile. Ta külaskäik on eraviisiline.

Schacht wiib ettepanekuid juutide asjus

Londonist, 13. detsembril. (Reuter) Reuter kuuleb Saksa Panga presidendi dr. Schachti külaskäigu kohta, mis toimub käesolewa nädala lõpul, et see on hiljutiste korralduste tulemus. Inglise Panga kuberneri Montagou Normani ja dr. Schachti wahel. Nende läbirääkimiste kohta ei ole awaldatud mingit ametlikku informatsiooni, kuid arwatakse, et dr. Schacht teeb mõningaid ettepanekuid ja pakkumisi rahanduslikkude tingimuste suhtes, et ewakueerida Saksamaalt juute ja teisi põgenikke.

Läti delegatsioon Tallinna

Riiast, 13. detsembril. Läti delegatsioon eelseiswateks majandusläbirääkimisteks Eestiga sõitis esmaspäewal Tallinna.

KAWE KAWE
MEE-SOKOLAAD

Kitsendusi juutidele Slowakkias

Bratislawast, 13. dets. (DNB) — Slowakkia walitsus on awaldanud esmaspäewal määruse, millega piiratakse juutide majanduslikku mõju Slowakkias. Sedamööda on keelatud juutidel osa wõtta käesolewa aasta jõuluturust, kuulutuste awaldamine ja osa kaupade propageerimine. Edasi on keelatud juutidel müüa weine ja likööre.

Lähemal ajal olewat oodata weel uusi määrusi Slowakkia walitsuselt ühenduses juutide küsimusega.

Ungari agraarreformi alused

Budapestist, 13. detsembril. (Havas). Põllutööminister krahw Teleky andis oma kõnes, mille ta pidas suurmaaomanikkude ühingu peakoosolekul, selgitusi walitsuse poolt teostatawa agraarreformi kohta. Reform näeb ette paljude wäikeste rendilepingute sõlmimist. Reform käib järgmiste maade kohta: 1) maad, mis on sõõti jäetud; 2) maad, mis kuuluwad wälismaalastele 3) maad, mis kuuluwad aktsiaseltsidele wõi pankadele, 4) wõõrandamatud omandid ja 5) juutide omandid.

Chamberlaini raadiokõne

Londonist, 13. detsembril. (Reuter). Briti peaminister Neville Chamberlain esineb teisipäewal kell 21.40 Greenwichi keskmise aja järgi 40-minutilise kõnega, mis sisaldab tähtsaid selgitusi Briti wälispoliitika kohta, nagu ütleb Reuteri diplomaatiline kirjasaatja. Kõne antakse edasi raadio teel kogu Briti riigile, Ühendriikidele ja Itaaliale.

Huwi Chamberlaini kõne wastu on seda suurem, et kõne peetakse enne peaministri kawatsetud sõitu Rooma.

Austraalia tsüklooni wõimuses

Sydneyst, 13. detsembril. (DNB). Tsükloon, mis laupäewal tabas Sydney'd ja selle ümbruskonda, oli suurim 50 aasta jooksul. Tsükloonist tekitatud kahjusid linnas, sadamas ja linna ümbruses hinnatakse 600.000 naelsterlingini. Üksi nelja mahapõlenud wabriku wäärtust hinnatakse 150.000-le naelsterlingile. Metsatulekahjud Sydney ümbruses ei ole ikka weel kustutatud.

Jugoslaawia walis

Belgiast, 12. dets. (Reuter). Jugoslaawia parlamendi walimised mööduda rahulikult. Seni awaldatud tulemustest nähtub, et walitsus on saawutanud mööduka wõidu.

Kui Sa tahad jääda nooreks, terveks ja ilusaks - siis joo vitamiinirikast Matieseni õuna mahla.
LUSCHER & MATIESEN

Ükski nutikam tüdruk ja poiss ei saa ilma „Lasteleheta“ läbi

Paremat kliimat

Wiimase aja rahuakte on tabanud üks ja sama kurb saatus: selle asemel, et wiia rahwaid üksteisele lähemale, on nad ainult saanud tähisteks wihawaenu süwenemise teel.

Kas Pariisis 6. detsembril alla kirjutatud Prantsuse-Saksa rahudeklaratsiooni ootab parem tulewik, seda on käesolewal silmapilgul wõimatu öelda. See oleneb kõigepealt sisust, mida t a h e t a k s e anda deklaratsioonile. Wiimane oma formulatsiooni kui ka eesmärgi poolest on ikkagi raamistik, millel pilt puudub.

Prantsuse wälisministeeriumile lähedalseisew „Le Temps" nimetas Saksa-Prantsuse deklaratsiooni „katseks muuta kliimat". Iga selline katse wäärib waewa ainult siis, kui ta lähtub eeldusest, et paranemine iseendast on wõimalik. Prantsuse ja Saksa huwide waatlemise najal jõuab Quai d'Orsay häälekandja tulemusele, et see eeltingimus käesolewal korral on olemas. Ka suurem osa teisi Prantsuse ajalehti näib „Le Tempsi" seisukohta jagawat, kuigi ei puudu ka wastupidise wäite kaitsjad ja kooskõla wõimaluse täielikud eitajad. Niipalju kui wõimalik jälgida, jagab usku Saksa-Prantsuse koostöö wõimalusse tunduw osa Prantsuse awalikust arwamisest ja parlamendi ringidest. On küllalt iseloomustaw, et Prantsuse walitsus otsustas kirjutada alla deklaratsioonile ajal, mil Itaalia oma uute nõudmistega oli awalikult wälja tulnud ja mitmelt poolt soowitati hoiduda allkirja andmisest seni, kui härra von Ribbentrop pole andnud wastust küsimusele, kas Saksamaa oma teljekaaslase aspiratsioone toetab või mitte — küsimusele, millest Saksa välisministril oli täielik wõimalus kõrwale hoiduda juba sellepärast, et Itaalia a m e t l i k u l t ei ole mingeid nõudmisi esitanud.

Märksa tagasihoidlikum oma arwamise awaldamises on London. Tõsi küll, nowembri lõpul Pariisis wiibides terwitas Briti peaminister Chamberlain uut lepitusekatset soojalt, seda enam, et ta sarnaneb lähedalt katsele, mida Briti peaminister ise tegi Münchenis ligikaudu 1½ kuud tagasi. Kuid Chamberlaini wastasrind ja tunduw osa ajakirjandusest suhtub asjasse allakriipsutatud jahedusega, wõiks koguni öelda, warjatud waenlikkusega. See jahedus wäljendub mitte ainult kommenteerijate katsetes juhtida Itaalia agitatsiooni kuulid rikshetina Saksamaa peale, waid weelgi rohkem asjaolus, et nii silmapaistew Briti poliitikategelane, nagu seda on admiraliteedi endine esimene lord Duff-Cooper Saksa välisministri Pariisis wiibimise ajal pidas tarwilikuks esineda Prantsusmaa pealinnas loenguga, milles awalikult wäljendas kahtkust rahudeklaratsiooni wäärtuse kohta ja arutas Saksamaa allajäämist ewentuaalses sõjas Prantsus- ning Inglismaaga.

Saksa ajakirjandus liigub kursis, mida wõis tähele panna juba enne Ribbentropi Pariisi-sõitu, nimelt korrektsuses Prantsusmaa wastu ja Saksa-Prantsuse koostöö wõimaluse rõhutamises. Samal ajal, kui Itaalia ajalehed ähwardawad „marssida Prantsusmaa peale", puudub Saksamaa ja Prantsusmaa wahel pressikampaania. Mõlemal pool Reini kõneldakse teineteisest mõõdukuse ja tagasihoidlikkusega, mis moodustab silmatorkawa kontrasti Inglise-Saksa pressisuhetele. 9. ja 10. nowembri sündmustest saadik wõime näha Saksa-Inglise ja Saksa-Ameerika pressisuhetes umbes sedasama kuumust, mis walitses enne Müncheni konwerentsi. Ka Prantsusmaal waewalt leidub inimesi, kes antisemitismi puhanguid heaks kiidaksid, kuid awaliku sõnaga ollakse tagasihoidlikud ja püütakse hoiduda terawuse suurendamisest. **N.**

Täna Riigiwolikogu koosolek

Riigiwolikogu koosolek peetakse täna kell 5 p. l. päewakorraga: 1) Riigiasutiste ametnikkude kooseisu seaduse muutmise seadus 2. lugemisel, 2) Põllutööliste seadus 2. lugemisel ja 3) Tööstusliku kutseoskuse seadus 2. lugemisel.

Lastekaitsefond luuakse sel talwel

Maksud peale neile, kellel ei ole lapsi

Sotsiaalminister O. Kask awas sotsiaaltegelaste päewad Tallinnas

Esmaspäewal algasid Tallinnas Eesti Naisliidu ja Kodumajanduse Instituudi korraldusel üleriigilised sotsiaaltegelaste päewad millest osawõtjaid esimesel päewal registreerus ligi 100. Sissejuhatawad sõnad ütles awakoosolekul Eesti Naisliidu juhataja pr. M. Reisik, kes märkis, et meie mehhaniseeritud ajajärgul on inimsoo orgaaniline toodang — inimene ise — jäänud tagaplaanile. Rõõmustawal wiisil on wiimastel aegadel kõik kultuurriigid omistama hakanud enam tähelepanu inimesele tema ikka raskemaks muutuwas eluwõitluses. Ka meie walitsusringid on küsimust põhjalikult kaalunud. Käesolewad sotsiaaltegelaste päewad püüawad kaasa aidata sotsiaaltöö arenemisele.

Järgmisena kõneles sotsiaalminister O. K a s k, kes kokkuwõttes ütles:

„On riike, kus sotsiaaltöö tehakse ainuüksi riigi poolt, nagu Saksamaal ja mõnel pool teisal. Aga mõnedes riikides on sotsiaaltöö ainult seltskonna õlgadel. Meil on segasüsteem. Ei saa riik üksi ega seltskond üksi tõhusalt sotsiaaltöö teha. Meie Presidendi soowil kutsuti omal ajal ellu iseseisew sotsiaalministeerium ja President pühendab sotsiaalküsimusele suurt tähelepanu. Meie

peame koordineerima ametliikude asutiste ja seltskonna tööd sotsiaalsel alal.

Walitsus on eriti tänulik naisorganisatsioonidele, nagu Naisliit ja Kodumajanduse Instituut, samuti ka kõikidele sotsiaaltegelastele nende õilsa töö eest. Peame läbi wiima suure sotsiaalreformi, nii et see ei takistaks sotsiaalset arengut. Reformeerimist wajab eriti meie hoolekanne, seepärast on kawatsus muuta hoolekande seadust. Juba eelolewal talwel loodetakse ellu kutsuda lastekaitsefond, mille

kulusid tuleks kanda arwatawasti ka neil, kes oma kohustusi ühiskonna wastu rahwaarwu suhtes pole täitnud.

Tähtsaks probleemiks on ka terwishoiu küsimus ja haiguste wastu wõitlemine, sest rahwast tuleb kaswatada tugewaks sisemiselt. Sotsiaalreformidest arusaamine peaks lewima eriti tööandjate juures. Tuleb rõhutada

sotsiaalassistentide töölerakendamise

wajadust tööstuste juures, mis ei oleks seotud suurte kuludega. Kõige tähtsam on aga, et seltskonnas walitseks kindel soow ja tahe kaasa aidata sotsiaalala raskes töös meie rahwa hüwangu heaks," lõpetas sotsiaalminister.

Esimesel päewl kuulasid sotsiaaltegelased ära sotsiaalministeeriumi terwishoiu- ja hoolekandetalituse abidirektori dr. E. M ä l t o n i referaadi, milles ta selgitas nimetatud talituse ülesandeid. Teisena kõneles Eesti Punase Risti direktor J. N y m a n Rahwuswahelise ja Eesti Punase Risti tegewusest.

Sotsiaaltegelaste päewad kestawad kuni 17. skp. ja tähtsamaks alaks on psühhoteraapia ja waimu terwishoiu küsimused, millised käsitleb dr. W. H i o n Tartust. Peaaegu iga päew korraldatakse sotsiaaltegelastele ekskursioone mitmesugustesse terwishoiu- ja sotsiaalasutistesse.

Suwituskohtadele kindlad ehitusplaanid

Sotsiaalminister on alla kirjutanud suwitus- ja rawitsuskohtade ehitusplaanide koostamise ja kinnitamise määrusele.

Määruse kohaselt suwitus- ja rawitsuskohtade kawakindlaks wäljaarendamiseks koostatakse sellekohased ehitusplaanid wastawate omawalitsuste poolt. Juhul, kui suwitus- ja rawitsuskoht asub mitme omawalitsuse administratiiwpiirkonnas, koostatakse ühine ehitusplaan nende omawalitsuste wahelisel kokkuleppel.

Ehitusplaani saamiseks korraldatakse planeerimiskawa wõistlused, kusjuures aga kohaliikudest oludest tingituna wõib ehitusplaani walmistada ka ilma wõistluseta. Wõistlus- ja planeerimistingimused koostatakse Loodushoiu ja Turismi Instituudi poolt kokkukutsutawas komisjonis.

Suwitus- ja rawitsuskohtade tulewane ehitusplaan peab pakkuma täielikku ülewaadet, millisteks kawatsetakse suwitus- wõi rawitsuskoht wälja arendada. Suwitus- wõi rawitsuskohtade piirides igasugune maatükkide tükeldamine wõib toimuda ainult kooskõlas üldise ehitusplaaniga.

Järwamaa plahwatuse üksikasju

Tule läbi tekkinud kahjusumma selgunud

Pühapäewa õhtul Järwamaal Alliku wallas Oisu asunduses olnud tulikahju kohta selgus esmaspäewal täiendawalt, et kogu kahju ulatub 20.710 krooni. Suuremaks kahjukannatajaks on Gert Maydell, kellel tules häwis 2 traktorit ja wiljapeksumasin. Tema kahju 15.630 krooni. Häwinenud masinad olid kindlustatud 14.000 kr. eest. Edasi kannatas tulikahju läbi kahju mõisasüdame rentnik N. Osman, kellel jäi tulle mitmesuguseid põllutööriistu, heinu ja põhku. N. Osmani kahju on 2530 kr. Kuna tal oli kindlustatud kõik talupidamiseks wajalik inwentar, siis saab ta osaliselt kahju tagasi. Wähemaks kahjukannatajaks on mõisasüdame omanik Amalie Traubenberg, kellele kuulus mahapõlenud küün, mille wäärtust hinnati 2500 kroonile. Umbes sama summa eest oli küün ka kindlustatud. Ühtlasi jäi tal tulle wähemal määral ehitusmaterjali, mille wäärtus 50 kr.

Ühtlasi toimetas esmaspäewal koha peal tule tekkimise kohta juurdlust Pärnu kriminaalpolitsei. Selle juures selgus, et tegemist on õnnetusjuhuga. Nimelt oli traktoriomanik Maydell koos mõisarentniku sulasega pealelõunat traktorile remonti tegemas. Sealjuures asusid mehed lahti wõtma akust dünamosse wiiwaid juhtmeid. Wiimaste lahtiwõtmisel tekkis lühiühendus ja sellest tekkinud säde süütas mootori lähedal asetsewad õlised kaltsud. Nendelt kandus tuli juba samas lähedal asuwaile heina- ja põhukuhjadele.

Paul Keres Nõukogude Wenesse

Sõidab Leningradi ja Moskwa detsembri lõpul. Ka Salo Flohr SSSR-i

Nõukogude Wene maletajaskond ootab suure huwiga maailmameistri-kandidaadi Paul Kerese saabumist sinna. SSSR-i ajaleht „Izwestija" kirjutab oma wiimases numbris, et

Eesti suurmeister P. Keres saabub Leningradi ja Moskwa detsembri lõpul,

kus teda wõtab wastu sealne suur maletajaskond eesotsas juhtiwate malesuurmeistrite Botwinniku ja Löwenfischiga.

Samaaegselt saabub Nõukogude Wenesse ka Tshehhi suurmeister Salo Flohr, kes külastab idanaabreid juba seitsmendat korda. AVRO suurturniiril wõistelnud teiste suurmeistrite sõidu kohta SSSR-i ei ole weel kindlaid teateid, kuid siiski arwatakse tõenäoliselt, et Capablanca ja Reshewsky sõidawad ka. Seni see siiski aga weel selgunud ei ole.

Suurmeister Salo Flohr koos abikaasaga wiibib praegu Amsterdamis. Eesti suurmeister Paul Keres algab oma reisi Nõukogude Wenesse pärast jõulupühi. Nagu SSSR-i teateist selgub, ei kawatse nad seal mingit suurt rahwuswahelist turniiri korraldada, selle eest aga tahetakse korraldada õige

rohkel arwul wäga mitmelaadseid malekohtumisi nii SSSR-i juhtiwate meistrite kui ka suure malemassiga.

Esijoones on mõeldud muidugi simultaanmänge, kuid on ka tõenäolik wäiksemad turniirid sealsete meistrite osawõtul.

Meie suurmeister Paul Kerese sõidus Nõukogude Wenesse moodustab peaosa see, et Kerest tahetakse lihtsalt näha külalisena, kus siis wõimalust mööda Kerese soowil korraldatakse ka mitmesuguseid maleüritusi. Esmajoones antakse ülewaade sealsest maletasemest, pikem peatus tuleb aga teooria „falwede" juures ja just nende meetodite juures, kuidas sealsed meistrid wiimistlewad moodsaid teooria uudsusi.

Meie suurmeister Paul Keres külastab Nõukogude Wenet esmakordselt.

Wenelased on teda ka waremalt endile külla kutsunud, nii näiteks suurmeister A. Lilienthal kutsus Kerest juba mullusel maleolümpial Stokholmis.

Wähe on neid suurmeistreid, kes pole külastanud Nõukogude Wenet, neist mõned isegi töötawad juba pikemat aega maleinstruktoritena seal. Kuulus malekotkas Em. Lasker ja Ungari suurmeister A. Lilienthal wiibiwad juba hulga aastaid Wenes, töötades riikliku organi Fizkultura (male on SSSR-is riigistatud) juures peainstruktoritena.

Ka suurmeister

S. Flohr on wiimaseil aastail rohkem Nõukogude Wenes elanud kui oma kodumaal Tshehhoslowakkias.

S. Flohr oli ka esimeseks maletajapinna mõõtjaks tänapäewa SSSR-is, kui ta 1933. aastal mängis Botwinnikuga 12-partiilise matshi, mis lõppes wiigiliselt, kummalgi kaks wõitu kahekja wiigi juures.

Eksmaailmameister Capablanca on wenelastel ka alaline külaline, ainult suuremate waheaegade järel. Capablanca oli isegi nii öelda Botwinniku „awastajaks". Kui ta 1925. aastal andis Moskwas simultaani, siis sai ta tookord 15-aastase Botwinniku käest õige kiirelt kaotuse, ja oma kuningat pikali lükates alistumise tunnusena Capablanca tähendas, et

sellest noorest poisist saab ükskord maailmameister.

1935. a. suure rahwuswahelise maleturniiri ajal oli Nõukogude Wenes palju wälismaalasi-malemeistr. — Flohr, Lasker, Capablanca, Spielmann, Lilienthal, Stahlberg, Pirc ja naismaailmameister Menshik. 1936. aastal wõistlesid Wenes ka eksmaailmameister Euwe, Eliskases, Kmoch ja Fine. Neist wiimane sooritas weel läinud aastalgi pikema maleturnee Nõukogude Wenes.

AVRO suurturniiri meestest tuleks Reshewskyl ka Nõukogude Wene reis ette wõtta, siis olekski maailma juhtiwad suurmeistrid kõik wähemalt korragi SSSR-i külastanud.

Raadiopatareid standardiseeritakse

Ratsionaliseerimise komitee oma eilsel koosolekul wõttis wastu ettepaneku raadiowastuwõtja anoodpatarei tehniliste tingimuste ja katsetamise korra kohta. Anoodpatareid, mis wastawad nendele tingimustele, wõiwad warustatud olla pealkirjaga „standard anoodpatarei".

Üthlasi komitee lubas ühele firmale tarwitada tema poolt walmistatud anoodpatareidel nimetust „standard anoodpatarei". Teistele ettewõtetele, kelle anoodpatareisid proowiti, wastawaid lubasid ei antud, kuna need ei wastanud ülesseatud tingimustele ja olid kwaliteedilt halwad.

Selle küsimuse lahendamisel selgus muu seas asjaolu, et meil patareide kwaliteet on wäga erinew ja walmistatakse tihti hoopis halwawäärtuslikku kaupa.

Kaubandus-Tööstuskoja peakoosolek 15. detsembril

Kaubandus-Tööstuskoja peakoosolek on kindlaks määranud 15. detsembriks algusega kell 2 lõuna ajal. Peakoosolekul on tähtsamaks päewakorrapunktiks 1938./39. aasta eelarwe ja teised küsimused.

Saksa kultuurwalitsuse esimeheks dr. Weiss

Riiginõukogu liikme kandidaadiks esitatakse W. Wrangell

Saksa kultuurnõukogu järjekorraline koosolek peeti pühapäewal Tallinnas. Kultuurwalitsuse esimees Wrangell andis ülewaate kultuurwalitsuse tööst, käsitledes eriti kultuurwalitsuse seisukohti saksa koolide õppekeele küsimuses. Kultuurnõukogu kinnitas kultuurwalitsuse aruande.

Koosolekul teatas kultuurwalitsuse esimees W. Wrangell, et ta esimehe kohalt tagasi astub, kuna talle on ettepanek tehtud kandideerimiseks wähemusrahwuste kultuurwalitsuste esindajana Riiginõukokku. Kultuurnõukogu poolt waliti kultuurwalitsuse uueks esimeheks senine abiesimees dr. H. Weiss. Uueks abiesimeheks waliti Hansakooli direktor W. Heldt.

Teatawasti lahkus senine wähemusrahwuste esindaja H. Koch Riiginõukogust haigusе tõttu. Walimiste peakomite määras Riiginõukogu uue liikme walimise tähtpäewaks 9. jaanuari, kusjuures walijameeste walimise tähtpäewaks on 29. detsember. Walijameeste hulka kuulub kolm esindajat saksa kultuurwalitsusest ja kaks esindajat juudi kultuurwalitsusest. Sellega näib W. Wrangelli walimine uueks Riiginõuk. liikmeks olewat kindel.

Saksa kultuurnõukogu koosolekul ettekantud aruandest selgub, et praegu on kultuuromawalitsuse poolt registreeritud Eestis 14151 sakslast. Aasta warem oli see arw 116 wõrra suurem. Sündimus oli aasta kestel 118, suremus 197. Õpilaste wähesuse tõttu otsustas kultuurnõukogu ette wõtta muudatusi oma kooliwõrgus.

Poola haridusminister läbisõidul Eestis

Sõitis eile edasi Soome

Sõidul Soome peatus Poola haridusminister prof. dr. W. S w i e t o s l a w s k i pühapäewal Tallinnas, kus tal Poola saatkonnas korraldat. einel oli kokkusaamine haridusminister kol. A. Jaaksoniga ja ministri abi W. Pätsiga. Tallinnast sõitis Poola haridusminister eile hommikul laewaga edasi Soome, kuhu ta ametlikuks külaskäiguks jääb kolmeks päewaks. Poola haridusministrit olid ärasõidul saatmas Poola saadik W. Przesmycki, haridusminister kol. A. Jaakson, ministri abi W. Päts ja Soome saatkonna nõunik U. Koistinen.

Kõnelustes Eesti hariduselu juhtidega awaldas Poola haridusminister elawat huwi Eesti koolikorralduse wastu. Eesti koolikorralduse kohta saadetakse Poola haridusministrile kirjalikult lähemaid materjale.

Ülemaailmne karskuskongress tulewal suwel Helsingis

Rahwuswaheline karskuskongress, mis pidi peetama Helsingis 1940. aastal, on määratud Helsingi olümpia tõttu aasta waremaks ja peetakse tulewal suwel 31. juulist 5. augustini. Ettewalmistused kongressiks on juba kibedasti käimas.

Kaunase ülikool suleti määramata ajaks

Politsei kumminuiadega üliõpilaste wastu. — Wangistati üliõpilasi ja Woldemarase-mehi

2500 üliõpilast nõuab Woldemaraft

K a u n a s e s t, 13. dets. (DNB) Waatamata piiramiskorra wäljakuulutamisele kogunesid esmaspäewal pärast lõunat linna mitmesse osa suured üliõpilaste rühmitused, et marssida läbi uulitsate.

Korra jaluleseadmiseks oli wajalik tegewusse rakendada politseiüksusi, kes wõtsid meeleawaldajate wastu tarwitusele kumminuiad.

Üliõpilaskonnas on ärewus järjest suurenemas. Ühenduses üliõpilaste rahutustega ja meeleawaldustega suleti esmaspäewal pärast lõunat Kaunase ülikool ühes kõigi teaduskondade ja osakondadega määramatuks ajaks.

Esmaspäewa õhtupoolikul wangistati jälle üliõpilasi ja wastasrinna poliitikuid kui ka Woldemarase poolehoidjad.

Klaipedast teatab Havas: 2500 Kaunase rahwuslikku üliõpilast pidas esmaspäewal koosoleku, kus wõeti wastu resolutsioon, milles nõutakse Mironase walitsuse lahkumist ja prof. Woldemarase kutsumist peaministriks. Koosolekusaal oli ehitud Woldemarase portreega. Koosolekul ei olnud ühtki wahejuhtumit.

Tööturg korraldamisele

Riigi- ja omawalitsustööde teostamisele juba kewadtalwel

Tööbörside reform päewakorral

Wabariigi Walitsus otsustas hiljuti wõtta meie tööturu kawakindlale korraldamisele kogu rahwamajanduse ulatuses. Ühtlasi otsustati panna tööturu organiseerimist ettewalmistawate uurimistööde keskendamine ja wastawate ettepanekute wäljatöötamine majandusministeeriumi ratsionaliseerimiskomiteele.

Komitee eilsel koosolekul oli see küsimus informatsiooni korras kõne all. Moodustati ühtlasi erikomisjon selle küsimuse igakülgseks kaalumiseks. Erikomisjoni waliti peale ratsionaliseerimiskomitee sekretariaadi liikmete weel agr. K. Erenurm (Põllutöökojast), inj. H. Uuemõis (majandusministeeriumist), inj. K. Mauritz (Kaubandus-Tööstuskojast), J. Rebane (Tööliskojast), W. Erit (Konjunktuurinstituudist) ja inj. Wolmer (Inseneride Kojast). Kuna küsimus on suur ja ulatuslik, samuti selle otsustamine kiire, siis asub ratsionaliseerimiskomitee selle küsimuse kaalumisele otsekohe.

Nagu komitee nõunik M. Juhkam selgitab, on komitee sekretariaat seda küsimust juba osaliselt kaalunud. M. Juhkami arwates üheks tähtsamaks abinõuks meie tööturu korraldamiseks oleks see, et wõimaldataks riigi uue eelarwe maksmahakkamisel riigi- ja omawalitsustöid asuda teostama aegasti. Seni on olukord kujunenud nõnda, et krediitide andmine wõtab aega ja tööd nihkuwad rohkem juwe peale. See ei ole aga soowitaw, sest juweti annab end tunda maal puudus põllutöölistest. Tarbekorral tuleks ka kaaluda eelkrediitide awamist, et oleks riigi- ja omawalitsustöid wõimalik teostada eeskätt juba kewadtalwel.

Teine oluline küsimus tööturu korraldamisel on tööbörside reform. Praegu on kujunenud olukord nõnda, et tööbörside andmed ei anna täit ülewaadet tööturu tegeliku olukorra kohta. Peale eelmainitute on tööturu korraldamisel weel teisigi tähtsaid küsimusi kaaluda.

Muudatusi tariifinõukogu koosseisus

Wabariigi Walitsuse ettepanekul Wabariigi President oma otsusega 12. detsembr. otsustas wabastada majandusministeeriumi kaubandusosakonna endise direktori August Tuhki tariifinõukogu liikme kohustustest ja määrata uueks tariifinõukogu liikm. majandusministeeriumi tööstusosakonna direktori Arnold Radiku.

Onnetusi ja kuritöid

Hiiumaal pussitati konstaablit

Hiiumaal Palade koolimajas korraldatud peol Lõdi Kärdla konstaabel Erni Jüristole kaks pussihaawa tulejate lahutamisel. Konstaabel Jüristo oli pühapäewal Palade koolimajas korraldatud õpilaspeol korrapidajaks, kui temale teatati, et peosaali wälisuksel olewat kakelus. Kohale minnes selgus, et August Rool Süwaleya wallast, 24. a. wana, oli kallale tunginud Leo Põderile. Konstaabel tahtnud Rooli takistada ja haaranud tal ülast kinni. Kuid Rool hakanud wastu. Saades konstaablilt lõigi kumminuiga, alistus meel wastu. Alles siis märkas konstaabel, et Rool temale on lõinud kaks haawa, ühe wasaku käe ülawatbe, teise parema käe keskmisele sõrmele Rool wangistati.

Töölised hankisid „leiwakõrwast" wargusega

Konstaabel awastas lambawarguse

Luke raiooni konstaabel selgitas hiljuti toimunud lambawarguse, mille olid toime pannud Luke seltsimaja juures remonttööl olewad Pashmakow ja Siilbek. Lammas oli warastatud Reto talust Al. Läänelt. Kahtlus warguses langes Pashmakowile, kes warem oli Lääne juures tööl olnud. Konstaabel läksi kahtlusealuse töökohta seltsimajja ja sattus just õigeks ajaks. Ta leidis panni, millel oli umbes 1,5-kiloline lambalihatükk. Liha oli wõetud parajasti peiduurkast wälja, ei panna kõetud ahju.

Selgus, et töölised Pashmakow ja Siilbek olid warguse üheskoos toime pannud. Lammas oli weristatud koha peal ning seljas kantud 4 km eemal olewasse seltsimajja. Pannilt leitud lihatükk oli wiimane, mis lambast weel järele jäänud. Raha olid mehed realiseerinud juba linnas. Warguse kaasteadjaiks osutusid ka kaks kaaštöölist Kolm asjaosalist kuuluwad wene rahwusse, kuna üks on eestlane.

Kolmeaastane jalgpalliltreenerite kool

Pärnu soovib Eesti-Soome B maavõistlust

Pühapäeval viibisid Pärnus Eesti Jalgpalliliidu juhatuse abiesimees A. Lass, juhatuse liige O. Koni, treener E. Saar ja asjaajaja A. Luht. Sel puhul toimus „Endlas" nõupidamiskoosolek, millest peale Tallinnast saabunute osa võtsid Pärnu spordielu juhtivad tegelased. Pärnus sai pühapäeval teatavaks, et Jalgpalliliit kavatseb korraldada Tallinnas kolmeaastase kestvusega treenerite kooli.

Koosolijad avaldasid Liidu juhtidele tänu tehtud töö eest ja heameelt, et Liit nüüdsest peale kavatseb enam tähelepanu pöörata ka provintsi jalgpallile. Pärnumaa Spordiliidu juhatus avaldas soovi, et tuleval aastal 4. aug. Eestis toimuv Eesti-Soome B garnituuride vaheline jalgpallivõistlus korraldataks Tallinna asemel Pärnus. Liidu juhatuse arvates laseb see ettepanek end ka tegelikult läbi viia. Kui küsimus otsustatakse jaatavalt, oleks see maavõistlus esimeseks sellesarnaseks Pärnus. Ka avaldati soovi, et tuleval suvel Pärnus leiaks aset rahvusmeeskonna üks treeningmatš Pärnu koonduse vastu.

Puka maadlejad võidurikkad

Pühap. õhtul olid Puka spordiringi poolt korraldatud Kuigatsi rahvamajas tõste- ja maadlusvõistlused. Maadluses üllatasid pukalased, kes kõik seljavõitudega võitsid Rõngu maadlejaid. Seega pole kahtlust, et Puka jääb Lõuna-Eesti maadluskantsiks.

Võistlused avas ja peakohtunikuna toimis kpt. O. Puusepp Valgast. Tagajärjed kujunesid järgmisteks maadluses: sulgkaal 1) Lääne (Rõngu); kergekaal 1) Petter (Puka); kergekeskkaal 1) Vassil (Puka); keskkaal 1) Hermann (Puka); poolraskekaal 1) Sinisalu (Puka); raskekaal 1) Raudsepp (Puka). Tõstmises: sulgkaal 1) Tobro (Puka) 222,5; kergekaal 1) Otlik (Rõngu) 245; keskkaal 1) Joonas (Puka) 255; poolraskek. 1) Ivan (Puka) 247,5; raskekaal 1) Ivask (Rõngu) 270.

500 m rinnuliujumises MR

Saksa ujumiskuulsus Joachim Balke saavutas Taanis Aarhusis korraldatud rahvusvahelistel ujumisvõistlustel uue maailmarekordi 500 m rinnuliujumises ajaga 7.23,3. Endine rekord, mis oli ameeriklase Kaye nimel, oli 7.23,8.

Riia meistrid maadluses

Pühapäeva õhtul lõppesid Riias esivõistlused maadluses, millest osa võttis 88 maadlejat, nende seas kõik nimekamad Läti matimehed, kes Eestiski hästi tuntud. Riia meistriteks tulid arvates kergematest kaaludest: Beinarovics, Kundzins, Skopans, Jaspars, Osolins, A. Kalnins ja Bietags. Meeskondade karikas võitis ASK (Sõjaväe Spordikl.).

Selgusid idaringkonna käsipallimeistrid

Eesti esivõistlustel käsipallis selgusid pühapäeva õhtul Narvas idaringkonna võrkpalli meistermeeskonnad. Meeste võrkpallis tuli meistriks Narva Kalevi ja linavabriku NMKÜ, kes võitis finaalmatšis NMKÜ 2:0 (15:8 ja 15:7). Naiste võrkpallis sai meistritiitli Kreenholmi NMKÜ, kes võitis Svjatogori 2:0 (15:2 ja 15:12). Naiste võrkpalli poolfinaali matš lõppes Svjatogori ja Kalevi linavabriku NMKÜ vahel 2:0 (15:13 ja 15:4).

Korvpallis võistlesid Narva Hokiklubi ja Kiviõli meeskonnad. Kiviõli võitis mängu 37:33 (poolaeg 15:13).

Poeglastegümn. ja keskkool võitsid

Pühapäeva õhtupoolikul jätkusid ülikooli võimlas koolidevahelised käsipallivõistlused. Esimestena kohtusid võrkpallis poeglastegümn. ja seminari võrkpallimeeskonnad. Pglg. oli ilmselt parem ja võitis mängu 2:0, geimid 15:12, 16:14. Keskkoolidevahelises korvpallivõistluses olid vastamisi poeglastekeskkooli ja Treffneri keskkooli meeskonnad. Ka keskkoolidevahelises mängus oli poeglastekeskkool parem ja võitis 35:10, poolaeg 15:5.

Pinevam mäng oli korvpallis pedagoogiumi ja seksa keskkooli vahel. Esimese poolaja võitsid kiired ja väikesekasvulised sakslased 13:7, kuid teisel poolajal pedagoogium rea õnnestunud visetega viigistas ja rõkkavate ergutushüüete saatel võitis 22:21.

8278 punkti 7900 vastu

Stöck on võimeline maailmarekordi ületama

Mõned Saksa lehed arvavad, et Saksa olümpiavõitja odaviskes ning mitmekülgne kergejõustiklane Gerhard Stöck on võimeline ületama ameeriklase Glenn Morrise nimel seisvat tippsaavutist kümnevõistluses. Kui arvestada G. Stöcki isiklikke paremaid saavutisi üksikaladel, siis tuleks tema punktide summa ligi 400 punkti võrra suurem kui kuulsal ameeriklasel. Stöcki parimad tulemused on: 100 m — 11,1 =840 punkti, 400 m — 52,6 = 735 p., 1500 m — 4.58,0 = 426 p., 110 m tõkkeid — 16,0 = 776 p., kuul — 16,05 = 1040 p., ketas — 47,23 = 940 p., oda — 73,96 = 1094 p., kõrgus — 1,91 = 922 p., kaugus — 7,31 = 888 p., teivas — 3,31 = 617 punkti.

Seega tulek eeltoodud arvestuse kohaselt G. Stöckil 8278 punkti. Glenn Morris teatavasti võitis Berliini olümpiamängudel 10-võistluse maailmarekordilise tulemusega, jõudes 7900 punktini.

Esimene „must" maailmameistrivõistlus

New Yorgis tuleb lähematel nädalatel terve rida tähtsaid poksivõistlusi. Peanumbriks kujuneb raskekaalu-maailmameistrivõistlus tiitlikaitsja neegri Joe Louisi ja tema rassikaaslase John Henry Levise vahel 27. jaan. 1939. a. Madison Square Gardenis. See on esimene kord, kus kaks „musta" võistlevad raskekaalus maailmameistri tiitlile.

Mõne reaga spordimaailmast

Inglannalt maailmarekord ujumises. Inglise naisujuja Doris Storey on saavutanud Chesteris uue maailmarekordi naiste 200 jardi rinnuliujumises ajaga 2.42,4.

100.000 dollarit ei tõmba! Kuulus Ameeriika naistennisist maailmameister Helen Wills-Moodyle on pakutud 100.000 dollarit elukutseliseks siirdumise eest, kuid ta on pakkumise tagasi lükanud. Ta on ütelnud, et Ameerika vajab tema abi maavõistlusteks.

Juhan Liiw juba koolipoisina unistas Eesti riigist

Alatskivil J. Liiwi mälestusaktus

Alatskivi raamatunädala aktus ja kirjanik Juhan Liiwi mälestamine pühapäeval, 11. detsembril kujunes suurejooneliseks. Koolimaja ruumikasse saali oli kogunenud üle kolmesaja osawõtja, kes suure tähelepanuga jälgisid ettekandeid. Aktuse awas wallawanem A. Tõruwere ja päewakohase kõnega esines õp. O. Maasik, kuna wahepeal esinesid tuletõrje ja noorkotkaste puhkpillide orkestrid, õpilaste keelpillide orkester, segakoor ja õpilaste koor ning õp. A. Aarma kandis ette ühe Ed. Wilde jutustuse.

Iseäranis suure tähelepanu osaliseks sai Saburi talu wanaperemehe

Kaarel Kool'i sõnawõtt,

mis algas sõnadega: „Olen kui wana jõjahobune, kes juurtüki süütamise sisinat kuuldes õrwad kikki ajab. Kuulda saades tänasest aktusest ja kirjanik Juhan Liiwi mälestamisest tulin siia, et jutustada teile mõnda Juhan Liiwist, kellest tean rohkem ligemalt, kuna käisin Juhan Liiwiga ühel ajal wallakoolis ja hiljem ka Kodawere kihelkonnakoolis."

Kõneleja märkis, et J. Liiw olnud koolis parem õpilane ja tema kirjatööd olnud ka alati hästi kirjutatud. Kord ei olnud õpetaja kirjatööga rahul, mis oli kirjutatud teemal: „Ader". Selle kirjatöö pärast tekkinud õpet. ja Liiwi wahel waidlus ja olnud ilmne, et õpetaja ja Liiwi wahekord sellest peale ei olnud hea.

Muuseas kõneleja wäitis, et juba koolis käies Juhan Liiw on awaldanud mõtteid omariikluse kohta. Nimelt kihelkonnakoolis käies kord pühapäewaks kooli juurde jäänud kõneleja soojendanud end ahju juures, kuna Juhan Liiw koigul lamades lugenud „Sakalat". Korraga Liiw hüpanud üles ja sõnanud: „Hispaanias on mäss lahti, kuningriiklased ja wabariiklased on omawahel tülis." Ja siis, wähe mõtelnud, awaldanud:

„Oleks meil oma riik, siis oleks meil ka oma maleiwa. Kui tore oleks siis!"

Aktusele järgnes rongkäik tõrwikute walgustusel ja leinamarsi helidel surmaiale, Juhan Liiwi hauale. Kirjaniku hauaplats oli wanikutega piiratud ja süüdatud õlikausid. Hauasambale asetati pärg ja õpetaja A. Aarma luges hauasambal leiduva Juhan Liiwi luuletuse: Kui tume weel kauaks ka sinu maa. Orkestri mängides koraali „Jumal, sul ligemal", lahkuti surmaialt.

Aktusel oli korraldatud ka ajakirjade näitus.

Kerest teeb ringsõidu Türri, Wiljandi ja Mõisakülla

Paari päewa eest saabus Maleliidult wastus Wiljandi Maleseltsi kirjale, millega paluti suurmeister P. Kerest tulla Wiljandi andma simultaani. Wastusest selgus, et Keres on andnud põhimõttelise nõusoleku simultaani ringsõiguks 3 linnas — Türil, Wiljandis ja Mõisakülas. Wiljandile üksi oleks asi läinud liiga kalliks, seepärast saawutati kokkulepe teiste linnadega, kes kannawad osa kulust. Ringsõit toimub arwatawasti jaanuaris ja malemeistri wastuwõtt Wiljandis sünniks wastawa pidulikkusega ning austamisega. Simultaan ise peetakse „Koidu" saalis, kuna Maleseltsi omad ruumid on liiga kitsad.

Mida arwate raamatust

Interwjuu

Raamatunädala puhul interwjueerisime kodanikke paljudelt kutsealadelt, et otsestest allikatest näha ja kuulda meie ostuwõimelise publiku suhtumist raamatusse ja kirjandusse üldse. Kõigepealt pöördusime suurärimees Saamueli poole, kes meile lahkesti seletas järgmist:

„Minja, ega raamat laita asi pole. Olen ise noores põlwel olnud suur raamatukoi. Praegugi peaks mul pööningul olema üks pakk-kasti täis igasugust literatuuri. Ja head literatuuri, täitsa kirjandust kohe. Goethetki on wist paar köidet, — need on küll proua omad — tema on tö chterschules käinud. Mul endal olid wanasti terwed wenekeelsed „Niiwa" kaasanded, aga nüüd on teised tont teab kuhu kadunud..

Nüüd, wiimasel ajal pole küll suurt midagi muretseda saanud, — teate, — mahti pole kohe. Nii palju rahmeldamist kaelas, olen kuues ettewõttes aktsionäär, neljas juhatuse liige, endal äri, lihtsalt pole aega mõtelda kirjanduse muretsemise peale, weel wähem siis lugemise peale.

Aga selle raamatu ma ostan endale küll, kui aega saan — tolle Oskar Lutsu raamatu, kus ta kirjutab seda, kuidas ta Kiwisilla apteegis sell oli. Keegi wröint rääkis, seal olemat terwe peatükk toredat nalja sees, kellestki kundest, kelle köht hästi tuult ei pidanud.

Kui aega saan, siis ostan selle. Aga see ei tähenda weel, et ma teisi ei ostaks. Läinud nädalalgi proua ostis ühe romaani „Lask pimedas", olewat wäga põnew, kui aega saan, loen selle ka läbi.

Mis raamatukogusse puutub, siis muretsen selle endale tingimata. Ilma raamatukoguta ei saa läbi. Hiljuti, näete, olid meil külalised, paar arsti ja adwokaati, üks hakkas rääkima kirjandusest, päris piinlik oli, et ei olnud talle näidata oma raamatukogu. Wabandasin siis, et raamatukapp on küll tellitud ja raamatud kah, aga praegu ei olewat teisi kuhugi mahutada, ruumid on kitsad.

Wanasti ükskord tahtsin enesele tõesti muretseda midagi head, aga budki, ei leidnud midagi, kõik pehmete kaantega, üks wäiksem, teine suurem, üks maailmatu paks, teine jälle ilmatu õhukene, lihtsalt tohutwabohu, aga mitte raamatukogu. Nüüd aga, räägitakse, sest ajast, kui see Noobel meil raamatuid wälja annab, olewat asi hoopis teine. Nüüd muretsen enesele warsti, kui aega saan."

Teiseks interwjueerisime härra adwokaat Õiguste't. Tema awaldas meile järgmist:

„Raamat, see on tore asi. Oman ise ligi kaksada köidet igasugu juriidilisi alasid käsitlewat kirjandust. Ilma nende raamatuteta poleks mul seda teenistust, mis praegu. Aga ka nii puhtilukirjanduslikud raamatud on head asjad. Mäletan, kord olin haige pimesoolepõletikus ja kui peale operatsiooni juba paranema hakkasin, lugesin haiglas ajawiiteks kirjandust. Mu kätte sattus seal sihukesi raamatuid, et lihtsalt ei saa käest ära panna. Olete teie lugenud „Griselda miljonid" ja „Magamiswagunite madonna"? Kui ei, siis ostke nad endale kohe. Nende raamatute pärast üksi juba ma ei kahetse, et olin haige. Kui weel kord haigestuma peaksin, ikka ja ikka lasen endale tuua kirjandust. Aga wiimasel ajal pole ma haige olnud, selle pärast pole mahti saanud just suurt midagi lugeda. Aga teile ma soowitan, ostke endale „Magamiswagunite madonna". Te saate temast waimustatud olema. Aga ma kardan, seda raamatut pole wist enam kusagilt saada. Mina olen teda otsinud kümnes-üheteistkümnes raamatukaupluses, aga ikka öeldakse, et otsas ja otsas. Peaks minema õige raamatukoausse, neil peaks olema. Aga kui teie juhuslikult peaksite seda raamatut nägema, tooge ta mulle, ma ostan ta teie käest ära kahekordse hinna eest. Niisugust toredat raamatut teist maailmas ei ole. See on kosmopoliitiline raamat, uskuge mind. Mitte mõni kitsapiiriline rahwuslik teos, waid kosmopoliitiline. Ta haarab kõiki rahwusi, kõiki maailmajagusid, ja tegewus ei sünni mitte paigaltammumwalt ühes linnas või maakohas, waid raudteel, laewal, hotellides, koduõõjas ja mujal. See raamat, ja „Griselda miljonid", mis on õieti üks ja seesama teos kahes osas. Ja kui palju peent hinge on seal, suuri iseloomi, sügawat armastust. Ja ikka kogu aeg raudteel, laewal, hotellides ja koduõõjas. Oi, need on alles raamatud. Neid on kirjutanud mees, kes pole elanud mitte ühes kohas, nagu meie kirjanikud, waid Pariisis, New Yorgis, Moskwas ja mujal. Mees, kes on õõitnud rahwuswahelistes magamiswagunites, ookeanihiiglastel, ja on elanud luksushotellides. Selline mees juba wõib kirjutada romaane, millest hõõgub wastu terwe kosmos."

Kalmandana interwjueerisime esimese järgu kantselei ametnikku prl. Klõpsmaa'd. Tema seletas meile lahkesti:

„Ah, raamatutest räägite teie. Ooo! Raamatuid ma armastan, raamatuid ma ihalen. Küsite, millised teosed on mu lemmikud? Hm, siinkohal pean ma teile küll awaldama seda, et ma pea kunagi ei waata raamatu pealkirja ega autorit. See, teate, mind lihtsalt ei huwita. Mind wõlub ainult sisu, sisu ja mitte pealkiri, mis ei ütle mitte kui midagi, samuti pole mulle ka tähtis, kes ta on kirjutanud. Ma ei suwatse ometi kirjanikuga tuttawaks saada isiklikult, eks ole? Mulle jätkub tema teostest, hingest, mis on peidetud raamatusse. Siiski, siiski, mõnda pealkirja ma ju mäletan, aga, kahjuks mitte ei tule meelde. Mul üldse nimede peale halb mälu. Kuid armastusest oli seal juttu, suurest armastusest, mis kurwalt lõppes, kuna pruut suri just enne raamatu lõppu. Uskuge, ma nutsin selle teose juures kogu aeg. See oli wäga hingeline teos. Teine raamat aga, mida ma wäga lugeda tahaksin, on... teate, see wiimane auhinnatud teos ametiasutuse elust. Seal olewat nii toredasti kõik omawaheline klatsh ja intriigid kirja pandud. Wõib-olla, on too kirjutatud koguni meie oma ametiasutusest. Siis saaks nalja!

Wäga kena oleks teie poolt, kui te saaksite mulle selle raamatu muretseda."

Neljandaks kawatsesime interwjueerida ühte keskmise jõsetulekuga perekonnaisa, kellel käiwad wiis last koolis, kuid et me tabasime tema teolt, mille iseloom meile mingit head ei wõinud tõotada (waata joonistust!), siis loobusime sellest.

Wiiendaks sattusime keskustellu härra Toslemiga, kes meile jutustas alljärgnewat:

„Raamat on wäärt asjamees, selle wastu ei saa waielda. Ostan, laenan, criti aga laenan raamatuid, kust aga igaues saan, ja loen alati ka kohe läbi — wahel tuurib see protseduur nii kaua, kui proua Toslem juba tõuseb kohwi keetma. Siis läheb muidugi kohe tüli lahti, et jälle öö läbi elektrit kulutatud.

Aga see kõik on kõrwaline asi. Oluline, mida tahtsin mainida, on see — ärgu korraldagu raamatunädalaid. See läheb mulle alati kalliks. Nii nagu nüüdki. Tuleb proua Toslem ja räägib: „Noh, wana, nüüd kõikjal käimas raamatututwustamise aktsioon, siin laat, seal näitus, siin aktus, seal üritus, ettekanne, pidu, kohuski koguni ja mine tea, wahest teewad ka mõne lõpubanketi. Ja meie, nagu kirjanduslikud inimesed, peame ju kõikjal kohal olema. Nii siis..."

„Mis — nii siis?" küsisin mina.

„Mida mõtled sa sel puhul siis ka muretseda?"

„Noh, eks näeb", wastasin mina, mõne teose wõib ju osta, aga peab seda siis just raamatunädala ajal teema. Wõib ju ka hiljem".

„Kuidas hiljem," pahandas proua Toslem, „raamatunädalal on kõik üritused ja nüüd sa ütled, wõib ka hiljem. Wõi tahad sa, et ma igal pool pean olema ühe ja sama paari kingadega? No ei!"

Romulus

EESTI KIRJANDUSE SELTSI perioodiliste väljaannete 1939. a. aastakäikude

soodustustega ettetellimised

on avatud ja lõpevad **20. detsembril 1938. a.**

Elav Teadus

Tellimishind aastas . . . . 9 kr.
Köites . . . . . 14 „

Populaarteaduslik sari, piltidega, ilmub iga kuu üks raamat, aastas kokku umbes 1400 lk., üksiknumber 1 kr., köites 1 kr. 50 s.

1939. a. kavas (nr. 85—96) on:

1/2) **Inimeste tundmine.** Dr. A. Adler.
3) **Eesti Kroonika 1938.**
4) **Majandusteadus igaühele.** Redig. K. Kongo.
5) **Eestimaa lind.** H. Kompus.
6) **Moodne kunst.** H. Read.
7/8) **Meie igapäevane leib ja leivakõrvane.** F. Semjonov.
9) **Kalevala — soome soo rahvaeepos.** A. Annist.
10) **Meie põlevkivitööstus.** K. Luts.
11) **Sotsiaalpoliitika peajooned.** J. Rebane.
12) **Eesti keele õige hääldamine.** P. Ariste.

„Elava Teaduse" sisu muutub aasta-aastalt huvitavamaks. Ta aastakäigud on muutunud väärtuslikuks varasalveks nende omajale.

Suurmeeste Elulood

Tellimishind aastas . . 7 kr. 50 s.
Köites . . . . . 10 „

Biograafiline sari, piltidega, ilmub aastas 6 korda, umbes 1000 lk., üksiknumber 1 kr. 50 s., köites 2 kr.

1939. a. kavas (nr. 48—53) on:

1) **Insener Diesel**
2) **Goethe**
3) **Comte**
4) **Petöfi**
5) **Cromwell**
6) **Tšaikovski**

Tarbe korral mõned neist teoseist asendatakse järgnevatega: Mme Curie, Kierkegaard, Spinoza, Grieg, Mirabeau jt.

„Suurmeeste Elulood" on kindlakujunenud ilmega sari, mis tutvustab maailma suuri sündmusi ja eriti isikuid, kes neid sündmusi on mõjustanud. Suurte meeste elulood on enamasti ikka kaasakiskuvad nagu romaanid, ainult selle vahega, et nad ei ole välja mõeldud, vaid jutustavad tõepäraselt seda, mis oli. Ühtlasi heidavad nad valgust oma aja sündmustele, inimestele ja eluviisidele, luues lugejale pinevaltelava ja värvirikka kujutluse ajaloo pöördelistest järkudest.

Eesti Kirjandus

Tellimishind aastas . . . . . 5 kr.

Väärtuslik kirjanduslik kuukiri, milles elavalt kajastub kogu ilukirjanduslik, kuid ka üldse humanitaarteaduslik elu (kirjandus, kultuurilugu, ajalugu, keel, rahvateadus, rahvaluule). Samuti on „E. Kirj." suurim raamatute arvustaja. Koos artiklite, aastaülevaadete ja lisana antava **„Eesti raamatute üldnimestikuga"** pakub ta ainulaadselt täieliku võimaluse jälgida kõike uudset kirjanduse alal, olles tarvilik igale haritud eestlasele ja rikastades iga lugejat. Aastas ilmub ligi 800 suurekaustalist lk. teksti, mis tervikuna moodustab tüseda teadusliku teose rekordiliselt odava hinna eest. Üksiknumber 50 s.

SOODUSTUSED:

Tellimise andmisel tuleb iga sarja kohta sisse maksta vähemalt 2 kr. Ülejäänud tellimishinna võib tasuda 21. jaanuariks 1939. aastal.

Kes tellib ühe neist kolmest aastakäigust (Elav Teadus, Suurmeeste Elulood, Eesti Kirjandus), võib saada J. Guntheri teose „Nüüdse Euroopa juhid", mis müügil maksab 6 kr., ainult 2 kr. eest (köites 3 kr. 50 s. eest).

Kes tellib kaks aastakäiku, võib saada „Nüüdse Euroopa juhid" ainult 1 kr. eest (köites 2 kr. 50 s. eest).

Kes tellib kõik kolm sarja, neile saadetakse „Nüüdse Euroopa juhid" hinnata kaasandena (köites soovijail tuleb tasuda 1 kr. 50 s. köite eest).

„Nüüdse Euroopa juhid" saadetakse kätte kõigile tellijaile peale tellimishinna täielikku tasumist.

John Gunther: Nüüdse Euroopa juhid

Ameerika ühe parema ajakirjaniku suurt tähelepanu äratanud teos (käesoleva aasta väljaande järgi), mis annab haruldaselt lähedaltnähtud ja intiimsegi iseloomustuse praegusaja suurtest isiksustest ja nende mõjust maailma sündmustele. Ta pakub Hitlerist, Daladier'st, Neville Chamberlainist, Mussolinist, Stalinist, Goeringist ja paljudest teistest kuulsaist meestest just neid andmeid, mida lugeja on igatsenud kuulda. Autori jutustamisviis on selge ja ladus, täis anekdoote, huvitavaid pilte, tabavaid definitsioone, kuid ikka sügavalt läbinägelik.

Raamat ilmub aastavahetuse paiku ja on varustatud illustratsioonidega kriittahvlell. Kaust on 20×14 sm, „Kalevipoja" paberil. Hind 6 kr., täiskalingurköites 7 kr. 50 s. Köited valmivad 2 kuud peale raamatu ilmumist.

Ilukirjanduse tõlkeseeria

«Maailmakirjandus»

Kavas on:

1/2) **Manzoni: KIHLATUD.** Tõlk. J. Sarv.
3) **Musset: SAJANDI LAPSE PIHTIMUS.** Tõlk. P. Vallak.
4) **Tšehhov: VALIK NOVELLE.** Tõlk. Fr. Tuglas.
5/6) **Cervantes: DON QUIJOTE.** Tõlk. J. Kurfeldt.

Aastakäigu eeltellimishind 14 kr., köites 16 kr. 50 s.
Peale ilmumist umbes 24 kr.

„Maailmakirjanduse" sarjas ilmub aastas umbes 2100 lk. ulatuses maailma rahvaste parimaid, kirjanduse tippsaavutiste hulka kuuluvaid töid. Need teosed moodustavad kirjanduliku sisukuse, ilu ja vormitäiuse mõõdupuu, mille alusel hinnatakse teisi töid. Neid võib korduvalt lugeda, ilma et nende sisu tühjeneks.

Ettetellimishinda 14 kr. võib tasuda: tellimise andmisel 2 kr. ja kolme esimese raamatu ilmumisel Kr. 4.— + 4.— + 4.—.

Tellimised on soovitav saata kas kirjas või posti jooksva arve nr. 20-36 sissemaksukaardile kirjutatult. tult

Eesti Kirjanduse Selts

Aia 19, Tartu, tel. 6-01, posti jooksev arve 20-36.

Moeparaad Sinimandrias

Tartu moemeistrid näitasid oma võimeid. Päris keni kleite, kübaraid ja kingi

Õmblemiskunst on teinud edusamme

Daamikübar elegantsemaks ja lihtsamaks

Välke must veluurkübar, *mille spiraalidekskeeratud ümmargune põhi lõpeb tagant kõrvalepõikuva sulekujulise kaunistisega samast materjalist.*

Kausikujuline veluurkübar *hiigelsuure pandlaga, millest on läbi tõmmatud lai must sametpael. Viimane läbib kübarast kuklas ja langeb siis kahe lahtise otsana seljale*

Koketne pruun veluurkübar *lillepotikujulise põhjaga, mille küljel ilutseb kimp lihtsaid kukesulgi*

Tartu Õmblejate Ühingu poolt möödunud pühapäeval korraldatud moedemonstratsioon võimaldas päris korraliku ülevaate sellest, mis meil Tartus daamiriietuse alal valmistada võidakse. Oleks olnud huvitav teada ka, kui palju tarvitatakse meil sellejuures kodumaa materjali, aga materjali suhtes valitses siin küll kõige suurem kirjusus.

Kuna äsja algas ballide hooaeg, siis *langes peaaõhk demonstratsioonil ka ballikleitidele.*

Või tundus see seepärast nii, et nendega alustati, ja nimelt kõige efektsematega. Õhtu avas lumivalge zhorzhettkleit sendisuuruste pehmete täppidega. Pealt üsna kitsas ja lihtne, all ohtralt kloshiv. Valged sandalettkingad ja lihtne käekotike. Järgmine kleit tomatpunane zhorzhett. Õlgadel üsna kitsas, krookega, terav väljalõige; seelik lai, kroogitud ja rohkesti kloshiv. All äärestatud vähe tumedama kitsa läikpaelaga. Üllatusena siin oli ballikleidil tume (pruun?) nahkvöö kuldbrokaadiga ja samasugusest materjalist kingad. Äärmiselt lihtne ja siiski ilus. Edasi rokokoostiilis ballikleit õrnast, painduvast taftist, samast materjalist valmistatud loendamatude väikeste õispärgadega. Kleit on moeajakirjust ja vanadelt piltidelt sageli nähtud, selle tõttu veidi igav, kuid kahtlemata ilus, eriti töötluselt. Efektselt mõjus parmakannike-sinine õhtukleit kergest pansametist tomatpunase lillkaunistisega õlal ja pika, kroogitud ning eest seotud särbiga. Soeng punase jaanalinnu sulega sellejuures mõjus veidi ülepakutult. (Kui ilus oleks aga sama soeng olnud näiteks kollakas-valgest kitsa shleppkleidiga.) Peale mainitute jäi veel meelde ühe ilusamana must taftkleit üksikute tüllmotiividega niihästi pihiku ja seeliku osas ja õrnast kibuvitsroosast zhorzhetist ballikleit. Rafitud rullvarruk, kitsas ristipidi rafitud talje, varrukate eeskujuline rafing puusade ümber ja seelik krookides langev.

Niinimetatud väikestest õhtukleitidest äratasid tähelepanu lühike, sametaplikatsioonidega tüllkleit ja must siidkleit hõbesutash-motiividega. Eriti viimane mõjus tagasihoidlikuna ja elegantsena, olles esile tõstetud veel lillepoti-kujulise kübara tõttu, mida kaunistasid pehmelt langevad pikad narmassuled.

T. Õ. Ü. moenäitusel demonstreeritud roosa žoržettkleit.

Pealelõuna- ja tänavariietuse alal torkas kõigepealt silma värvus — makspunane. Tahab see olla domineeriv moevärvus, või esineb teda nimelt seepärast nii ohtralt, et meil selles värvuses on ilmunud müügile eriti ilusat, pehmet materjali. Kleitide valmistamise suhtes äratavad tähelepanu ilusad jäljendatud nöökaunistised. Muidu esineb ka veidi tumedamat tooni garnituurpaela, pansametit.

Kostüümid on lihtsad, inglise lõikega. Materjaliks pruun ja sinine villane. Kübarad ja kindad niihästi tänava- kui õhturiietuse juurde on leitud maitsekalt, samuti käekotid. Kübaratel mõjuvad eriti elegantsetena sulgkaunistised. Vaatad ja mõtled, miks nad siin nii esile pääsevad, kuna nad juhuslikult tänaval ja kauplustes nähtuna meie oludes mõjuvad veidralt ja pealekippuvalt. Põhjuseks siin näib olevat kahtlemata üldine tänavapilt, teiseks sulgikandvate daamide liiga juhuslikult koostatud riietus. Hästi oma üksikosis oli harmoniseeritud roheline pealelõunakleit kirju sutashpaela kaunistisega: kingad siia juurde olid leitud suurima peenusega.

Iila kudumisäri näitas mõningaid *kauneid kootud esemeid:* näiteks sini-valge triibuline kostüüm, ja valge jakk õhtuks, mille kudumistehnika ei jäänud kuidagi maha õmbluse omast, siis hernesroheline, põikitriibuline kleit, kuna kärepunane, umbes samasugune kleit, mis Berliini rahvusvahelisel käsitöönäitusel möödunud suvel oli saanud kuldmedali ja vaimustanud sealseid daame, jättis meie demonstratsoonipubliku jahedaks.

Arvult oli näidiseid rikkalikult, selle tõttu demonstreerimistempo kaunis kiire. Mõned tavalisemad modellid oleksid võinud ka puududa. Kohati tundus demonstreerimine otstarbetu (suurte roheliste lehtedega ballikleit, mis mõjus tapetiselt, siis — maskeraadlik must zhorzhettkleit tähekujuliste litritega), kohati pakuti üle. Näiteks maksakarva tumedama kaunistisega pealelõunakleit sinise saelasalli ja samasuguse taskurätiga. Viimane mõjus päris korraliku moekõrvakiiluna.

Soengud olid tagasihoidlikud ja maitsekad.

„Laul tulipunasest lillest"

H. Välisalmi dramatiseering 3-s vaatuses (9 pildis) J. Linnankoski samanimelise romaani järgi. Leo Kalmeti lavastus. Pärn Raudvee lavapildid. Eesti Draamateatri külalisetendus „Vanemuises"

Sellenimeline J. Linnankoski romaan on meie lugeja publiku laiadele hulkadele küll rohkem tuttav ning armastatud kui ükski teine Soome kirjanduse tõlge. Ja seetõttu on vist ka osaliselt seletatav Tartu publiku tung selle romaani dramatiseeringu külalisetendusele. Rahvast oli ülirohkesti. Teater tegi kassat ning etenduse kunstilise külje suhtes ka õigustatud kassat.

Kui anname siin aset mööndusele, et etenduse kunstilise küljega võisime rahule jääda (välja arvatud üksikud nähted, millest püüame kõnelda allpool), siis ei saa me ka dramatiseeringule põhiliselt suuremaid etteheiteid teha. Ja kui neid kellelgi on tagavaraks, siis tuleksid need juba esijoones juhtida romaani vastu.

Igatahes on täiesti alusetud kuuldavalelastud ning kirjapandud etteheited, nagu ei oleks näidend „Laul tulipunasest lillest" küllalt positiivne, eriti meie täishällide suuna ajastul. Julgeksin väita koguni vastupidist. „Laul tulipunasest lillest" on eriti oma viimase pildi tõttu otse silmatorkavalt ja kõrvatungivalt positiivne. Olude ja pärimuse sunnil seiklema sattunud Olavi lunastab selles pildis kõik oma vitaalse jõu sunnil sooritatud elutee kõverkäigud ja eksimused. Tema maa küljest lahtikistud isiksus pöördus kindlakujuliselt ja vastavale veendumusele jõudnult maa juurde tagasi. Lavastatakse koguni Olevi patukahetsus ning alandamine tema seniste tegude tasuna, kõnelemata sellest, et ta jõuab perekonnasadamasse ideaalsena esitatud naise juurde, ja ärgem kartkem, küllap ta tuli hällide täitmisegagi toime vahest veel edukamalt kui mõni teine mees.

Olavi [illegible] tunnete ja romantiliste alatoonid [illegible] puhtakujulisema ning terviklikum [illegible] oleksime aga vahest küll saanu[illegible] kõnealune viimane pilt oleks koguni välja jäänud ja oleks välja jäetud ka n. n. „Helsingi rõõmumaja" pilt (viimane kärbe poleks viga teinud ka näidendi senise kuju juures), kuna see pilt, liiati selliselt mängituna, nagu tol õhtul nägime, ei tulnud asjale kasuks ei näidendi tervikluse ega etenduse kunstilise külje seisukohast.

Sisuliselt ei tule aga esitatud kärbete küsimust võtta kui kindlakujulist ettepanekut; pigem tõlgitsegem seda kui näidendi suuna ja sisu puhul mõtete vahetuse korras üleskerkinud võimalust, et missuguselt lähtekohalt ja kuidas oleks seda näidendit võinud veel lavale tuua. Kuid jätame selle.

„Helsingi rõõmumaja" pilt oli sel kujul ja ses vaimus, nagu seda meile serveeriti, etenduse tervikust sootuks väljalangev, sest L. Tihkan ja M. Türk tuiskasid rõõmutüdrukutena koguni rööpast välja. Tekstiliselt nad oleksid pidanud „päevatööst" koormatud rõõmutüdrukuid kujutama; meie oleksime seda pilti ja seda „seltskonda" jälgides pidanud saama paratamatust pahest resigneeruva ja inimlikult kaasatundva mulje, kuid nüüd kuulsime rõõmutüdrukuid kõnelevat ühte ja nägime neid teotsemas teisiti, igatahes mitte tekstiga ega selle mõttega kooskõlas. Tihkan ja Türk kõnelesid oma „muresid" praalivalt, liikusid purupurjus lahmakusega väljakutsuvalt. Selle asutise lohutamatust, laostavat ja lohakil otemust andis sellel õhtul kahjuks kaugelt rohkem edasi kui kõnealuste näitlejate mäng laua kohale seinale tiidakile riputatud pilt ja lauale ripakile asetatud lina.

Kõnealune pilt välja arvatud, oli aga kõigis teistes piltides tunda lavastaja tunnustusväärset tööd, mis koos dekoraatori leidlikkusega, olgugi et nappide väljenduste piirides, andis mängult häid ja ansamblikaid väljendusi ning lavapildiliselt maalikaid stseene. Tuletagem meelde vaid mõningaid seiku, nagu sauna õu esikuga, mille kõrval madal pink paari lillepotiga, kus juures tegeles tõmmu neiu, või jällegi Moisio ruumikas talutuba lageda põrandaga ja üle lae ulatavate aampalkidega ja akna all heledama valguse käes suure laua otsa juures istuva karjapoisiga, kes mõtlikult lürpides sõi suppi suure puulusikaga. Selliseid stseene oli veel mitmeid ja parematena neid ei tahagi enam soovida.

Väljendusvõimeliselt ja distsipliinikindlalt olid välja töötatud ka massistseenid, mis toimusid kose kaldal. Kosel, mida meie loomulikult ei saanud näha, toimusid Olavi ja ta võistleja parvepoisi kosest allalaskumised üksikul palgil. Mass jälgis seda, ergutas julgustavalt ja hüüatas kohkunult arvatavatel hädaohtlikkudel silmapilkudel kaasa. Need hüüded ja selle jälgiva inimsumma liikumine andsid meile aga illusiooni, et oleksime nagu ise jälginud seda võistlust, milles mitte vähem kui võistlejate elu mängu pandud.

Näidendi tekstiliselt kandvam kuju ja ühtlasi ka mängult tõesti üheks kandvamaks kujuks oli V. Alev Olavina. See oli salgamatult suur töö ja tulemusrikas töö, mis ta enese juures ja mida tema juures oli ära tehtud. Kõik üheksa pilti läbi andis Alev väljendusrikast ja osasseelatud mängu. Olavi tarmukus, vitaalne ja heldunud mäng naisest naiseni jõudmisel, nagu teda elu selleks võis tõugata ja kanda, see oli Linnankoski poolt kujutatud Olavi loomu ehtsusega Alevi poolt väljendatud, nii et selle kõrval jäid tühiseiks kõik lüngad, mis Alevi mängus ette tulidki.

Teiseks, näidendit ulatuslikumalt läbivaks kujuks oli Küllikki — A. Talvi. Ja olgu tunnistatud, et Talvi kujundas usutava Küllikki, selle kindlameelse ja mitte ajaviiteks, veel vähem himu kutsel kiinduva tüdruku. Usume, et just seesugune võiks mõni Küllikki olla, nagu me seda Talvi kujutusel võisime näha.

M. Orgussaar Annikkina, looduse rüpes kasvanud ja kasvava hapra metsaneiuna oli hea. Tema hell kiindumus Olavisse oli loomulik ja mitte mängitud. Oli rõõm näha tema häbelikkust, tema siiraid tütarlapselikke tundeväljendusi.

S. Reek tõmmu neiuna andis usutava kuju tollest erandlikust ja erakuna elanud tüdrukust, kes korrapealt võib tõesti kiinduda mehesse, kellest kõneleb kogu ümbrus ja kes tuleb otse ning ootamatult teda tahtma. Kuid olgu tõmmu neiuga kuidas ka ei olnud, Reek karjapoisina aga oli võrratu. Seda mõtlikku ja varakult elutarka Reegi kujutatud väikemeest võiks korduvalt vaadata.

Kaks ülejäänud Olavi kallimat, O. Ungvere Ellina ja L. Tui Annasilmana ei olnud juba enam nii silmapaistvad. O. Ungvere osa käsitelus I vaatuses tundus olevat midagi linnatüdrukulikku ja see sai siin nagu segavaks tema muidu korralikule ning püüdlikule mängule. Võib olla, et tema osa Helsingi elust, kus ta pidi teatud määral muidugi linnastuma, projekteerus tema osa esimesele poolele küla teenijatüdrukuna. Võib-olla, kuid see ei võiks nõnda olla.

M. Türk Koskela perenaisena ja E. Türk Koskela peremehena arendasid head mängu. Eriti meeldejääv oli E. Türk'i esialgne ärritus, kus ta sai kuulda poja abiellumisesoovist teenijatüdrukuga. Tema tiku läitmine ja piibu süütamine olid omaette elamuseks.

J. Kaljola, F. Malmsten, A. Hõimre, J. Mürk, A. Suurorg, R. Kalk andsid häid karakterkujusid, kes oma osa poolest pikemaid, kes lühemaid.

Üldse selles osaliste rivis, neid oli üle kahekümne, seisid enamvähem kõik oma ülesannete kõrgusel, nii et on koguni raske kõnelda sellest, kes oli hea ja kes oli parem, lihtsam oleks juba alata hinnangu teisest otsast — nõrgemad välja noppida ning ülejääk tunnistada heaks.

Nagu juba öeldud, rahvast oli palju, poolehoidu soojait. Lilli ja kingitusi.

M. J.

Välja lõigata! **Soodustus kinkijaile!**

Kuludeta raamat jõulupakendis kõikjale koju kätte

saadetakse kaanehinna tasumisel tellija või ostja soovisid mööda

Nüüd on aeg raamatute valikuks.
Külastage raamatu näitusi meie äris ja „Vanemuises".

Jälgige reklaame „Postimehes".
Nõudke tasuta raamatute nimekirju.

Märkige aegsasti Teile kinkideks sobivate teoste nimed ja kellele neid kinkida.

Jõulutellimiste täitmine kõigi saadaolevate eesti raamatute peale.

Jõuluraamatute tellimine „Postimehe" raamatukauplusele Tartus, Suurturg 16.

Palun saata jõulupakendis, (kellele aadress): .....

.....

järgmised raamatud:

1) ..... broš., köites. Hind ..... Summa .....
2) ..... broš., köites „ ..... „ .....
3) ..... broš., köites „ ..... „ .....
4) ..... broš., köites „ ..... „ .....
5) ..... broš., köites „ ..... „ .....

Summa Kr. .....

Raamatute hinna rahas, postmarkides saadan siinjuures, maksin Teie posti jooksvale arvele nr. 2171.

Raamatud palun välja saata ..... detsembril 1938. a.

Raamatute esilehe palun varustada ehtekirjas, trükikirjas järgmise pühendusega:

Näide: Armsale emale / Rõngu, 24. XII. 38 Hilda

.....
.....

Tellija nimi .....

Aadress: .....

.....

.... dets. 1938. a.

Moodsa ehituskunsti saavutusi Läti pealinnas

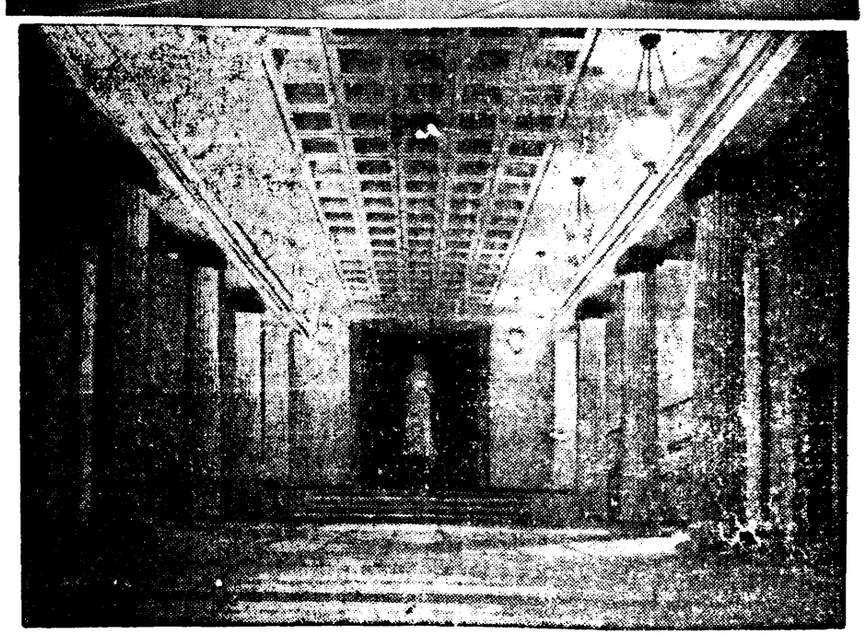

Üks Läti ilusamaid moodsa ehituskunsti saavutusi — kohtupalee Wabadusbulvari ääres Riias (ülal) suurepäraste westibüüliga (all), mille keskel asetseb õiguse jumalanna kuju.

Tööst ja tööpuudusest

Tartu tööbörsil pole praegu ühtki töötut meest. — Mis on töötu ja töötwõtja wahe? — Kontoriametnik ei kõlba metsatööliseks. — Osa poolakaid kinnitas töölepinguid sõrmejäljega. — Tööbörs koostas poolakaile kirju kodumaale saatmiseks

Tartu Tööbörsi juhataja K. Lind jutustab kodulinna tööküsimusist

Jutuajamisel Tartu Tööbörsi juhataja K. Linnuga selgub, et tööpuudus wõrreldes tema kulminatsioonipunktiga, milleks oli 1932. a., on meil Eestis tunduwalt wähenenud ja töötuid seisis 30. nowembril s. a. Tööbörsi nimekirjas 105. Huwitaw on, et selles nimekirjas ei figureerinud ühtki meest. Waremail aastail seisis Tartu Tööbörsi töötute nimekirjas tawaliselt 400—600 naist, kes olid ka ainukesed perekonna toitjad. Osaliselt on tööpuuduse kaotamise kaaja aidanud töölaager. Hirm wiimasesse sattuda on nii mõnegi mehe, kes warem oma perekonna hea käekäigu eest mingit muret ei tundnud, sundinud tööd muretsema, et toita perekonda. Tawaliselt ei tee kodanikud

suurt wahet sõnade „töötu“ ja „töötwõtja“ wahel.

Töötu mõiste on seaduslikult fikseeritud. Näiteks peab töötu 2 aastat elama ühes omawalitsuse piirkonnas, ei tohi kaotanud olla alla 60 protsent oma tööjõust, peab iga töö wastu wõtma, mis talle antakse, jne. Teised kodanikud, kes kasutawad tööbörsi kui wahetalitajat koha saamisel, ei kuulu aga eelpool nimetatute liiki, waid moodustawad iseliigi, nn. töötwõtjate liigi. Selliseid töötwõtjaid oli 30. nowembril registreeritud 147 naist ja 158 meest. Selles nimekirjas olijad ei tarwitse üldse kohata olla, waid esineb ka selliseid juhuseid, kus tööbörs on wahetalitaja parema koha leidmisel. Teenitaksi nii kaua wanal kohal, kuni tööbörsi poolt on leitud uus ja sobiwam koht.

On hääli kuulda olnud, et kuna tööpuudus on wähenenud ja mõnes maakonnas peaaegu üldse ei esine, tuleks ka tööbörside tegewust osaliselt koondada.

Tegelikult on aga

tööbörside töökoorem tõusnud

ja ka tegewus palju laialdasemaks paisunud, kui see oli mõned aastad tagasi. See on ka loomulik, sest majanduskriisi perioodil tegeleti ainult nn. töötute ja sellega seoses olewate hädaabitööde korraldus-küsimuste lahendamisega. Nüüd aga on tööbörs wahetalitajaks tööandja ja töötwõtja wahel.

Hädaabitööde kohta on ajakirjanduses palju sõna wõetud, küll mahategewalt, küll pooldawalt. Nagu nimi juba ütleb, ei saa neid töid hariliku, normaalse tööna wõtta, kuid lihtsalt liiwa ja mulla ühest kohast teise wedamiseks nad ka ei olnud mõeldud. Neil töödel tehti ka küllalt loowat, produktiiwset tööd ja et selles kurikuulsas mulla ühest kohast teise kärutamiseski oli oma mõte, wõib iga kodanik näha jalutades Emajõe kallastel. Enne laiusid siin wesised heinamaad, nüüd aga nägusad puiesteed.

Tihti wõib kuulda: metsades tööd külluses, aga inimesed on laisad, ei wiitsi metsatöödele minna jne. Tegelikult on aga nii, et iga inimest pole wõimalik metsa saata. Metsatöölisel peab esiteks olema wajalik riietus, teiseks wajalik tööoskus ja lõpuks ka wastawad füüsilised eeldused. Ei ole mõeldaw, et mõni

kontoriametnik saadetakse metsatöödele,

juba oskamatus sae ja kirwe käsitamises surub ta töötagajärje nii maha, et ta ei teeni lõpuks sõõgirahagi.

Tartu Tööbörsil kui maa keskkohas asuwal wahetalitusbürool on tulnud rahuldada nõudmisi nii tööandmise, kui ka pakkumise suhtes ka wäljaspool maakonna piire.

Tartumaa kõrwal oli suurim Tartu Tööbörsi kasutaja Wiljandimaa. See on seletataw hea omnibuseühendusega Tartu ja Wiljandi wahel. Järgnewad Wõrumaa, Walgamaa j. t., kuid nende osatähtsus on wäiksem.

Jutuajamisel tööbörsi juhataja selgub, et suure

sekelduse koorma panid tööbörsile poola töölised.

Tartu ja Raadi konwendis, kus poolakaid oli paarisaja ümber, tuli iga päew nendega asjaajamisi. Osa neist, umbes 10 protsent., olid täiesti kirjaoskamatud. See oli takistuseks juba lepingute sõlmimisel. Tuli leppida ristidega allkirja asemel, wõi leida mõni parem moodus. See leitigi, nimelt wajutas kirjaoskamatu poolakas lepingule alla oma sõrmejälje. Tihti tulid siis sellised poolakad tööbörsi ja palusid, et koju nende eest kirjutataks. Häbelikkuse tõttu aga paljud ei julgenud öelda, mida nimelt. Sai siis mitugi korda kirju kirjutatud Poolamaale. Kirja sisu sai ise koostatud, passilt saadi aadress ja kiri läks.

Kokkuwõttes wõib aga poolakate kohta öelda, et nad olid tublid tööinimesed ja mõneski suhtes wõiwad olla eeskujuks meie töölistele. Erandeid ju sarnase massi juures tuleb alati ette ja alati ei peitunud süü ka poolakais. Tartu ja Raadi konwentide kohta peab aga ühte ütlema, siin ei läinud ühtegi töötüli kohtu lahendada, waid kõik asjad likwideeriti tööbörsi kaasabil.

Maa hääled alkoholi wastu

Kursis arutati karskus- ja kaswatusküsimusi

Kursi Organisatsioonide Liidu ja Eesti Karskusliidu kokkukutsel toimus pühapäewal Puurmani algkoolis kihelkonna seltskondlik nõupidamine kohaliku karskustöö wajaduste ja wõimaluste selgitamiseks. Waatamata rasketele teeoludele ja raamatu-nädala lõppürituste käigusolekule oli kokku tulnud mitmesuguste seltside esindajaid, omawalitsustegelasi ja õpetajaid erakordselt rohkesti kihelkonna kõigist waldadest. Organisatsioonidest olid esindatud: kirikunõukogu, kaitseliit, naiskodukaitse, tuletõrje, maanaised, maanoored, ühistegelised organisatsioonid, karskusselts jne.

Karskusinstruktor L. Illisson käsitles organiseeritud seltskonna koostöö alkoholismiwastases wõitluses, märkides, et alkoholikultus ja meie rahwa ideaalid seisawad sügawas wastolus. Kui alkoholism silmanähtawalt takistab organiseeritud seltskonna püüete teostumist, tuleb seltskonnategelastel, waatamata sellele, missugustesse organisatsioonidesse nad kuuluwad, ühineda alkoholiwastases wõitluses miinimumprogrammi alusel, mille põhimõtted on üldiselt wastuwõetawad ja teostatawad. Karskustöö ei saa teha juhuslike meeleolupuhangute tõukel, waid püsiwa teotsemisega. Selleks on tarwilik kihelkondliku karskusnõukogu loomine, milles on esindatud karskustööst huwitatud kohalikud organisatsioonid, koolid ja wallawalitsused. Eriline rõhk tuleb panna seltskonna meelsuse, harjumuste ja kommete uuendamisele.

Organisatsioonide Liidu esimees, kohalik kirikuõpetaja J. Muru, oma kõnes awaliku kaswatustöö praegustest ülesannetest leidis, et meie rahwa kõlblad tõekspidamised on teinud läbi sügawa kriisi wanade traditsioonide purunemisega. Meil on waja wälja töötada rahwa kaswatustöö põhialused, mis peaksid haarama lähedalt ja selgelt elu põhialuseid. Algatus selleks peab lähtuma seltskonnast endast. Tulewa aasta jaanuaris korraldataw Kursi kihelkonna kongress on pühendatud täielikult rahwa kaswatustöö küsimustele.

Läbirääkimistel pooldati üksmeelselt laiaulatuslikku seltskondlikku koostööd karskustöö alal ja awaldati soowi, et kihelkonna kongressi päewakorda wõetaks ka kohalike alkoholiallikate sulgemise ja üldse kohaliku keeluõiguse küsimus. Kohalike karskusõhtute korraldamiseks ja sisustamiseks aitawad igal pool kaasa kohapealsed seltsid, koolid ja omawalitsustegelased.

Alatskiwi ja Kodawere karskusnädalad

Eelolewal pühapäewal korraldab Eesti Karskusliit Alatskiwi ja Kodawere kihelkondade seltskondlikud nõupidamised kohaliku karskustöö korraldamise asjus. Mõlemate koosolekute kaaskorraldajana toimib Kodawere-Alatskiwi Maanoorte Ühendus, peale selle Alatskiwi kohalik Haridusselts ja Kodaweres Pala Laulu-mänguselts.

Nõupidamiste kawas on kõned kohalikelt seltskonnategelasilt ja Liidu instruktorilt L. Illissonilt. Karskusõhtud kohtadel algawad 16. jaanuaril.

Suurteos rahwuswahelisest alkoholistatistikast

On loota, et eelolewa talwe jooksul walmib esimene osa Alkoholismiwastase Maailmaliidu statistika sektsiooni poolt kawatsetud rahwuswahelise alkoholistatistika käsiraamatust. Esimene osa sisaldab tarbimisstatistika, sise- ja wäljawee, müügikohtade arwu, kulud ja wõimalikult ka andmed alkoholi tarbimisest surmapõhjusena. Tööd juhib sakslane dr. Theo Gläss, kellel suured kogemused Saksa alkoholistatistikas.

Uute ettewõtete awamist piiratagu

Käsitööstuskoja täiskogu leiab, et mõnel tööalal tuleks uute ettewõtete asutamist takistada ebaterwe wõistluse wältimiseks

Käsitööstuskoja täiskogu pidas oma korralise koosoleku pühapäewal, 11. detsembril Tallinnas, Käsitööstuskoja ruumes. Koosolekust wõttis osa suurel arwul täiskogu liikmeid üle maa. Koosolekut juhatas juhatuse esimees A. Naeres. Edasi kuulati ära tööstusliikude kutsekoolide peainspektori insp. Normanni referaat tööstusõpilaste koolide korraldusist ja tulewikutöö wäljawaateist sel alal. Peale referaati wõeti elawalt sõna tööstusliikudesse kutsekoolidesse puutuwate küsimuste üle, kusjuures awaldati arwamisi, et tööstuskoolid ei tohi konkureerida käitistega tellimiste hankimise osas, praktiline tööõpetamine jäetagu rohkem käitiste hooleks ja tööstusõpilaste kooliskäimise aeg ei tohiks kuuluda tööaja hulka. Ka awaldati arwamisi, et tööstusõpilaste koolid peaksid taotlema suuremal määral kaswatuslikke printsiipe, kui seda teewad praegu.

Teiseks refereeris Koja teaduslik konsulent dr. J. Wilms wanadus-, inwaliidsus- ja haiguskindlustuse põhimõtteist ja nende rakendamise wõimalusist käsitöösturkonnas. Täiskogu põhimõtteliselt pooldas käsitöösturkonnas sotsiaalkindlustuse läbiwiimist, kuid kuna küsimus wajab enne põhjalikumat kaalumist, siis kindlat otsust selle läbiwiimiseks wastu ei wõetud.

Elawat kõnelust põhjustasid Koja organiseerimise küsimused. Üksmeelselt asuti seisukohale, et Koja usaldusmeeste wõrku tuleb laiendada, ühtlasi otsustati esmajoones usaldusmehe instituut ellu kutsuda Lihulasse.

Akuutsemaks päewakorrapunktiks oli käsitööstusettewõtete piiramise küsimus. On kujunenud olukord, et mõningail tööaladel on tööstusettewõtteid liialt palju, mis ting. ebaterwet wõistlust hindadega ja tõmbab töökwaliteedi alla. Seepärast täiskogu üksmeelselt asus seisukohale, et uute ettewõtete awamisel, nii tööaladel, kus käitisi on liialt palju, tuleb teha takistusi. Paralleelselt selle küsimuse lahendamisega peeti tarwilikuks ellu kutsuda distsiplinaarkohus kutseetiliste küsimuste lahendamiseks käsitöösturkonnas. Koosolekul tuli walimisele ka Koja juhatuse esimees. Ainsa kandidaadina seati üles senine esimees A. Naeres, kes ka uuesti suure hääleenamusega waliti Käsitööstuskoja juhatuse esimehe kohale.

Kõrgelt hinnates meie wabariigi juhtide teeneid käsitööstuse arengus, otsustati saata terwitustelegramm Wabariigi Presidendile, peaministrile ja majandusministrile.

Nimekiri nr. 80.

Uusi raamatuid

K. A. Hindrey: **Rõõd.** Romaan. Hind 2,75 kr.
O. Lutsu **Kogutud teosed 7.** (Andrese elukäik ja Opilane Walter). Hind 3,50 kr.
Aug. Gailit: **Karge meri.** Hind 3,75 kr.
Helmi Mäelo: **Soohüti Liine.** Noorsoojutt. Hind 1,80 kr.
Kol. J. Maide ja ltn. E. Waldin: **6. jalawäepolk Wabadussõjas 1918—1920.** Hind köites 6,50 kr.
A. Oengo-Juhandi: **Ülim soow.** Hind 1,50 krooni.
...Will Durant: **Lood filosoofia ajaloost 4.—5.** (E. T. nr. 82/83). Hind 2 kr.
R. Arden: **Amatsoonase kuningas.** Hind 80 senti.

„Postimehe“ raamatukaupl.
Tartus, Suurturg 16.

Paber kindlates formaatides

Alates 1. jaan. hakkab paberitööstus tootma kirjutuspaberit uutes formaatides

Nagu teada, otsustas Ratsionaliseerimise Komitee Eestis maksma panna uued paberiformaadid.

Nende paberiformaatide rakendamiseks meie kaubanduses ja tööstuses on tehtud eeltööd ja alates 1. jaanuarist 1939. a. hakatakse müüma teatud paberitooteid juba uutes formaatides.

Ratsionaliseerimise Komitee poolt wõeti eile wastu otsused.

uute paberiformaatide rakendamiseks paberitööstuses ja paberikaubanduses

Nende otsuste järgi hakkab meie paberitööstus alates 1. jaanuarist 1939. a. kirjutuspaberit turustama uutes formaatides, millised rakendatakse paberikaubanduse wastawa otsuse järgi.

Kooliwihkude, kaustikute ja mustendite

untele formaatidele üleminek on wõimalik alles eelolewal kooliaastal. Kuna aga neil aladel on normeerimine wajalik, siis piirdutakse siin puhastustöödega endistes formaatides, heites kõrwale üleliigsed wihkude, kaustikute ja mustendite liigid ja määratakse kindlaks täpsed formaadid. Kooliwihkude, kaustikute ja mustendite normid rakendatakse esialgsete normidena ja nad hakkawad kehtima alates 1. jaanuarist 1939. a.

Kooliwihkude, kaustikute ja mustendite kiire normeerimise poolt räägib asjaolu, et nimetatud aladel on wõimalik saawutada kõige suuremaid laudude wähendamisi ja teiseks kõrwaldada, eriti nendel aladel kõlwatut wõistlust.

Paberi koostise ja raskuse kohta kindlad normid

Ratsionaliseerimise komitee eilsel koosolekul wõeti wastu ettepanek kodumaal walmistawa paberi koostise ja raskuse normeerimiseks. Sellekohaselt kodumaal walmistataw paber jaguneb kahte klassi. Esimesse klassi kuulub paber ja kartong 100 protsent. tselluloosisisaldawusega. Teise klassi kuulub paber ja kartong, mille puumassisisaldawus on a) puumassi wähesel hulgal (kuni 15 protsenti), b) puumassi ja tselluloosi wõrdsel hulgal ja c) puumassi suurel hulgal (kuni 75 protsenti).

Kodumaal walmistatawa paberi raskust arwatakse ruutmeetri kaalu järgi grammides. Ruutmeetri kaalu arwestatakse sellekohase walemi põhjal. On märkida, et paberi koostise klassifitseerimise ja raskuse normid on heaks kiidetud kirjastajate, paberikauplejate, paberitöösturite ja trükitöösturite esindajate nõupidamisel. Seni arwestati meil paberi raskust peamiselt 1000 poogna kaalu järgi, missugune arwestamise alus ei olnud otstarbekohane ja tekitas raskusi.

Mis puutub paberi tugewuse, murdumise ja rebenemise pikkuse normeerimisse, siis ei ole seda praegu meie oludes wõimalik kindlaks määrata.

Uusi rawiwõimalusi haigekassa liikmetele

Tallinna Ühishaigekassa pidas peakoosolekut

Tallinnas peeti ühishaigekassa korralist peakoosolekut, millest wõttis osa ligi 300 liiget. Koosolekul otsustati kärpida abirahast liikmetele, kes ei täida arsti korraldusi, 462 juhul 1481 krooni eest. Liikmemaksuks määrati kõrgem norm 6 protsent teenistusest. Koosolekul määrati arsti abiraha normid 1939. aasta peale, kus muudeti perekonna liikmete kohta käiwaid norme. Uute normide järgi wõimaldatakse haigekassa liikmete perekonnaliikmetele kuni 17 eluaastani samasugust rawi. Seni said perekonnaliikmed ainult ambulatoorset rawi. Otsustati wõimaldada raadiumirawi sündinud lastele, kusjuures 50 protsent. kuludest jääb liikme kanda.

Lastele kuni 17 aastani wõimaldatakse lastekodusid ja igasuguseid eri-rawiasutusi, kusjuures kulude katteks haigekassa maksab kuni 135 krooni isikult aastas. Perekonnaliikmetel wõimaldatakse nüüdsest peale ka kopsude õhu alla paneming haigekassa kulul.

Kuna Tallinna ühishaigekassa juba kouemat aega pole Eesti Haigekassade liidu liige, siis tuli see küsimus arutusele, kusjuures otsustati uuesti astuda liidu liikmeks. Tallinna ühishaigekassa liikmete arw on praegu ümmarguselt 35.000.

Koosolekul wõeti wastu 1938. aasta lisaeelarwe 179.377 krooni suuruses. Waidlusi tekkis aga 1939. a. eelarwe juures, milline jäeti wastu wõtmata. Nimelt on eelarwes ette nähtud ametnike palkade tõstmine. Koosolijate poolt wõeti elawalt sõna ja leiti, et küsimust tuleb rohkem kaaluda ja tõsta wäiksemate ametnike palkasid, kes saawad kuni 150 kr. kuus. Uue ehitatawa rawiasutuse hoone jaoks lubatud krediiti, mis oli 400.000 krooni, otsustati suurendada 600.000 kroonini.

Antsla ja Antsla ümbrus wajab elektrit

Eesti Rahwusliku Jõukomitees wäljatöötatud üldelektrifitseerimise kawas on ette näht. Kuigatsi—Antsla kõrgepingeliini ehitus, mille teostamine oleks soowitaw juba 1939. a. Neil päewil käis koha peal tutwunemas Eesti Rahwusliku Jõukomitee insener E. Kanasaar, kus ühtlasi asja selgitamiseks Antsla linnawalitsuse korraldusel peeti Antsla Tuletõrje Seltsi saalis kõnekoosolek Antsla elektrifitseerimise wõimalselgitamiseks. Insener E. Kanasaar andis ülewaate elektriliinide ehituskuludest ja elektrienergia rakendamise wõimalustest. Koosolek üksmeelselt awaldas soowi, et linnawalitsus kiires korras koguks andmeid elektrienergia tarwituse hulga ja ülesseatawate elektrilampide ja elektrimootorite arwu kohta, mis siis saadetakse Eesti Rahwuslikule Jõukomiteele täpse eelarwe tegemiseks elektri kõrgepingeliini ehitamiseks.

Eesti Rahwusliku Jõukomitee kalkulatsioonide kohaselt warustaks see kõrgepingeliin weel Wana-Antsla Kodumajanduskooli, W.-Antsla mõisa ja samuti rikkamaid põllumajanduskeskusi, nagu Kuldret, Lauküla, Sangastet ja Sangaste ümbrust, kus samuti kogutakse täpseid andmeid elektrienergia tarwiduse kohta.

Rakweres müüdi kinniswarasid

Rakwere ringkonnakohtu ruumides peeti esmaspäewal kinniswarade oksjon, kus müügile määratud 7 kinniswarast müüdi 2. Wao wallas Kiltsi mõisast eraldatud Kruusiaugu maakoha ostis 300 krooni eest Rakwere adwokaat E. Hasselblatt. Narwa-Jõesuust tuli müügile teadmata äraoleja Emma Simoniuse krunt, mille suurus 1837 ruutsülda. Kinniswara omandas Politseiametnike Keskkogu 1988 krooni eest.

Kaseiini hind

Kaseiini hindade noteerimise komisjoni koosolekul 12. detsembril noteeriti toorkaseiini 1. sordi hinnaks 13 senti kg ja 2. sordi hinnaks 11 senti kg franko piimatalitus.

Tendents: waikne.

Jõgewa Raamatukogu Selts 25-aastane

Juubelit pühitseti R.-N. lõppaktusel

Pühapäewal pühitseti Jõgewa w. Painküla koolimajas kohaliku raamatukogu seltsi 25 aasta juubelit ja Raamatunädala lõppu. Korraldati päewakohane aktus, mis algas jumalateenistusega. Waimuliku osa järel awas aktuse wallawanem Ed. Laanemäe. Piduliku aktuse-kõne pidas Kaarepere koolijuhataja O. Kiwiloo. Järgnes ülewaade raamatukogu seltsi senisest tegewusest seltsi esimehelt Jüri Maanso'lt. Aktust kaunistasid K.-L. Jõgewa komp. puhkpillide-orkester ja Painküla Maanaiste Seltsi naiskoor. Publikut oli aktusele kogunenud rohkearwuliselt.

Jõgewa Rahwaraamatukogu Seltsi põhikiri kinnitati 14. märtsil 1913. a., kusjuures seltsi tegewuse eest wastutawaks määrati Martin Tiit. Peale kinnitamist algas seltsis hoogne tegewus. Osalt seltsi tegelaste poolt omawahel kokku pandud, osalt pidude sissetulekutest saadud summadest muretseti seltsile esimesed raamatud. Moodustati seltsi näitetrupp ja laulukoor, kes andsid etendusi kohal ja ligemas ümbruskonnas.

Wabadussõja algul, kui seltsi energilisemad tegelased läkid wõitlusswäljale, soikus seltsi tegewus. Kuid 1922. a. alates elawnes tegewus seltsis uuesti. Taas algasid tegewust näitetrupp ja laulukoor. Eriti hoogsaks paisus tegewus seltsis peale 1931. a., kui seltsi juhtkonda waliti uus wallasekretär Jaan Tamm. Nüüd hakati tähelepanu pöörama rohkem seltsi eriala — raamatukogu eest hoolitsemisele. Muretseti järjest uusi raamatuid, hankides wajalikke summasid pidude sissetulekutest ja toetusena riigilt ja wallawalitsuselt. Praegu on raamatukogus üle 1000 raamatu.

Juubeliaastal juhiwad seltsi: esimees Jüri Maanso, abiesim. Gustaw Tõoke, kassap. Elm. Ant, kirjatoimetaja Jaan Tamm ja abi Joh. Tammaru. Raamatukogunõidjad H. Taras ja Karl Kabel.

Piima hind

Piima hindade noteerimise komisjoni koosolekul 12. detsembril noteeriti talupidajate poolt müüdawa piima hinnaks Tallinnas ühe liitri eest:

1. waliku rõõskpiim müügil piimakauplustele lahtiselt nõudes 13 sent. liiter. 1. waliku rõõskpiim müügil piimatööstustele lahtiselt nõudes 12 sent. l. 2. waliku rõõskpiim müügil piimakauplustele lahtiselt nõudes 11 sent. liiter. 2. waliku rõõskpiim müügil piimatööstustele lahtiselt nõudes 10 senti liiter.

Kartulite hinnad

Kartulite hindade noteerimise komisjoni koosolekul 12. detsembril noteeriti: 1. Söögikartul: Wiru rannas — 3,50—3,60 kr. kw.; raudteejaamades 3—3,25 kr. kw. 2. Seemnekartul —.

3. Tööstuskartul: tärklise- ja piiritusewabrikuis — 13—15 senti tärklise kg eest 2,50—3,20 kr. kw.

Tendents: kindel.

Wõi hind

Wõi hinna noteerimise komisjoni koosolekul 12. detsembril noteeriti eksportwõi hinnaks 170 senti kg. franko saatejaam ja seda wõi eest, mis tulnud sisse 5.—11. detsembrini.

Tendents: kindel.

Kalakauba hind

Kalakauba hindade noteerimise komisjoni koosolekul 12. detsembril noteeriti: 1) koha, wärske, eksportkõlbulik: 1. walik, kaal 1—3 kg, franko rannik — 0,96 kr. kg; 2. walik, kaal kuni 1 kg. alates 38 cm, franko rannik — 0,75 kr. kg.

Tendents: kindel.

2) Haug, mere, wärske eksportkõlbulik: walik 1—3 kg franko rannik — 0,42 kr. kg; — järwe, walik 1—3 kg franko rannik — 0·30 kr. kg.

Tendents: kindel.

3) Latik, wärske eksportkõlbulik, franko rannik — 0,30 kr. kg.

Tendents: kindel.

Põllutööriistade ja -masinate osi normeeritakse

Ratsionaliseerimise Komitees moodustati hiljuti erikomisjon põllutööriistade ja -masinate osade normeerimiseks. See osutub wajalikuks, kuna meil müügilolewad põllutööriistade ja -masinate osad on wäga erinewad, milline olukord tekitab põllumeestele raskusi.

Erikomisjon on senini läbi arutanud ja wälja töötanud normid 5-e üksikosa kohta. Tähtsamad neist on äkkepulgad, põllurulli rõngad ja hobuadra nuga. Komisjon jätkab oma tööd ja wõtab normeerimisele põllutööriistade ja -masinate mitmesuguseid teisi osi. See normeerimise töö toimub kokkulepel wastawate alade töösturitega.

Tulewikus kawatsetakse seisukoht wõtta ka wälismaalt sissewetawate põllutööriistade ja -masinate osade kohta. Ka siin osutub wajalikuks midagi ette wõtta, kuna importeeritakse liiga palju põllutööriistade ja -masinate osi.

Pärnu linn müüs metsa

Et tasakaalustada eelarwet

Mõne aja eest jäi Pärnu linnal metsaoksjonil müümata Wiluwere ja Reiu metskonnas okaspuumets, kuna esines ainult üks pakkuja ja pealegi osutus hind liiga madalaks. Seepärast loobus linnawalitsus metsa müümisest. Seetõttu aga ähwardas linna majandusaasta esimest korda riigi iseseiswuse aja kestel lõppeda puudujäägiga, kuna käesolewal aastal on Pärnu linnal jäänud ära terwe rida suuremaid ja kindlaid sissetulekuid. Nii jäid ära sillamaks, parwetusmaks, laoplatside maks jne. Et eelarweaastat puudujäägist päästa, sõlmiti esmaspäewal Pärnu linnawalitsuse ja metsafirma Welhuizeni wahel ostu-müügileping, mille alusel wiimane ostab Pärnu linnalt 2300 tihumeetrit okaspuumetsa 30.000 kr. eest. Juurde arwates sissetuleku kaseraktude müümisest ja müüdawast paberipuust saadawa suuma, saab Pärnu linnawalitsus üle ähwardawast puudujäägist.

Ringi ümber kodumaa

Tartumaalt

Törawere algkooli jöulupuu Nöos. Törawere 6 kl. algkooli jöulupuu on tänawu 10 km kaugusel koolimajast, nimelt Nöos seltside-kodus 17. detj. Kuna Törawere koolis senised awarad klassiruumid on jaotatud pooleks klassitubade arwu suurendamiseks, selle pärast ei saada seal enam peoöhtuid korraldada. Harjutustele Nökku sõidawad õpilased rongiga Wapramäelt edasi.

Raamatuaktus Meeril. Meeril peeti 11. detj. walla raamatunädala komitee poolt raamatuaktust. Nöos, seltside-kodus, mis kujunes õige arwukaks osawõtu poolest. Aktuse awas pr. O. Saare, peokõne pidas Törawere algkooli juhataja A. Turp, kes kõneles raamatute kultuurilisest tähtsusest inimelus. Nimede eestistamise wajadusest kõneles wallasekretär P. Sirwel. Lõppsõna ütles wallawanem H. Kiserpill. Aktust kaunistasid lauluseltsi pajunakoor K. Alandi ja Törawere Maanaiste Seltsi segakoor A. Turpi juhatusel.

Erakorraline kontrollkogunemine Meeri kompaniis. Meeri kaitseliidu kompaniile teostati reedel erakorralist kontrollkogunemist. Mehi kontrollkogunemisele oli ilmunud 85 protj. Kontrollkogunemisel wiibis malewa plk. P. Asmus, wanem instr. R. Sütt ja õppepiirkonna instruktor A. Raidlo. Parade seis ja meeste esinemine oli kõigiti korras. Peale kontrolli teostamist tehti kompanii perele riwiõppust lm. A. Raidlo juhatusel.

Wõnnu konwendis töötab 7 poolakat. Wõnnu konwendi piirkonnas tööle on jäänud talweks taludesse 7 poolakat. Ankeetlehtede tulemuse järgi on põllupidajad jäänud rahule poolakate tööga ja hinnatud wälistöölisi hea hinnanguga.

Uus turbatööstus Laewale. Laewa põllumeeste pere poolt organiseeriti kolmas tubatöötus Purreto turbarabasse. Turbaühisuse sissesõidu tuleb mehhaaniline ja läheb maksma üle 12.000 kr. Kapital pannakse kokku tööstuse asutajate liikmete poolt. Mehaanilise turbatööstuse asutamise wajadus tekkis suuremate talundite poolt, kuku wäikemaapidajate poolt senini töötawad wallas kaks turbatööstust. Tööstuses kewadel algust tehakse mehaanilisel alusturba ümbertöötamisega..

Elwa Munaühing ostab 5 haudumismasinat. Elwa Munaühingu poolt kawatsetakse 1939. aastal alustada kanalate ajutamist kontwendi piirkonda. Selleks tellitakse haudumismaterjali kiiremaks aretuseks 5 haudumismasinat. Munade weoks ühing ostab endale auto, millega teostatakse suwel munade kokku ostu maal. Elwa piimaühinguga koos on kawatsusel asutada Elwa linna piima- ja munataupluši.

Pangodi põllumeeste aiandusring laiendab tegewust. Pangodi põllum. j. juurde loodud aiandusringis on ilmn. huwitõus aiand. wastu. Nii on asfistendi poolt koostamisel paljudele põllupidajatele aedade asutamiseks plaane ja antud nõu puude walikus. Juhatuse poolt asutatakse kewadel liikmeskonda 5 pritsiringi wiljapuude ja põõsaste pritsimise korralikuks teostamiseks. Ringi tegewusraadiuseks on wõetud pool tulewasest Elwa wallast, seega Hellenurme ja Pangodi wallad.

Raamatuaktus Pangodis. Pangodi walla raamatunädala komitee poolt peetud raamatuaktus peeti Tamja algkoolis, millist osawõtt oli kesknine. Aktusekõne pidas koolijuhataja P. Koskel, kes kõneles raamatute tähtsusest ja eraraamatukogude asutamisest. Katkendeid teostest esitasind kohalikud seltskonnategelased. Aktusel wiibis rahwast kesknisest.

Rõngu raamatunäitust külastati elawalt. Pühapäewal Rõngus toimunud raamatuaktusest wõttis osa umbes 150 inimest. Aktuse awasõna ütles koolijuhataja H. Leibur. Peokõne pidas õpetaja A. Unt. Ettekandeid oli mitmesuguseid. Esines ka malewa orkester Lõppsõna ütles wallawanem Jaama.

Raamatunäitust, mis kestis Rõngu wallamajas neli päewa, külastati õige elawalt.

Tartu Töölisteater esines Rõngus. Laupäewa õhtul esines Rõngus Tartu Töölisteater M. Raua „Kirwes ja kuuga". Rahwa osawõtt etendusest jäi wäikeseks.

Kodumajanduse näitus konwendi korraldusel Elwa konwendi maanaiste seltside ja maanoorte ringide korraldusel otsustati tulewal suwel augustikuus pidada Elwas kodumajanduse näitus. Nüüd otsustas konwendi juhatus näituse üldkorralduse enesele wõtta ja koos sellega ka majandusliku wastutuse. Ühtlasi aitab konwent igati kaasa näituse heaks kordaminekuks.

Walgamaalt

Puka rahwamaja awamispidustused 18. detj. Puka uue rahwamaja sisemised ehitustööd wiiakse lõpule k.-o. nädala kestel, kuna wäline krohwimistöö jääb tulewaks kewadeks. Uue hoone awamine toimub pühap., 18. detj. Awamispidustuste kawa on järgmine: Kell 14.30 jumalateenistus ja majaõnnistamine Sangaste kog. õp. M. Ostrowi ja Rõngu-Tilga kog. preestri Th. Bleiwe poolt. Awakõne peab Puka tuletõrje kogu esimees Fr. Kinger, aktusekõne Walga tuletõrje brigaadi pealik dr. J. Müllerson ning lõppsõna ütleb K. Posful — Puka tuletõrje kogust. Kell 20 järgneb õhtusõõk. Praegu pole weel teada, kes Wabariigi Walitsuse esindajana awapidustustele sõidab. Pidustustest on muide osa wõtma kutsutud Walga maawalitsus, ümbruskonna waldade ja tuletõrje esindajad j. t.

Puka rahwamajale jääb wana ökonoom. Laupäewal toimus Puka uuele rahwamajale ökonoomi walimine eelolewaks aastaks. Neljast kandideerijast waliti tagasi senine ökonoom Peeter Sarapuu.

Raamatunädala aktused kogu Walgamaal. Lau- ja pühapäewal toimusid raamatunädala aktused ja kirjanduslikud kohtud peaaegu kõigis Walgamaa waldades ja keskustes. Eriti huwitawaks kujunes kirjanduslik kohus Keenis „Tootsi pulma" tegelaste Joosep Tootsi ja Andres Kiire üle ning Kaagjärwes RN aktus, kus huwitawate referaatidega esinesid õp. E. Wundersell teemal: „Kirjandus ja elu" ning E. Wibo: „Naine ja kirjandus". Aktusele järgnes ball kirjanduse loteriiga.

Kallastest

Kirjanduslik kohus Tshehhowi „Kurjategija" üle. Raamatunädala komitee Kallaste linnas korraldas pühap., 11. jsp. kirjanduslik kohtu ja raamatunäituse kohaliku haridusseltsi ruumes.

Raamatu näitust külastas umbes 100 isikut. Wäljapandud oli nii eesti- kui ka wenekeelseid raamatuid ilukirjanduse ja teadusliku kirjanduse alalt; samuti ka lastekirjandust.

Kirjanduslik kohus peeti rahwa rõhuwat enamust arwestades wene keeles A. Tshehhowi jutustuse „Kurjategija" tegelase—talupoja üle, kes raudteeliinilt warastas kruwi.

Kohtu koosseisu kuulusid esimehena õp. A. Mihhailow, prokurörina B. Janow ja kaitsjatena õp. K. Orlow ja dr. Bogdanow. Tegutses ka wannutatud meeste kohus, koosnew 10 liikmest, kes tunnistas kaebealuse süüdi ja määras talle karistuseks wangistuse.

Asjaosaliste kui ka publiku seast sõnawõtjate waidlused olid asjalikud ja huwipakkuwad. Nii et kohtust jäi kõigil hea mulje. Osawõtjaid oli umbes 250 inimest; nende hulgas tubliši õppiwat noorsugu.

Tuletõrje jöulupuu. Kallaste wabat. tuletõrjeühingu naisring, milline alles hiljuti ellu kutsuti, on awaldanud kaunis agarat tegewust. Esimesena peeti awapidu teeõhtu näol, millele järgnes pidu näidendiga. Nüüd aga walmistawad tuletõrjenaised jöulupuu korraldamist, mis teostatakse pühapäewal, 18. jsp.

Kawas on deklamatsioone, duett, walitud palade ettekandmine ja jõululaule. Muidugi ei jää kawast wälja ka „jõuluwana" külastamine.

Kauplemiseg lühemaks. Kallaste linnawolikogu otsustas munta äritegewusaja sundmäärust selles mõttes, et kaupluste lahtiolekuaega tuleb wähendada ühe tunni wõrra. Nimelt näeb ette uus määrus kaupluste lahtioleku aja kella 8—18. Senise määruse järgi aga wõis kaubelda suwel kella 7—19 ja talwel kella 8—19.

Jõgewalt

Lawakunsti ühing „Tühjade hällidega" Painkülas. Pühapäewal wiibis Jõgewa Lawakunsti Ühing Painkülas wõõrusetendusel. Lawastati lõbus rahwatükk „Tühjad hällid.

Samal ajal lawastas Sootaga wab. tulet. ühingu naisring Jõgewa rahwamajas M. Tarumi komöödia „Soowin tutwust".

Linnukaswatuse kursus algas. Esmaspäewa õhtul algas Jõgewa koolimajas Maanaiste Seltsi korraldusel toimuw linnukaswatuse kursus. Lektoriks on linnukaswatuse konsul. R. Poola. Kursus jätkub täna.

Haridusseltsis korraldab jöulupuu. Jõgewa haridusseltsi juhatus otsustas korraldada teisel jõulupühal rahwamajas jõulupuu. Jõulupuu all jagab jõuluwana osawõtjaile kingitusi.

Raadio-agentide äri õitseb. Seojes Ulila elektriwoolu Jõgewale toomisega hakkasid raadioärid ja agendid linnas lewitama wõrkwastuwõtjaidraadioaparaate . Alguses jeati igale enam-wähem ostujõulisele kodanikule raadio proowiks korterisseja nüüd mundkui tehakse kaupa. Kuid hoopis parem olewat äri wanade patareiwastuwõtjate-aparaatidega. Nimelt ostawad agendid patareiwastuwõtjad kodanikelt wanade aparaatidena poolmuidu ja müüwad maale hoopis kallimalt edasi.

Tapalt

Keskkooli abiturientidi said lõpumärgid. Möödunud laupäewal toimunud omawahelisel kooswiibimisel anti koolijuhataja Ed. Kansa poolt pidulikult Tapa keskkooli abiturientidele üle lõpumärgid. Järgnenud sõnawõtudes soowisid õpetajad õpilasile head töötahet edaspidises elus koolipingilt lahkudes ja õpilased omalt poolt awaldasid jõugawamat tänu õpetajaskonnale nähtud waewa eest nende lõpetajate õpetamisel aastate wältel. Neist mõlempoolsest jõunst pegeldus tõsine õpprus ja wastastikune arusaamine õpilaste ja õpetajaskonna wahel.

Narwast

Rahwas, kelle süda ja hing on tühi, läheb kaduma. Narwas peeti pühapäewal 2 raamatunädala aktust. Esimene aktus toimus kell 12 päewal Narwa-taguse ränd-rahwaülikooli korraldusel Wene seltsis ja teine Ižmarise ruumides. Esimesel aktusel esines aktusekõnga kunstikriitik Rasmus Kangro-Pool ja wene noorpoeet Jüri Shumakow. Esimene neist ütles, et rahwa jõud ja püsiwus ei olene mitte tema suurusest, waid eestkätt just waimulisest jõust ja sisemisest kindlusest, mida annab raamat. Inimestel peaks olema teadusewallas püüd ikka kaugemale jõudmiseks.

Teine Raamatunädala aktus oli Eesti Seltsi Ižmarise ruumides, kus kõneles kirjanik August Mälk. Kõneleja toonitas, et rahwas, kelle süda ja hing on tühjad, läheb paratamatult kaduma. Inimeste kogemused ja mõtted peawad edasi arenema ja selleks on tarwis seesmist walgust ja waimujõudu, mida saawutatakse raamatu kaudu. Raamatu abil hakkame teisi inimesi paremini mõistma ja hindama.

Wene seltsis oli pühapäewal awatud ka Narwa-taguse ränd-rahwaülikooli raamatunäitus, mida külastas päewajooksul umbes 700 inimest. Näitusel oli wälja pandud peale eesti kirjanduse ka wene- ja soomekeelseid raamatuid. Näitusel oli wälja pandud wäikemaapidaja eeskujulik raamatukogu.

Haapsalust

Raamatuaktus Haapsalus. Pühapäewal korraldati Haapsalu linna algkooli saalis raamatunädala aktus, millest wõttis osa üle 200 inimese. Aktuse awas linnapea dr. H. Alwer, aktusekõne pidas Rõdali Tallinnast ja lõppsõna ütles koolide inspektor Jaanwärk. Muusikaliste ettekannetega esines kaitseliidu Lääne malewa sümfoonia orkester, instrumentaaltrio ja naiskwartett. Aktus õnnestus üldiselt, kuid wõõrastust tekitas asjaolu, et raamatunädala peatoimkonna poolt kõnelema lubatud saata kirjanik Riwikas ja näitleja A. Waino kumbki ei ilmunud.

Uus seakaswatuse konsulent Tartumaale

Endise seakaswatuse konsulendi lahkumisega puudus Tartumaal mõned kuud seakaswatuse konsulent. Nõudmine on aga Tartumaal seakaswatuse konsulendi järele wäga elaw. Selle puuduse kõrwaldamiseks on Eesti Seakaswatajate Seltsi poolt ajutiselt Tartumaa seakaswatuse konsulendi kohale määratud agr. Ed. Reisfar, kuni uue konsulendi kohaletulekuni, mis toimub hiljemalt 1. weebruariks 1939. a. Seakaswatuse konsulendi wastuwõtu päewad on Tartus, Holmi 12, Põllutöökoja ruumes, igal teisipäewal ja laupäewal ning „Eesti Lihaksvori" Tartu tovamajas iga neljapäew. Teistel päewadel wiibib konsulent wäljasõitudel. Wastuwõtupäewadel on wõimalus tõlmida ja muendada kulbisigama terinoid ja saada nõu mõrudes seakaswatusliku küsimustes .

Läbi kodumaa linnade

Elwast

Elwa linnawanem W. Telling 40-aastane. Elwa linnawanem W. Telling pühitses neil päewi oma 40. sünnipäewa. Elwa omawalitsuse juhtijaks on ta 1934. a. alates. W. Telling on majandusteadlane ning on juba rea aastaid kohaliku ühisvanga asjaajaks. Omawalitsuse elu juhtimisel on ta üles näidanud kiiduwäärset agarust ja algatuswõimet.

Raamatuaktusel austati linnawanemat. Pühapäewa õhtul korraldati Elwa koolimajas raamatuaktus, millest osawõtjaid oli 200 ümber. Kõnedega esinesid koolijuhataja J. Lang, õpetajad Treial ja prl. Rand ning katkenditega õp. J. Luo, pr. L. Karu ja prl. H. Hendrikson: Ettekannete osas esinesid ka õpilased.

Aktusel toimus ka linnawanema W. Tellingu austamine tema 40. sünnipäewa tähistamiseks Wastawa sõnawõtuga esines koolijuhataja J Lang.

Aktus kujunes meeleolukõllukseks.

Suwekasiino seisukorda asjatundjad selgitama Elwa jupelrannas ajuw suwekasiino on muutumas tarwitamiskõlbmatuks. Hoone omandati 1931. a. endiselt alewiwanemalt N. Lellalt. Juba siis oli hoone wiletsas seisukorras. Alatiste korralduste najal on hoonet saadud rida suwesid kasutada suwekasiinona, kuid juba möödunud aastal saadi suuri waewu kasiino awamiseks luba, sest hoone on muutunud hädaohtlikuks. Nüüd oli kasiino küsimusest ka wolikogus juttu. Linnawanem tähendas, et hoonet sellisena waewalt enam kasutada saab, kuna ta on osaliselt täiesti pehkinud. Lähemal ajal kutsutakse hoonega tutwuma asjatundjate komisjon.

Walga praostkonna sinodi kokkutulek. Walga praostkonna sinod tuleb kokku Elwa Tuletõrje seltsimajja 29. detj. kell 10 päewal. Päewakorras on: 1) Sinodi awamine. Praost J. O. Lauri. 2) Kogudusе töö elustamine. Kõne õpetaja M. Ostrowilt. 3) Kogudusе maksude ühtlustamise küsimus. Praost J. O. Lauri. 4) Praostkonna maksude määramine. Praost J. O. Lauri.

Otepääst

Rahwarohked raamatunädala aktused Otepääl ja ümbruses. Otepääl ja ümbruses korraldati pühapäewal rida raamatunädala lõpuaktusi. Nendel aktustel oli igalpool rahwast rohkesti.

Otepääl tuletõrje saalis awas aktuse gümn. dir. E. Laanpere. Peokõne pidas üliõpilane Laanes Tartust. Kohalikudest raamatukogudest andis ülewaate A. Orn ja lõpusõna ütles koolijuhataja F. Huik. Laulis gümnaasiumi õpilaskoor ja ükfikettekandeid esitasid kohaliku teatriringi tegelased ja gümnaasiumi ja linna algkooli õpilased.

Pühajärwe koolimajas raamatunädala aktusel kõnelesid wallasekretär W. Korp, õpetaja Salme Neuman ja A. Paal.

Ilmjärwe koolimajas kõnelesid koolijuhataja K. Müürsepp ja õpetaja Linnet.

Nõuni koolimajas kõnelesid wallawanem W. Suji ja koolijuhataja A. Armolik ja J. Jägel.

Widrike koolimajas kõnelesid koolijuhataja R. Warik, W. Kõiw, E. Saaroja ja K. Rääk.

Kõiki aktusi ilustasid laulud ja deklamatsioonid. Mitmel pool oli pärast ka pidu, mille sissetulek läks raamatukogude heaks.

Wõrust

Uus lawastus „Kandles". Wõru „Kandle" teatris on alanud ettewalmistused uue tükiga, milleks H. Jotuni komöödia „Mehe küljelnu".

Walgast

Dr. Tamme loeng wähktõwest. Walga Arstide Selts korraldas pühapäewal „Säde" saalis populaarteadsliku loengu wähjahaiguse üle. Loengu lektoriks oli Tartust naisteklinikust dr. A. Tamm. „Säde" ruumikas saal oli rahwast tulwil.

200-liikmelise pere tööst ÜENÜ Walga osakonnas. ÜENÜ Walga osakonnal on ligi 200 liiget ja omab Wakfali puiesteel suured üüriruumid, kus noortel wõimalik oma tegewust arendada. Nii wõib ka ütelda, et see on üks elawam noorte tegewuse keskus, kus tegutsetakse paljudel aladel ja kus osawõtt elaw. Siin käib praegu maleturniir. Igal teisipäewa õhtul on kirjanduõhtud, kus peetakse ka waidlusi. Samuti on täimas naiskäsitööõhtud. Käimas on praegu wene ja saksa keele kursused. Osakonnal on oma rahwatantsutrupp ja naiskoor. Uuesti kutsuti ellu kodukaunistamise õppering ja kõneoskuse õppering. Suwel tegutseb kergejõustiku spordiring.

Ühingu suured ruumid wõimaldawad isegi turistide kodu kuni 50 woodiga sisse seada. Seda on kawatsetud ellu wiia, kuid selleks ei ole raha.

Tõrwast

Tõrwa sai preestri. Pühapäewal, 11. detj. toimus Tõrwa ap.-õigeusu kirikus preester Leo Maidre ametisse õnnistamine. Ametisse õnnistamisest wõttis osa kirikupea metropoliit Aleksander, preestrid Th. Bleiwe, J. Pikkat ja diakon J. Dimitrijew. Rahwast oli mahukas kirik täis. Uus preester on lõpetanud Walga keskkooli, Petseri waimuliku seminari ja ülikooli juures pedagoogilised kursused. Ühtlasi toimus pärast jumalateenistust kiriku wanema walimine, kelleks sai Jaan Lõntsu.

Petserist

Austusawaldusi malewa pealikule. Laupäewal ja pühapäewal toimusid Petseri malewa kaitseliidu pealikute, naiskodukaitse, noorte kotkaste ja kodutütarde juhtide instrueerimise päewad. Selleks oli Petserisse kogunenud üle 200 pealiku ja malewale alluwa organisatsiooni juhi, ning kaitseliidu peastaabi esindajana major Wirit. Pühapäewasel awakoosolekul malewapealiku abi N. Grünthal andis lühikese ülewaate malewa arenemisloost ja märkis selle juures praeguse malewa pealiku major H. Ploomipuu osa ja teeneid selles. 1. now. k. a. möödus 10 aastat, mil major H. Ploomipuu asus Petseri malewa pealiku kohale. Selle tähtpäewa tähistamiseks öeldi major Ploomipuule tervitusi ja pealikute ning malewale alluwate organisatsioonide juhtide poolt anti juubilarile üle album pealikute ja juhtide piltidega ning wäärtuslik kink. Instrueerimispäewad lõppesid ühise lõunasöögiga malewa saalis. Lauakõnedes weel kord tuletati meelde major H. Ploomipuu teeneid Petseri malewa arenemisloos.

Rakwerest

Suletakse 1. algkooli 4. klass. Rakwere linna 1. algkooli 4. klassis on ette tulnud kaks difteeriajuhtu, millepärast klass suletakse üheksnädalaks, arwates 12. jsp. Linna teistes koolides suuremal hulgal nakkushaigusi ei ole ilmsiks tulnud.

Uuele haiglale tahetakse uut asukohta. Rakwerre eelolewal aastal ehitatawa uue suure linnahaigla asukoha walimine on linnas rohkesti kõneainet andnud. Kuigi haiglale on wastaw ehituskrunt juba wäljawalitud ja ka äraostetuiski esinetakse weel uute haigla asukohtade walimise ettepanekutega. Tõenäoliselt jääb linnawolikogu ikkagi esialgul wäljawalitud asukoha juurde, sest see on suurema haigla jaoks küllaltki sobiw.

Rohkearwuliselt pidupäewi Tartumaal

Raamatuaktusi ja kaitseliidu üksuste päewi

Möödunud laupäewal ja pühapäewal toimus Tartumaal rohkearwuliselt mitmesuguseid pidupäewi ja aktusi. Peaaegu igas Tartumaa wallas ja suuremas keskuses olid möödunud pühapäewal korraldatud Raamatunädala puhul wastawad aktused, millisest kõikjal osawõtt kujunes üsna elawaks. Suurejooneliseimateks kohalikkudeks pidupäewadeks kujunesid kaitseliidu üksuste 20. aastapäewad Ropkas ja Raadil, Isamaaliidu lõikuspidu Kodijärwes ja noorkotkaste ning kodutütarde aastapäewa pidustused Arul

Aru wallas

toimus pidupäew kohaliku algkooli ruumes, Aru noorkotkaste ja kodutütarde aastapäewa pühitsemisena. Ühtlasi toimus peol ka Allweelaewastiku Sihtkapitali rinna ja kinniswaramärkide üleandmine, mistõttu pidupäew kujunes suurejooneliseks isamaaliseks õhtuks. Pidupäewa awasid kohapealsed noorkotkaste ja kodutütarde juhid prl. H. Sepp ja hr. Koppa, mille järel meeleolurikkaid ettekandeid esitasid kohalikud noorkotkad, kodutütred ja kohaliku Haridusseltsi segakoor. Peokõne pidas kaitseliidu Tartumaa malewa propagandapealik Rud. Wellenurm. Raamatunädala puhul kõneles meie raamatu ajaloost ja arengust kohalik koolijuhataja Wink.

Weidi hiljem saabus kohale ka kaitseliidu Tartumaa malewa pealik kolonel P. Asmus, kes Raadilt saabudes wõttis osa ka Ropka kaitseliidu kompanii pidupäewast. Aktust kaunistasid päewakohased ettekanded kohalikelt tegelasilt ning hiljem järgnes ühine kooswiibimine Naiskodukaitse poolt korraldatud rikkalikus peolauas.

Samal pühapäewal toimus ka kaitseliidu

Ropka

kompanii 20. aastapäewa pühitsemine, milline leidis aset kohaliku seltsimaja ruumes, koos Raamatunädala aktusega. Osawõtt pidupäewast kujunes wäga rohkearwuliseks. Aktuse awas kompanii pealik Põldaru, mille järel aktusekõne pidas Kaitseliidu Tartumaa malewa propagandapealik Rud. Wellenurm. Raamatunädala puhul kõneles meie raamatu ajaloost ja arengust kohalik koolijuhataja Wink.

Weidi hiljem saabus kohale ka kaitseliidu Tartumaa malewa pealik kolonel P. Asmus, kes Raadilt saabudes wõttis osa ka Ropka kaitseliidu kompanii pidupäewast. Aktust kaunistasid päewakohased ettekanded kohalikelt tegelastelt ja puhkpillide orkestrilt. Hiljem järgnes aktusele pidu, kus ette kanti näidend Wabadusõjast.

Uus juhatus Isamaaliidu Walguta osakonnale

Möödunud pühapäewal toimus Walguta rahwamaja ruumes Isamaaliidu kohaliku osakonna aasta-peakoosolek, kus põhikirja alusel tuli walimisele ka osakonna juhatus ja rewisjoni-komisjon. Juhatusse waliti järgmised kohapealsed juhtiwamad ja tiisedamad seltskonnategelased — esimeheks August Lond, abiesimeheks Johannes Wiira, laekuriks Gustaw Kört, sekretäriks Karl Lamp ja abisekretäriks Edgar Ots. Juhatuse asemeiks jäid Jaan Tammaru ja Mihkel Waha. Rewisjoni-komisjon moodustati järgmises koosseisus — Rudolf Ojaste, Hans Sikk ja Paul Peterson. Isamaaliidu sihtidest ja ülesannetest kõneles peakoosolekul Isamaaliidu Tartu Maakomitee abisekretär Woldemar Rajalo.

Raadi wallas kujunes

möödunud pühapäew suurejooneliseks, ülewalliseks pidupäewaks. Nimelt toimus kohaliku kaitseliidu kompanii korraldusel wiimase 20. aastapäewa pühitsemine. Pidupäewast osawõtt kujunes harukordselt elawaks ning kogu peopäew jättis wäga ülewa mulje. Aktusekõne pidas kaitseliidu Tartumaa malewa pealik kolonel Peeter Asmus, kelle hoogne kõne arwuka kuulajaskonna poolt wõeti wastu elawate kiituawaldustega. Sügawa hardusega mälestati Wabadusõjas langenud ja hiljem surma läbi lahkunud Raadi walla kaitseliitlasi. Aktust kaunistasid päewakohased ettekanded kohalikelt tegelasilt ning hiljem järgnes ühine kooswiibimine Naiskodukaitse poolt korraldatud rikkalikus peolauas.

Samal pühapäewal toimus ka kaitseliidu

Ropka

kompanii 20. aastapäewa pühitsemine, milline leidis aset kohaliku seltsimaja ruumes, koos Raamatunädala aktusega. Osawõtt pidupäewast kujunes wäga rohkearwuliseks. Aktuse awas kompanii pealik Põldaru, mille järel aktusekõne pidas Kaitseliidu Tartumaa malewa propagandapealik Rud. Wellenurm. Raamatunädala puhul kõneles meie raamatu ajaloost ja arengust kohalik koolijuhataja Wink.

Weidi hiljem saabus kohale ka kaitseliidu Tartumaa malewa pealik kolonel P. Asmus, kes Raadilt saabudes wõttis osa ka Ropka kaitseliidu kompanii pidupäewast. Aktust kaunistasid päewakohased ettekanded kohalikelt tegelastelt ja puhkpillide orkestrilt. Hiljem järgnes aktusele pidu, kus ette kanti näidend Wabadusõjast.

Uus juhatus Isamaaliidu Walguta osakonnale

Möödunud pühapäewal toimus Walguta rahwamaja ruumes Isamaaliidu kohaliku osakonna aasta-peakoosolek, kus põhikirja alusel tuli walimisele ka osakonna juhatus ja rewisjoni-komisjon. Juhatusse waliti järgmised kohapealsed juhtiwamad ja tiisedamad seltskonnategelased — esimeheks August Lond, abiesimeheks Johannes Wiira, laekuriks Gustaw Kört, sekretäriks Karl Lamp ja abisekretäriks Edgar Ots. Juhatuse asemeiks jäid Jaan Tammaru ja Mihkel Waha. Rewisjoni-komisjon moodustati järgmises koosseisus — Rudolf Ojaste, Hans Sikk ja Paul Peterson. Isamaaliidu sihtidest ja ülesannetest kõneles peakoosolekul Isamaaliidu Tartu Maakomitee abisekretär Woldemar Rajalo.

Kodijärwe wallas

toimus lõikuspidu Isamaaliidu kohaliku osakonna korraldusel Pikksaare rahwamajas. Aktuse awas Isamaaliidu kohaliku osakonna esimees Karl Otsasoo, mille järel waimuliku talituse pidas Kambja kogudusе õp. O. Erits. Aktusekõne pidas Isamaaliidu Tartu Maakomitee esindajana Hermann Pusepp, kelle hoogsat sõnawõttu kwiteerisid elawad kiituawaldused. Terwituši tõid Isamaaliidu Kodijärwe osakonnale tema pidupäewal mitmed kohalikkude ja naabertwaldade organisatsioonide esindajad. Pidupäewa kaunistasid puhkpillide orkestri meeleoluriikkad ettekanded.

Mustwee soowib rahwamaja

Kutsutakse kokku organisatsioonide asemikkude kogu

Hariduspäew õnnestus hästi

Pühapäewal, 11. jkp. peeti Mustwees Eesti Haridusliidu ja Mustwee Eesti Haridus- ja Sõprusseltsi „Ühenduse" ühisel korraldusel „Ühenduse" ruumes hariduspäewa, millele end registreeris enam kui 110 inimest. Peale selle oli koosolekul weel hulk registreerimata osawõtjaid.

Kl. 12.15 awas „Ühenduse" esimees W. Sorgus hariduspäewa, selgitades oma awakõnes, milline suur tähtsus on wabaharidusel olnud eesti rahwa arenemisloos. Ka tähendas ta, et käesolew hariduspäew on siin teine Eesti algpäewist alates.

Awasõna põhjal lauldi ühiselt „Eesti lipp" kawadelt, mis olid jagatud kõigile osawõtjaile.

Selle järele waliti hariduspäewa presiidium. Juhatusse waliti: Tooming, Männi, Wabajalu ja Laiaru; sekretariaati: E. Alumaa, L. Olew, E. Makar ja R. Tann; redaktsiooni komisjoni: h-rad Palk ja Allik.

Järgnes orkestriettekanne „Eesti pidulik marjš". Esimesena sai sõna Tartumaa koolide inspektor G. Reial, kes kõneles teemal:

„Wabaharidustööst ja selle tingimustest Mustwee ümbruskonnas".

Wabaharidusliik tegewus koondus Mustwee ümbruskonnas rahwa- ja koolimajade ümber. Siinsesse ümbruskonda kuuluwaks wõib lugeda 9 rahwamaja piirkonda. Et wiimased mõnel pool weel jagunewad, siis on mainitud keskusi rohkem, nimelt 14; 5 koolimaja täidab rahwamaja ülesandeid. Organisatsioonide arw tõuseb 70-ni.

Tegewusaladest seisawad esikohal kunstialad: laulu ja muusikat harrastab 70 protj. org-ide üldarwust; näitekunsti — 60 protj., haridusküsimusi — 48 protj., kodukultuuri — 33 protj.; teisi praktilisi alasid — 24 protj.

Raamatukogu peab ülal 13 organisatsiooni; rahwamaja — 9 organisatsiooni. Peale selle harrastawad sporti KL üksused; kodukultuuri alal teotsewad NKK jaoskonnad.

Tähtsamaks tegewusalaks haridusalal on raamatukogude ülalpidamine. Ühte raamatukogu peab ülal kohalik omawalitsus. Raamatukogude wälised töötingimused on ebajoodsad: ainult ühel kogul oma ruumid, kuna teised töötawad kaasüürnikena. Raamatute üldarw kogudes oli 1937: a. 13.000, seega oli ühes kogus keskmiselt 1000 raamatut. Suurimad raamatukogud on Roela Rahwaraamatukogu Seltsil (1796 r.), Torma Raamatukoguseltsil (1776 r.), Saare walla awalikul raamatukogul (1242 r.). Wähese walikku tõttu loetakse raamatukogudest populaarteaduslikku ja rakenduskirjandust wähe, kõigest 14 protj. Lugejate üldarw oli 900, kes luges aasta jooksl. 18.000 raamatut, seega raamatute läbikäik 1,4-kordne. Lugemist tuleks rohkem õhutada!

Otsene haridustöö on saanud siin wähema tähelepanu osalisteks kui kaudne. Pidude korraldamisele on kulutatud suurim aeg ja jõud. Kokkuwõttes konstateerib kõneleja, et Mustwee ümbruskonnas on wabaharidusalal tehtud intensiiwset tööd. Seda tööd tuleks põrgelt hinnata kui riiklikku ja rahwuslikku ülesehitawat kultuurtööd.

Kõne järele kandis prl. E. Lomp ette deklamatsiooni. Hariduskonsulent K. Laan kõneles teemal: „Raamat ja selle kasutamine wabaharidustöös; raamatukogud ja õpirühmide üritus."

Kõne järele mängis orkester Lineffi „Ohtumarssi". Hariduskonsulent Paul Wahi esines referaadiga teemal: „Wabaaja kasutamise probleeme seltskondlikus tegewuses". Referent

koputas muu seas wähemusrahwaste (wenelaste) sõidamele,

kutsudes neid oma kohust täitma Eesti Wabariigi suhtes ning oma rahwa hariduslikku taseme tõstmises.

Kõne lõpul kandis hr. Linde ette wiiulisoolo.

A. Luming kõneles teemal „Wabaharidustöö olud ja arenemiswõimalused kohapeal". Kõneleja wäitis, et ajakirjanduses on sageli kujutatud Mustwee ja selle ümbruse olusid liiga mustawärwiliselt. Ta tõi näiteid, et Mustwee ja ta ümbrus ei olegi nii maha jäänud, nagu seda on senini kujutatud.

Järgnes läbirääkimisi, millel wastu wõeti rida resolutsioone. Nendega tunnistati

wajalikuks rahwaja püüstitamine Mustweesse... ja nõuti Mustwee ja ümbrukonna organisatsioonide asemikekogu kokkutulemist wabaharidustöö koordineerimiseks ja ajutiste instruktorite palkamiseks.

Tervitustelegrammid saadeti Wabariigi Presidendile ja Haridusministrile. Hariduspäewa käiku kaunistasid muusikalised ettekanded. Osawõtjaid oli päewal 200.

Lõpuks lauldi hümni ja mindi ülewas meeleolus koju teadmises, et hariduspäew on hästi korda läinud.

Kohus raamatu mittelugemise üle

Kastre-Wõnnu Raamatunädala üritustest wõttis osa umbes 700 kodanikku

Wõndlased on raamatust huwitatud, selle tõenduseks on õnnestunud Raamatunäd. üritused, kust osawõtjaid oli kokku Kurista, Wõõbste ja Wõnnu aktustest, näitlikust kohtust ja raamatu näitusest umbes 700 inimest.

Raamatu näitust jälgiti huwiga ning osteti mõned raamatud ka nende poolt, kes harilikult ei osta raamatuid.

Sisukamaks aktuseks kujunes W. L. M. S. „Lõokese" aktus, kus awasõna ütles õpetaja E Sõõro.

Hästi pildirikka aktusekõnega esines „Lõokese" auliige K. Neumann.

Lõppsõnas W. Sugasepp mainis, et raamatud on kallid sõetõttu, et nende lewik on wäike, soowitas rohkem raamatuid osta, sest siis langeb raamatu hind ja raamat saab kättesaadawamaks.

Kõigil 3 aktusel wõis kuulda laulu ja muusikat.

Raamatunädala huwipunktiks sai näitlik kohus millise koostas A. Taigma. Tegelasi oli kohtus üle 20. Kuigi kohus kestis ilma waheajata 3 tundi, jälgiti kohut huwiga.

Kohtus esines raamatu wolinik ning nõudis raamatuga sõlmitud kultuurlepingu täitmist. Nimelt igaühel on koolis raamatuga sõlmitud leping, mille põhjal ei tohi raamatuid unustada.

Süüdlastena esinesid kohtus need, kes ei täida lepingut.

Esimene süüalune ei loe raamatuid, waid käib ringi, teeb ulakusi ja arwab, et elu on ise ilus romaan. Milleks lugeda?

Teine mittelugeja on teistest maha jäänud, kolmas loeb ühekülgset kirjandust, ainult eriala.

Neljas loeb ainult kõnn- ja kriminaalromaane ja kannatab selle all.

Wiies tüüp loeb, on jõukas, aga ei ole enesel raamatukogu.

Kuues loeb ainult wäliskirjandust. Kohtus esinesid poolt ja wastu tunnistajad, süüdistused, ekspert ja kaitsjad.

Kohus määras karistuseks süüdistele 5—20 kr. eest kirjandust, mis tuleb pühadeks osta.

Wõib öelda, et raamatu propaganda täitis oma ülesande hästi K.-Wõnnus, sest Raamatunädala walla komiteega ühinesid kõik aktiiwsemad seltskonnategelased.

Kristalli, kelli, ehteid ja kauahõbedat ostab kõige odawamini ikka
V. Tiido kullasepäärist
Tartu, Aleksandri 6
Suures walikus hästikäiwaid kelli.

Vajatakse vilunud
**stenografisti-masinakirjut

Tänased tõigad.

Sangar

Ega olnudki teab kui hilja öösel, nii kella 11—12 wahel, kui kaks napsiwenda, olles siiski juba paraja auru all, tulewad piki Kauba tänawat Barklai platsi suunas. Tulewad ja tuigerdawad, olles mõlemad kanged mehed, üks põhjatu rikas ja teine julge, nii julge, et tagasi ei kohku kellegi eest. Politsei — äh, seda sõna tema ei tunnusta. On nüüd rikkusega, kuidas on, kuid julgust peab tõestama. Katsealuseks osutub seekord auwäärne kuju Barklai platsil.

„Et kui wirutan wanale wuntsile rusika nina alla, ma tahaks näha, kes julgeb mind keelata," — ja juba nad rabistawad otse, läbi pöösastiku platsile, kus sel hetkel pole liikumas ainustki inimest.

Waewaliselt hoowab end kangelane üles alusmüürile, ning otsides tugipunkti jalgadele kuju ümbritsewate lippude wahel, kuuleb äkki kaaslase kähedat hoiatushüüdu: „Polit-sei!"

Ei jõudnud wist hüüdja weel suudki sulgeda, kui ronija langes alla, ja istudes nüüd wägewa wäejuhi jalge ees, jälgib ehmunult jõllitades tulijat. Wiimane osutub küll mundrimeheks, kuid mitte politseinikuks, waid sõjawäelaseks, kes nähes ehmunud, kükitawat kogu — muiates möödub.

„Mis sa, pagan, peletad! Oleksin sedasi wõinud murda oma sääretorud," pahandab häiritud sangar, upitades end üle raudwõre — „kuid nüüd peab küll pistma paarid pitsid." Nende sammudes tagasituldud teed Kauba tänawat mööda kuulukse eemalduwat ühislaulu: „Eit pani padawai alewi, warsti oli tagasi..."

Öösel wastu kolmapäewa

on awatud järgmised apteegid: K. Lill, Narwa tn. 20; H. Siimer, Kindral Põdra tn. 9 ja linnaapteek raekojas.

Teater ja muusika

„Helisev öö" „Ugalas"

Kes arvab, et see „Helisev öö" on mõni uudisnäidend, see eksib, sest tegemist on näidendiga „Improvisatsioonid juunis" — Max Mohri komöödia, mida kord kunagi pakkus Draamastuudio. Et meil praegused „improvisatsioonid" ei anna välja juuni mõõtu, siis „Ugala" ristiski tolle näidendi „helisevamaks".

See on üldse üks kummaline virr-varr näidend, kus sees suuri ideid, juurdlemapanevaid filosoofilisi probleeme, lüürilist sentimentaalsust ning lõpuks ka teravalt esiletungivat komismi. Jääb mulje, nagu oleks autor oma filosoofiat ja romantikat moodsale publikule sisse anda tahtnud mõne koomiliseks tehtud stseeni abil. Kalamaksaöli suhkruga — nii võiks seda näidendit lühidalt nimetada.

Lavastaja Ed. Tinn tunneb hästi neid noote, millistega võib väljendada ideoloogilisi sügavusi. Seepärast said ugallased selle lavastusega üsna kenasti hakkama. Lavastaja ise mängis Tomkinovi, ürgjõust pakatuvat idealisti. Selle ülesandega tuli ta täiuslikult toime. Improvisaator Zappet kehastas A. Juhani ja tema jäi vist küll publiku suhtes patuoinaks ainult sellepärast, et tema improvisatsioonide tekst oli sedavõrd filosoofiline, et võimatu oli selle mõttesügavustesse sukeldumine. Ei oleks vist aidanud ka teksti aeglasem ettekanne. Tema tütar Olga Gerda Tähe isikus oli väga kaunis silmale ning ei saa nentimata jätta, et viimaste lavastustega on Tähe ennast mänginud vabaks aasta kestnud umbmäärasest kobamisest ning olles leidnud loomuliku ning lihtsa tõlgitsusviisi, mängib ta end üha kindlam. „Ugala" artistide esiritta.

Salme Tammel oli seekord mängida võrdlemisi lühikene osa, mille ka korrallikult ära tegi. Kena oli ka Ants Viir noore Millsina. Teised tegelased rahuldasid enam-vähem, ei saa ainult sellega nõus olla, et lavastaja oli usaldanud miljardäri ihuarsti — see pidi olema vana mees — osa „Ugala" nooremale näitlejale K. A. Otsale. Pikk habe ei tee veel kedagi vanaks ja veel vähem operetlikult küürus käik.

Dekoratsioonid A. Möldroolt olid päris kaunid. —p.

„Vanemuise" teater

Teisipäeval kell 8 õhtul 11. korda ja rahvaetenduse hindadega M. Bertuchi operett 6 pildis

„JANJA",

mis kujutab ühe serbia-türgi sõduri kirjut elukäiku, kes tõuseb veltveeblist kõrge pashani. Kui selle Omer pasha ja tema armastatu saatuses on isegi sügavat kurbust, pakuvad äärmiselt armukade Ilija ja tema mõrsja Nevenka tõhusat naljа ja head meeleolu.

Kolmapäeval kell 8 õhtul harilikkude hindadega F. Helleri ja Schützi komöödia 6 pildis

„EESRIIE LANGEB",

mis sai esietendusel suure menu ja aplauside osaliseks.

Tartu teated

Kohwikut ei lubata muuta restoraniks

Kohwikupidaja A. Sarap oli esitanud Tartu linnawalitsusele kirja, kus ta märgib, et tema kohwiku tegewus Lossi tn. on wäikeseks muutunud, mispärast ta esitab palwe loa saamiseks praegustesse kohwikuruumidesse söögisaali awamiseks, mille juures oleks weel õlle- ja weinimüük. Küsimus oli linnawalitsuse koosolekul arutusel. Esitatud palwe jäeti rahuldamata. Palutud loa saamisel oleks omanik praegustes ruumides teostanud mitmesuguseid ümberehitusi.

Kohtupristawi haamer paukus

Eilseks oli määratud Tartu 4. jaoskonnakohtupristawi A. Pärjeli poolt müügile awalikul enampakkumisel 7 kinniswara. Kinniswara omanikkudest neli olid õiendanud kohustused wõlausaldajate wastu, kuna kahele kinniswarale ei leidnud ostjaid.

Kohtupristawi oksjonihaamri alla aga sattus Jaan Waheri kinniswara, mis koosneb Tartumaal asuwast Pilkuse mõisast eraldatud wakutalust „Mäe-Kaare", mille pindala katastri andmetel on 26,62 hektaari. J. Waheri koht läks müügile Eesti Maakrediitseltsi, Tartu Eesti Laenu- ja Hoiuühisuse ja riigi mitmesuguste wõlgade katteks. Müügihinnaks kohtupristaw oli määranud 1500 kr. Koha uueks peremeheks sai Otepää linnas Walga tän. elaw Anna Waher, kes pakkus 8315 kr.

Müümata jäi ostjate puudusel surnud Mihkel Kruupi kinniswara, mis koosneb Tartumaal Awinurme kroonumõisast eraldatud maakohast, mis müügile oli lastud surnud Kruupi päranduse jagamise otstarbel.

Samuti ostjate puudusel jäi müümata Karl ja Antonie Andersoni kinniswara, mis koosneb Tartus Aleksandri tänawal asuwast linnamaa krundist üheks sellel krundil asuwate hoonetega.

200 kr. lastele jõulupuu korraldamiseks

Firma M. Jänese poolt on annetatud Tartu linnakoolivalitsuse kaudu 200 krooni linna algkoolide kehwematele õpilastele jõulupuu korraldamiseks. Õpilastele korraldatakse jõulupuud igas koolis. Praegu pole weel selgunud, kuidas see summa üksikute algkoolide wahel ära jagatakse.

Kaks kandidaati töölaagri jaoks

Tartu linnawalitsusele on saadetud politsei poolt kahe töölaagri kandidaadi materjalid, et ka linnawalitsus wõtaks seisukohta nende töölaagrisse paigutamise küsimuses. Linnawalitsus otsustas pooldada Karl Urmi ja Ferdinand Saebergi paigutamist töölaagrisse. Mõlemad mehed on sattunud ametiwõimude kätte põhjusel, et nad pole täitnud neid kohuseid, mis seadus näeb ette perekonnaisadel. Nende töö ja tegewuse takistajaks on alkoholi liigne tarwitamine. Töölaagrisse paigutamise küsimuse otsustab jaoskonnakohtunik, kuhu küsimus läheb lõplikuks otsustamiseks.

Tartu kinod

„Ateen". Mitmel korral on olnud wõimalus nende ridade kirjutajal rõhutada tõsiasja, et prantsuse filmid oma sisukuselt ja teemade ideestikult on ületanud mõne teise filmimaa toodangus paremiku hulka kuuluwad filmiteosed. Ka „Würstinna Tarakanowa" kuulub nende hulka, olles mõnes suhtes isegi wäljapaistwam kui rida endisi. See Prantsuse-Itaalia ühisfilm on huwitaw ja liigutaw ning hoolimata oma traagikast jugugi mitte masendaw. Raamiks on esmajoones Weneetsia oma karnewaliga, mis on muidugi tänulikum ümbrus kui Livorno, kus trooninõudleja würstinna Tarakanowi krahw Orloffi poolt sissewedamine ja areteerimine — Katariina 2. salajasel käsul — tõepoolest ündis. Selles osas, kui ka krahw Orloffi surmas, ei ühtu küll ajaloolised andmed filmi sündmustikuga, kuid need asjaolud ei eksita waatajat. Weneetsia karnewal on elaw ja lõbus, ilma liigsete kuhjamisteta. Armastusstseenid on lawastatud peenetundelise käega. Würstinna osas esineb armsasti ja sarmikalt noor Annie Vernay, kelle peale pannakse tulewikus suuri lootusi. Teistes osades esinewad Charles Rich, Willms ja Suzi Prim. Üldiselt wäärtuslik filmiteos, mis peaks paljudele meeldima.

„Metropolis" jookswa kriminaalfilmi sündmustik on rajatud puhtal kujul neile komponentidele, mis wajalikud seda liiki filmide loomisel. „Arsene Lupini tagasitulek" keerleb legendaarse detektiiwi ümber, kes politsei andmetel pidi surnud olema, kuid uuesti tegutsema hakkab. See on üldisels jensatsiooniks ja kalliskiwide omanikud on hädas, sest üksi pank ei julge neid enam hoiule wõtta. Siit peale arenebki sündmustik ja muutub üha keerulisemaks. Otsitaw awastatakse muidugi nende isikute hulgast, keda kõige wähem teatakse kahtlustada. See on kriminaaljuttude ja filmide raudseks seaduseks ja selle wastu ei patustata ka seekord. Põnewust, erutawaid seiklusi ja salapäraseid seisukordi leidub filmis küllaldaselt. Lisaks lühifilme, milledest eriti wäärtuslik on ülewaade tänapäewa moodsa lennuliini julgeolecku kaitsest.

„Central": „Kolmikkõla" ja „Tinasõdurid".
„Apollo." „Arsene Lupini tagasitulek."
„Laine." „Kollane lipp."

Kiriklikke teateid

Pauluse kirik. Kesknädalal kell 7.30 õhtul adwendi õhtupalwus hämaras kirikus.

Neljapäewal kell 8.30 õhtul noorte jõulupuu. Kõik noorte piiblitunni õpilased on teretulnud. Õp. H. Haamer

Tartu Linnamission. Kolmapäewal kell 6 5. on 5. algkoolis, Lina ja Kalewi t. nurgal, jumalateenistus. Kõik kutsutud. Op. H. Wiks.

Kõnesid ja koosolekuid

Naisseltsi jõulupuu kolmapäewal kell 20.

Tartu Lastekia Selts, Jaama tän. 14, erakorraline peakoosolek kolmapäewal kell 5 p. l. Tartu Naisseltsi ruumes. Kõigi liikmete ilmumine kohustuslik. Juhatus.

T. Naisühingu k. k. wil. kogu jõulupuu on reedel kl. 20,30 Pedagoogilise Muuseumi ruumes Kompanii tn. 5 3. korral. Osa wõtta wõiwad kõik mainitud kooli endised lõpetajad koos oma perekonnaliikmetega ja sõpradega. Üles anda kuni neljap. kl. 12 kooli kantseleisse Kaluri tn. 12.

Kodune Kaswatuse Instituudi kodukaswatusliku õpiringi järjekorraline koosolek on teisipäewal kell 7 õht. Tolstoi tn. 4 2. algkooli ruumes. Teema: „Raskelt kaswatatawad lapsed". Kõik asjasthuwitatud wõiwad koosolekust osa wõtta.

Tartu Õpetajate Seltsi juhatus jagas ametid

Wiimasel Tartu Õpetajate Seltsi juhatuse koosolekul olid kõne all pikemalt mitmed organisatsiooni ellu puutuwad küsimused. Et elustada õpetajate tegewust wäljaspool kooli, selleks on seltsil kawatsusel mitmesuguseid uusi üritusi, mille teostamiseks on juba esialgseid samme astutud.

Hiljuti walitud juhatus jagas ka ametid oma wahel järgmiselt: esimeheks peakoosoleku otsusel Juh. Tork, sekretäriks Ed. Looga ja laekuriks J. Tauts. Omawahelisel kokkuleppel abiesimeheks A. Wiirmaa, abisekretäriks K. Sawi, abilaekuriks J. Kõks ja majaisaks J. Tõlp. Seltsi asjaajajaks on J. Seeru.

Et wõimaldada õpetajaile uuemat kirjandust koduseks lugemiseks, selleks otsustati raamatud katalogiseerida ja laenutamise korra alusel neid wälja anda. Alaliselt on awatud ka raamatunäitus, mida kõik õpetajad wõiwad külastada.

Politseikasiinos algasid jõulupuu-õhtud

Tartu Politseiametnikkude Kogu kasiinos algasid jõulupuu-õhtud. Laupäewal pidas jõulupuu poliitiline politsei. Eelolewal laupäewal koguneb jõulupuu ümber prefektuuri ja linna 1. jaoskonna pere. Järgnewad teiste üksuste jõulupuu-õhtud.

Kõige soodsamalt ostate
KELLI, KRISTALL-, KULD- JA HÕBE ASJU
Ferd. Lepiku kella- ja kullasepaärist
Tartus, Võidu tän. 9. Telefon 31.

Perekonnaseisu teateid

Linna perekonnaseisuametis on registreeritud:
Sünde: Mari-Anne Rebane.
Abiellumiseks on soowi awaldanud: Eduard Paimre ja Elfriide Kalaus, Woldemar Maiste ja Adeele Piirak, Eduard Kuusik ja Pauliine Narits.
Abiellunud: August Konks ja Kamilla-Amalie Kaseste, Arnold Sildre ja Anastaasia Kõdar, Awo Järwine ja Leena Turgan, sünd. Lass; Johannes Teder ja Liine Teinweld.
Surnud: Elfriede-Adelheid Fleischer, sünd. Märtsin, 62 a. w.; Jüri Jakobson, 11 k. w.; Mari Pastik, sünd. Nigol, 89 a. w.; Emiilie-Marie Kurg, sünd. Kuus, 62 a. w., Weera Tihhomirow, 40 a. w., Heinrich Sennrich, Helweetsia kodanik, 61 a. w. ja Pauliine Osna, sünd. Eimann, 76 a. w.

Mida kaotawad kartlased

26. now. 3. detsembril Tartu Leiubüroosse toodud leitud asjadest on omanikkudele wälja andmata järgmised asjad: 25. now. Narwa tänawalt Miina Langi poolt leitud nikkelraamidega prillid üheskoosiga, 25. now. Pargi ja Tähe tn. nurgalt Anna Neumanni poolt leitud 2 wäikest wõtit, 28. now. Kesk-Kaar maja nr. 31 kohalt leitud jalgrattapump, 25. now. Tähe tänawalt leitud rauatükk, millel ühes otsas kandiline auk, 28. now. Kuperjanowi tänawalt Jakob Lalli poolt leitud naisterahwa sõrmkinnas, 27. now. Kiwisillalt meesterahwa kaabu, 28. now. Lai tänawalt Walentin Hilgari poolt leitud meesterahwa pahema jala kalossi, 28. now. Tartu postkontorist leitud paar meesterahwa nahkkindaid, ja pakikene, milles padjapüür ja lapse särk, 26. now. Wallikraawi tänawalt Gertrud Pedrikfi poolt leitud rinnamärk ujuja kujutisega, 29. now. Wabaduspuiesteelt Georg Elbi poolt leitud snepperwõti ja lihtwõti nööriga ühes, 29. now. Narwa tänawalt Linda Kulli poolt leitud parema käe meesterahwa sõrmkinnas, 1. dets. Pargi ja Tähe tn. nurgalt leitud ukse wõti, 1. dets. Aleksandri tn. nr. 46 kohalt Gustaw Piiri poolt leitud naisterahwa käekott, milles raha, taskurätik, küünewiil ja muud asjakesed. 27. now. Uueturu tänawalt leitud pahema käe käpikkinnas, 1. dets. Näituse tänawalt Ella Tammiku poolt leitud parema käe käpikkinnas, 1. dets. Aleksandri ja Riia tn. nurgalt Georg Pärnoja poolt leitud sinine barett-müts ja paar sõrmkindaid, 30. now. Uueturu tänawalt kioski lähedalt Paul Jaurami poolt leitud kullakarwaline laulatussõrmus, 1. dets. Kesk ja Onne tän. nurgalt leitud pahema käe käpikkinnas, 1. dets. Kaubahoowi juurest leitud elektrilamp.

Peale selle wiimase kahe kuu jooksul Tartu linnas liiniommibustelt leitud ja T.-ü. „Rooli" kontorist leiubüroosse toodud: 40 mitmesugust wõtit, 25 paari willaseid käpikkindaid, punane peenrahakott, milles Ida Beltsikowi nimeline kwiitung ja muud asjakesed, 12 paari nahast sõrmkindaid, naisterahwa käekott, milles 2 taskurätti ja muud asjakesed, 5 paari willaseid sõrmkindaid ja 17 paari trikookindaid, 8 mitmesuguse wärwiga barett-mütsi, 3 sonimütsi, 2 meesterahwa kaabut, 4 naisterahwa kübarat, 2 koolipoisi mütsi ja 2 koolitüdruku mütsi; 31 pakikest, milledele märgitud sidrunihape, 10 wihmawarju, 3 jalutuskeppi, lapse käekott, milles 6 papitütikest, lapse käekott, milles 9 senti, wäike rahatasku, milles mõned kirjad, peenrahakott, milles 5 senti, tõmmatawa lukuga peenrahakott, milles 5 senti, naisterahwa käekott, milles taskurätik, peegel, wõti ja 26 senti, naisterahwa käekott, milles peenrahakott, peegel, taskuraamatuke ja 1 sent; naisterahwa käekott, milles 2 taskurätti, wäikesed käärid, 9 senti ja mõned pildikesed; roheline naisterahwa kampson, uued meesterahwa aluspüksid, kirju willane kaela sall, 3 manili wõõd, willane pearätt, 2 paari naisterahwa pükse, paar sukke; 2 muhwet, käsikohwer, milles padi ja kotikene kompwekkidega, 11 mitmesugust peenrahakotti, milledes mõned sendid, must portfell, milles raamatud; Tuletõrje õpik, ping-pongi labidas, punane lapse käekott, sammet müts, 7 saksakeelset raamatut ja 2 ajakirja, 7 mitmesugust tõmmatawa lukugla peenrahakotti, 2 kontsakujulist peenrahakotti, nahast portsigar, 3 taskunuga, puss, piibupits, 2 paberossi pitsi, 2 metallist mõõdulinti, täitesulepea, mansetinööp, wäikene tühi kohwer, 8 üksikut nahast sõrmkinnast, 4 üksikut nahast käpikkinnast, 17 trikoo sõrmkinnast, 10 willast üksikut sõrmkinnast, 15 üksikut willast käpikkinnast; pruun portfell, milles raamatud: „Roheline surm", klade wakstu kaantega, 2 kladet pappkaantega ja mitmesuguseid noodilehti, wana meesterahwa palitu, poisikese palitu, paar wanu pükse, paar pastlaid, tühi riidest suhkrukott, põll, must pearätt, käterätik, walge linane kotikene, meesterahwa särk, must tühi portfell, paar lapse kingi, kahed prillid, 2 peakammi, hambahari, puudritoos, noodialus, 4 kraed, sõlg ja kleidiwõõ.

Põllumajanduse Pangast on teatatud, et sinna on kaotatud oktoobri keskpaiku 105 kr., mis pangas hoiul.

Sõjawäe kõrgem kohus Tartus

Sõjawäe kõrgema kohtu istungid algawad täna „Sõdurite Kodu" ruumes ja kestawad kolm päewa. Teisel kohtupäewal, s. o. kolmapäewal, arutatakse peamiselt salakuulamisasju, mis saadetud korda nii NSWL, kui ka E. W. kodanikkude poolt. Peale selle on arutusel jooksuläinud sõdurite süüteoasju.

Kohtu eesistujaks on kindral-major R. Helk. Prokuröri kohal prokuröri abi kapten A. Treufeldt ja sekretäriks major A. Kukk. Teised kohtuliikmed wahelduwad.

Lühidalt

Tartu õpetajad kutsutakse erakorraliselt kokku

Reedel kutsutakse Tartu Õpetajate Seltsi juhatuse poolt kokku erakorraline õpetajate üldkoosolek, kus peale juhatuse teadaande ja ettepaneku annab ülewaate Eesti Õpetajate Liidu tegewusest EÕL sekretär W. Horm. Samal koosolekul r öetakse kõne alla ka tulewal kewadel Eestis korraldataw Eesti-Soome koolikongress. Järgneb kohal algatatud küsimusi.

Haige mees tänawal

Pühapäewale järgnewal ööl leidsid Liilied möödakäijad Kalewi — Pargi tänawa nurgalt oigawa mehe, kes osutus Jaan L., elukoht Lina tn. 5. Möödakäijad toimetasid mehe tema elukohta.

L., kes on aastatelt wõrdlemisi noor mees, 48-aastane, on sõjainwaliid. Ta põeb raskel kujul südamehaigust, mille oli saanud Maailmasõjas.

Linnawalitsuse ehitus-majandusosakonna as- jaajaja lahkub

Tartu linnawalitsuse ehitus-majandusosakonna asjaajaja W. Männik lahkub 15. detsembrist alates linnawalitsuse teenistusest. W. Männik on määratud Tartu Maawalitsuse sekretäriks.

1. Reaalkooli üks klass suleti

Tartu 1. Reaalkooli 1.-b klass suleti 12. detsembrist 22. detsembrini klassi õpilastel esinewa mumpsi pärast. Koolitööst puudus 13 õpilast, kes haigestunud.

Tänaseid sünnipäewi

August Ulla 50-aastane

Täna pühitseb 50 a. sünnipäewa Kõrgesaare abiwallawanem ja asundustalu pidaja August Ulla. Juubilar sündis 13. dets. 1888. aastal Kõrgesaare wallas Kalana külas põllumehe pojana. Praegu on ta samas wallas Heistesoo külas asuwa Kuusemetsa asundustalu pidajaks, teotsedes talupidamise kõrwal ka mundel aladel. Oma asundustalu on ta seadnud eeskujulikku korda.

Homseid sünnipäewi

Karl Rekk, Keeni omawalitsuse- ja seltskonnategelane, sünd. 14. dets. 1887. aastal. Wõtnud osa Maailma- ja Wabadussõjast.

Julius Grünberg, agronoom ja piimanduskooli juhataja, sünd 14. dets. 1890. aastal.

Salme Antik, naiskodukaitse jaoskonna esinaine, sünd. Kawilda wallas.

August Tomberg, kaupmees ja ühiskegeliste ühingute asutajaid, sünd. 14. dets. 1893. aastal. Saab homme 45-aastaseks.

Jaan Paim, Eesti Panga Tartu osakonna laekur, sünd 14. dets. 1887. aastal Hummuli wallas Helme kihelkonnas.

Toimetusele saadetud kirjandus

Louisa M. Alcott, „Wäikesed naised". K/ü. „Rahwaülikooli" kirjastus. 224 lhk. Hind kr. 2.50.

Ameerikast on pärit rida häid noorsooraamatuid. Nii ka see Louisa M. Alcotti teos, millest jutustatakse neljast õest. Igaühel neist on erinew iseloom ja omaette arenemine „wäikeseks naiseks". Igaüks neist omab häid külgi ja halbu, seetõttu ongi nad loomutruud nagu elust wõetud. Kõigil neljal on oma koorem kanda igapäewases elus ja oma imeilus „õhulossi", nagu nad ise nimetawad tulewikuplaane.

Jean Webster, „Pikakoiwaline isa". K/ü. „Rahwaülikooli" kirjastus, 184 lhk. Hind kr. 2.—.

Noore tütarlapse kirjades, milles palju nalja, jälgime tütarlapselikke elamusi, sirgumist neiuks ja esimese armastuse tärkamist. Lastekodus kaswanud orwu edasiõppimist toetab keegi mees, kes ise soowib jääda tundmatuks, kuid nõuab, et tütarlaps talle kirjutaks. Kirjades, milledele ei tule ühtki wastust, jutustab tütarlaps oma elamusi, pihib oma muresid, nimetades tundmatut aritajat „pikakoiwaliseks isaks". Siis tunnub tütarlaps noormehega, kellesse armub, kuid noorte wahele tahab wägisi tekkida arusaamatusi. Lõpuks selgub, et „pikakoiwaline isa" ongi neiu armastatu, ja wiimases kirjas näeme „õnnelikku lõpu" lähenemat.

Else Hofmann, „Scene Perekond ja teisi muinasjutte". K/ü. „Rahwaülikooli" kirjastus, 96 lhk., neljawärwitrükis pildid. Hind kr. 1.80.

Siin räägimad kõik wäikesele lugejale, lill teeweerel, wulisew ojake, kaalikas peenral, rajad ja pannid köögis ning teised esemed, milledega laps igapäewases elus kokku puutub.

Raamat on ilustatud hulga wärwiliste piltidega.

Else Hoffmann, „Wallatu kuuseke ja teisi muinasjutte. K.-ü. „Rahwaülikooli" kirjastus, 96 lk., neljawärwitrükis pildid, hind kr. 1.80. Selles kõnetawad last esemed nagu kuuseke metsas, lusikke woodi all, tähed taewas, sõrmkübar õmbluslaual jne. Raamat on ilustatud neljawärwitrükiliste piltidega.

Marta Sillaots: Neli saatust. Pühholoogiline waripilt. Nat. Mei kaas ja sisekujunduse ja illustratsioonid. Eesti Kirjastuse Kooperatiivi wäljaanne Tartus, 1938. a. 204. lk. Hind kr. 3.75.

Teose sihiks on kujutada meiedaja haritud eesti naist mitme, iseloomult erineva esindaja kaudu. Kuna naise elus armastusel ja wahekordadel wastassugupoolega peaaegu alati on iseloomu kõige sügawamalt paljastaw tähtsus, siis ongi lähtekohaks üksikute naisteaastate waimne eriladi walgustamisel walitud nende kokkupuuted mehega ja sellest järgnewad konfliktid.

„Waramu" nr. 9. Ilukirjanduslikus osas A. Mälgu ajalooline nowell „Muistne rand", luule alal J. Sütiste lõpetab oma luulematka põlewkiwitöötsuse rajoonis ja kunstiosas A. Waga lõpetab essee A. Laikmaa üle, edasi mitmeid artikleid ja ringwaate osa ning arwustusi.

Noorkotkus

Kirjanditewõistlused noorkotkastele

Noorte Kotkaste Tartu Malewa Staap kuulutab wälja kirjandite-wõistluse noorkotkastele kolmes rühmas:

Wanemas rühmas wõiwad osa wõtta wõistlusest need, kes 15. jaanuaril 1939. a. ei ole weel 19 aastat wanad; keskm. rühmas wõiwad wõistlustest osa wõtta need, kes 15. jaanuaril 1939. a. pole wanemad kui 16 aast., ja nooremas rühmas wõiwad wõistlusest osa wõtta need, kelle wanuse ülemmäär 15. jaanuaril 1939. a. ei ületa 13 aastat.

Kirjandite-wõistluste teemadeks on: Wanemas rühmas — Laagri juurmäng (uus mäng ja kuidas seda teostada), Noorkotkaste laagri laul, Alati walmis!, näidend noorkotkluse ainetel.

Keskm. rühmas — Opilastüüpe, Matkakirjeldus, Minu kodulinn, Võkkejutt.

Nooremas rühmas — Minu lauanaaber, Kut ma wõiksin nõiduda, Meie jõulu wõi Wabariigi aastapäewa koondus.

Teemade walik on waba ja ühest rühmast osawõtja wõib kirjutada ka mitmele teemale. Nooremast rühmast osawõtja wõib kirjutada keskmise ja wanema, keskmisest rühmast osawõtja wanema rühma teemadele.

Auhindadeks annab NK Tartu Malewa Staap parimate töode eest kirjandust järgmiselt:

1. auhind wanemas rühmas 8 kr., keskm. rühmas 5 kr. ja noor. rühmas 4 kr.

2. auhind wanemas rühmas 5 kr., keskm. rühmas 3 kr. ja noor. rühmas 2 kr.

3. auhind wanemas rühmas 3 kr., keskmises rühmas 2 kr. ja noor. rühmas 1,5 kr.

Wõistluskirjandid tulewad saata mõne märksõna all NK Tartu Malewa Staabile hiljemalt 15. jaanuariks 1939. a. Kinnises ümbrikus (mis kannab märgusõna) lisatagu juurde autori nimi, sünniaeg, elukoht, üksus kuhu autor kuulub ja kool ning klass, kui autor on õpilane. Kinnisele ümbrikule ja tööle märgitagu ära, millisesse rühma töö kuulub.

Ümbrikud awatakse peale töode hindamist malewa koondusel wõi lõkkel. Auhinnata jäänud töode ümbrikke ei awata. Kõik wõistlusele saadetud kirjandid jääwad Noorte Kotkaste Tartu Malewa arhiiwi.

Töid hindawa žürii määrab Malewa Staap ja teatab selle üksustele. NK Tartu Malewal on õigus auhinnatud kirjandeid awaldada oma wäljaannetes.

Toimetusele saadetud kiri

Tamaara patud ja kooliõpilased

Meid palutakse avaldada alljärgnevat, millele toimetus annab ruumi eksijärelduste wältimiseks, kuigi joonealune, mille vastu siin vaieldakse, ilmus „Sädemetes" ja pilkelehe, eriti „Kõverpeegli" osa ülesanne on sündmusi kujutada karikatuuris, seega mitte päevapiltliku täpsusega.

Lugupeetud „Postimehe" toimetus.

Pühapäevased „Sädemed" toovad pealkirjaga „Kasvatus" märgitud joonealuses õpilaste suhtes ebatäpseid andmeid. Aukülalised jäid 8. XII kirjandusliku kohtu lavastamisel „Vanemuises" ukse taha mitte õpilaste pärast, sest „õnneks" neid pääses saali väga vähe, kuna saal juba veerand viis (kell kuus oli algus) oli okupeeritud vanemate daamide poolt, kelle moraali rikkuda oleks nagu natuke hilja. Minu oma kooli õpilasi pääses saali ainult kümmekond. Kui vaja, võiks nende nimed kindlaks teha ja joonealuse autori rahustuseks „Vanemuises" saadud moraalivastastest pisilastest desinfitseerida.

Tõeoludele vastab fakt, et Tamaarat kaitses õpetaja, kellel julgust on omada isiklikke vaateid moraali suhtes. Nimelt et noor tütarlaps peab omama elukutse, et mitte sunnitud olla juhuslikult abielluma, nagu tegi seda kaebealune Tamaara. Et mees naisele abielus ei tohiks vaadata kui asjale, mida ta omab, vaid kui omasugusele kaasinimesele. Et abielus peavad mõlemad pooled teineteist armastama ja teineteisest lugu pidama. Kui seda ei suudeta, siis on ausam kooselu lõpetada. Kooselu armastuseta on minu silmis ebamoraalne.

Kuivõrd veenvalt ma kaitsjana neid mõtteid suutsin kaebealuse suhtes antud teose põhjal tõendada, on iseasi.

Kas poleks juba aeg vaadata õpetajale kui täisealisele inimesele, kellel õigus oleks kultuursetest üritustest teiste haritlaste kõrval võrdselt osa võtta? *M. K.*

Iga Eesti poi s ja tüdruk loeb „LASTELEHTE"

A. Jakowlew, „Esimesed jäljed igawestel lumewäljadel". R. Amundseni elu ja töö. K.-ü. „Rahwaülikooli" kirjastus, 160 lk. hind Kr. 1.80.

Teoses jälgime, kuidas kehwa terwisega poisist jõrgub endaarendamisega tugew mees, kes püüdmise ja tahtejõuga saawutab kõik. Selles mõttes olgu R. Amundseni elukäik eeskujuks noortele. Salaja hakkas ta end rolaarmaade uurijaks ette walmistama, näeme, kuidas ta ivorduga keha karastab, arsiteadust õpib, kapteni eksami annab ja kuidas ta pidi esimesele uurimisretkele ööpimedusse põgenema, kuna wõlausaldajad ähwardasid teda wangistada. Meil kõigil on weel filme ees tema õnnetu surm Nobile päästmisel, mille üksikasju loeme sellest raamatust.

R. L. Stewenson, „Röövitud poiss". K/ü. „Rahwaülikooli" kirjastus, 176 lhk. Hind kr. 2.—.

Peakangelaseks on 17-aastane poiss, kes tahab onult saada oma päranduseosa. Ihnus onu aga ostab enda nõusse kellegi kaptenit, kes peab poisi röövima ja müüma orjuriaistandusse. Laewal areneb poisi ja ühe aadlimehe wõitlus kogu meeskonna wastu. Laew hukkub ja poiss pääseb üksikule saarele, kus peab kannatama suuri piinu. Uuesti wiib teda saatus kokku ühe aadlimehega, nüüd aga hoopis hädaohtlikumas olukorras. Inglise asewalitseja on tapetud ja neid süüdistatakse tema mõrwas. Algab põgenemine elu hinna eest. Mannamurrikka teekonna järele õnnestub neil pääseda poisi kodukohta ja seada jalule tema pärijõiguste.

Rannikuil kergeid sademeid

Teisipäeval: Keskmise kõrgusega lõuna- ja lõunatuuli. Pilwine, hõenamuses kuiw. Rannikul kohati udu ja kergeid sademeid. Temperatuur suurema muutuseta.

Eestis oli eile keskpäeval 1—2 kraadi külma ja saarel kuni 2 kraadi sooja ning sadas põhjarannikul kohati uduwihma. Siisemaal oli ilm kuiw.

Wastutaw peatoimetaja Jaan Kitsberg.
Wäljaandja: E. K./Ü. „Postimees".
Trükitud „Postimehe" trükikojas, Tartus.

Oma armast ema ja kallist vanaema

Doris Jaanvärk'i

(sündinud **Rathke**)

esimesel surma-aastapäeval mälestavad

tütar ja poeg perekonnaga

13. XII 1938

Pühade ostud

moe, pudu ja pesu alalt

ERITI SUUR VALIK
KOOTUD VILLAS. ASJU,
KAABUSID, TRIIKSÄRKE

TEETE KÕIGE SOODSAMALT

VENN. LEPP'a

ärist — TARTUS, KAUBAHOOV 2 ja 3.

„VANEMUISE“ TEATER

Teisip., 13. dets. kell 20 (8 õ.) 11. korda. Rahvaetend. hinnad.

Janja

M. Bertuchi operett 6 pildis A. P. Sreckovici muusika.

Kolmap., 14. dets. kell 20 (8 õ.) 2. korda. Harilikud hinnad

Eesriie langeb

F. Helleri ja A. Schützi kom. 6 pildis.

Igasugused **vend** võtab vastu

auto - veoäri

H. PETERSON

Veski 45, telefon 5-07.

VEOÄRI

JOH. USTAL

Veoautod 2—5 tonnil. igas. vedudeks, kolimisteks saadaval. Liiva t. 1, jõe ääres, tel. 18-48

MÜÜMISED

Äri lõpetamise tõttu müüa veel igas.

muusika-riistu

ja nende keeli. Lille t. nr. 14, II korral. Küsida kl. 10 alates.

Müüa kaks 2-aastast Tori tõugu

märe

ja üks 6-kuune ardenni tõugu

tõkk-warss

Kambja v., Voore as., K. Liuhka.

Mööbliäri G. POCK

Omanik J. SADDE

TARTU, LOSSI TÄN. 12-16

TELEF. 7-41

Müüa paar väheld.

veskikive

Näha Raadi vallamajas, telefon Tartu 2-37.

Müüa odavasti rihtpöördlimasin

Näha võib saada ja kirjad: Kalevi t. 118, Tartu.

Kavastu vallas Lõhmuse (Mägi) talus on müüa häid

talweõunu

Odavasti müüa tarvitatud saali-

garnituur

(tumepunane plüüsh). Tähe 21—2.

---

16. dets. s. a. kl. 10

Eivas

Kesk tn. 5, vabatahtlik

oksion

Müügile tulevad: kapid, kummut, diivan, tugitoolid, lauad, vedruvanker, töövanker, suur kaal, kantud riideid ja palju muud majakraami.

Jõulukinkideks

soovitame rikkalikus valikus:

triiksärke, kaelasidemeid, trikoo- ja siidpesu, nahkkindaid, salle, sukki, sokke jne.

Soodsamad hinnad.

B. Genss ja Tojad Tartus, Võidu 8. Telefon 5-17

Kes kord on ostnud oma petr. hõõglambile hõõgsuka **Kuldsukk** — see jääb tema juurde!

Nõudke kõikjal!

Ainuesindaja

M. URBANI & KO.

Tallinn, Rataskaevu 22

Kudumismasinaid

nr. 5, 50 ja 5, 35 sm. lai, odav. müüa. Töötavad korralikult. Raekoja t. 55—2.

Kiiresti müüa või rendile anda hoogsalt tööt. kompvekitööstus. Tingimused väga soodsad. Tööstus asub provintsilinnas. Tööstuse bruto-tulu umb. 40%. Teat. „Post.“ rmtkpl. „Kompvekitööstus“.

Müüa tugevaid

diivaneid

Kr. 35 ja 40. Lao 12.

Müüa valgeid siberi

spits-tutsitaid

Küsida Narva tn., sissesõiduhoov „Pariisi“ hoovipoisilt.

Soods. tingim. müüa voolujooneline (1935. a. mudel)

tõldauto

Lutsu 24—15, IV kord, kl. 12—2.

Juhusl. odav. müüa

käsiõmblusmasin.

Tähe 74—4.

Müüa häid meeste- ja naiste-

jalgrattaid

Ostan kulda, hõbedat ja laenukassa tähti kõrge hinna eest. Raekoja tn. 19, kellasepp Kriisa.

Tartu lähedal, jaama juures müüa ilus

talu

Kirj. „Post.“ rmtkpl. „Talu Tartu lähedal“.

Müüa

dünamod

220 v., 1 HP alates, igas suuruses, kuni 16 HP. Tartus, Raekoja t. 35, „Ekstra“.

Traktor

müüa. Narva tn. 63, äris.

ROOTSI

HALDA-NORDEN

büroo-kirjutusmasinad

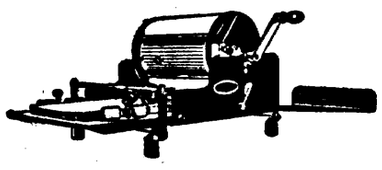

Rootsi paljundusaparaadid

SVEDUP

Nõudke tasuta prospekte.

F. K.-U. «Postimees»

raamatu- ja kirjutusmaterjalikauplus.

Tartus, Suurturg nr. 16, telefon 2-50.

Et mitte hiljaks jääda

piparkoogi küpsetamisega, peab siirupit, piparkoogivürtsi, pähklilõli jne. aegsalt sisse ostma

E. GUNTHERI juures

Kaubahoov nr. 26.

Odavalt müüa **raadioaparaat** (4+1 l.), 1938. a. mudel ja vähe kantud naisterahva **talvepalitu** suure kraega. G.-Adolfi 30—4 (sissek. hoovist).

Tõldauto ja **weoauto** müüa. Narva t. 63.

Müüa **diivaneid** ja moodsaid puhveti- ja riide-**kappe**

Võetakse ka tellimisi vastu. J. Peeda puutööstus, Väike-Tähe t. nr. 18.

Kontrollkassa

„National“ odavasti müüa. Veski tn. 28—2.

Ehituskrunt

ilusa õunapuuaiaga (ostetud) puurajoonis kohe müüa. Võru tän. 57—4.

Müüa 2 soome-**telied ja tisteripink**

Mäksa v., p.-k. 20, Saare Milleri t., K. Luiska.

Maja

müüa suure aiaga. Jaama t. 77.

Talu

müüa. Raudteejaamast 6 km, jõe ääres. Suurus 130 vkm., põldu 65 vakam., peale selle heinamaa, karjamaa ja mets. Väljamaks 9500 kr. Peale selle mitmesugused teised talud ja linnamajad müüa. Teat. agentuur-büroo „Vahetalitus“, Võidu t. 7, Tartus.

Müüa meesterahva kantud **ülikond** ja poisikese **talvepalitu** (14—16-aast.). Näha iga päev kl. 11—1. Herne tn. 40—3.

Müüa

äri lõpetamise puhul igasug. raua- ja puukaupa: lukud, hobuserauad, tina, vaske, toolid jne. Narva tän. 1, vanarauakauplus.

Müüa 3 uksega

riidekappe,

puhvetikapp, kirjutuslaud, suur vaip, raadio ja muud. Uueturu 10, mööbliäris.

Diivaneid,

garnituure ja madratseid ostate imeodavasti polstermööblitööstusest Raekoja 29.

Müüa jalaga „Singer“

õmblusmasin

Kesk t. 15—5.

OSTMISED

Soovin osta pruugitud **traktorit** „Fordson“, võib ka vanem mudel ja korrast ära olla. Teat. ühes vanuse ja hinnaga „Post.“ rmtkpl. „Isikutunnistus nr. 85 ettenäitajale“.

TÖÖPAKKUMISED

Kohe tarvis

ettekandjat

vähema linna restorani. Ilmuda 13. a 14. skp. Tartu, Herne tn. 32, kauplusse.

Vajat. pühiks väljaaitajat, vilunud **juuksurit** meestööle. Võimal. ka püsiv koht. Teat. „Postim.“ rmtkpl. „Garantii + %%“.

Väike perekond vajab

teenijat

Võib ka omast kodust käia. Narva t. 58—1.

Vilunud **kudujaid ja õpilasi** vajatakse Jaama tän. 65—3, A. Musta.

Vajatakse **pastijat** kes oskab keeta, väiksesse perekonda. Tulla 14. skp., kl. 7 õ., Mäe t. 33—2.

Kohe tarvis restorani **VIRTINA**, kes sooje ja külmi toite valmistab. Kirjad „Post.“ rmtkpl. „Virtin 7410“.

Väike intellig. perekond vajab nooremat

teenijat

Palk 20 kr. Väike-Kaar 18.

Vajatakse korralikku ja ausat nooremat

poissi

kergema töö peale (15—20-a.). Pärna tn. 22—1, kl. 2—4.

Tarvis

kokaabi

Tartu, Vabaduse puiestee 12—2, kasiino, kl. 1—4 p. l.

Vajan

teenijat

Teat. „Post.“ rmtkpl. „Üksik 7433“.

Vajatakse **triiksärgi-õmblejat** kutsega. Võidu t. 5—3.

Kohe tarvis korralikku, lapsi armastajat

teenijat

Tulla Veski 9—7.

TÖÖOTSIMISED

Korralik, aus ja karske **noormees** otsib tööd kas vabrikusse, ladusse, ärisulaseks, auto-töömeheks või lukusepatöökotta, sest tunneb ka vähe seda tööd. „Post.“ rmtkpl. „Töö 7422“ all.

Kraasija

soovib kohta linna või maale, nüüd või edaspidi. Haiglast tulnud, seepärast vaba. Võib ka abikoht olla. Soovitav oleks Tallinn. Teat. „Post.“ rmtkpl. „Kraasija 30“.

Kes usaldaks energilisele noormehele

esinduse

ükskõik mis alal. Tegutsenud esindajana 4 aastat. Pakkum. „Postim.“ rmtkpl. „35“.

Korralik, karske, 23-aastane maanoormees

palub tohta

kas vabrikusse, ärisse, lattu või mujale. Nõus kohaga ka maal. „Postim.“ rmtkpl. „Korralik tööjõud — 23“.

Juuksur-neiu, soovib kohta ärisse, nüüd või edaspidi. Teen mõlemaid töid. Oman ka kutsetunnistuse. Pakkum. „Post.“ rmtkpl. „9413“

KELLASEPP

A. PALUMETS

Tartus, Uueturu t. 5. Parandusi tehakse täieliku vastutusega ja odavalt. Müügil seina-, tasku-, käe- ja lauakellad. Ostan kulda ja hõbedat.

Võtan pühadeks veel

naismant i-tööd

vastu. Kauba tn. 5—2, hoovis.

Korteri PAKKUMISED

Ära anda uuesti remonteeritud 5-toaline

korter

ühes verandaga. Küsida Kroonuaia 62—8, majahoidjalt.

---

2 tuba

köök ja eestuba välja üürida. Nigula 20.

Hoe korter

2 tuba, eestuba ja köök ära anda. Riia maantee 26—3.

Tütarlapsed leiavad täie pansioniga

korteri

intellig. perekonnas. Klaver harjutamiseks. Tiigi 10—1, kl. 11—6 p. l.

Möbl. tuba

üürile anda. Kindral-Põdra 6—2.

Korteri OTSIMISED

Vajatakse 15. detsembriks sooja, hästimöbleeritud

tuba

vanni kasutam., keskklinna või Kuperjanovi tän. ümbruses. Teat. „Post.“ rmtkpl. „7400“ all.

Korralikku, kuiva ja sooja veevärgiga 2—3-toalist köögiga

korterit

vajab korralik, väike perekond, soovitav kohe. Pakk. „Post.“ rmtkpl. „Ilus kodu 7435“.

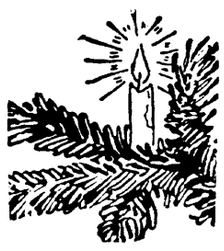

Veel 11 tööpäeva jõuludeni!

Meie I järgu rätsepatöökoda võima'dab teil veel pühiks saada moodsaid üleriideid.

RUTAKE TELLIMISTEGA!

DAAMIDE JA HÄRRADE

VALMISRIIDEID

mantleid, palituid, joppisid, ülikondi ja pükse soovitame **suures ja maitserikkas valikus**

PÄRALE JÕUDNUD

UUDISRIIDEID

siid, pits, samet, villane ja puuvillane.

JÕULUDEKS PRAKTILISI KINKE:

vooditekke: siid, pikee, villane, flanell, põranda-riideid ja -vaipu, laudlinu, salle, suurrätte jne.

Jälgige jõulukinkide väljapanekuid meie vaateaknail ja teie veendute, et meie rahuldame teid.

Karl Abeli

riide- ja valmisriiete suuräri

Tartus, Kaubahoov nr. 34-35. Tel. 8-19.

Ilmus Karl Abeli suuräri 1939. a. raamat-kalender ja jagatakse tasuta ostjaile.

Rõngu v. Vabat. Tuletõrjeühingu

asjade-loterii

loosimisel 4. detsembril 1938. a. langesid võidud järgmistele loteriipiletitele: nr. 215, 912, 350, 28, 856, 228, 380, 878, 408, 612, 634, 814, 273, 376, 194, 759, 771, 507, 679, 717. Juhatus.

Kuperjanovi Part. Pataljon ostab korralikke valgeid

kartuleid

Pakkuda pataljoni staapi, Tartus, Uuevaksali kasarmutes, tööpäevadel kella 08.00—13.00. Majandusülem.

Kallis maa- ja linnarahvas, igasugused vormikandjad! Teatan teile, et jõuluvana tellis igasuguseid

riideid rätsep J. Peetersoo käest.

Tähtvere tn. 10—1. Tulge kõik jõuluvana järele! Kaitseliitlaste kalifee-püksid ja kasukad esimeses järjekorras.

Talvehooajaks suurel ja väiksel arvul

viltsaapaid

välis- ja kodumaa villast, soodsate hindadega saada Kesk tn. 41, või Narva tn. 26, Tartus.

Austusega P. VARES.

Kiires korras müüa

vana-vakutalu

Tartumaal. Suurus 130 r. vkm., põldu 70 r. vkm., heinamaad 46 r. vkm., millest osa kultuurheinamaad, ülejäänud mets, hooned head. Väljamaks kokkuleppel. Teat. Rüütli 5—1, kl. 9—2 ja 5—6.

KEEDUNÕUD

ALUMIINIUMIST
EMAILIST
METEOORTERASEST
SILITTERASEST

E. W. JURGENS — ÜLIKOOLI 2.

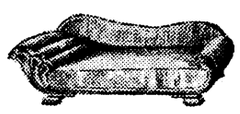

Diivaneid

35 kr. alates müüa. Polstermööblitööstus, Turu 36

Korral. 1—2-toalist

korterit

köögiga vajat. kohe. Teat. „Post.“ rmtkpl. „Kuiv“ all.

2—3-toalist köögiga, kuiva ja sooja

korterit

otsib väike perekond. Pakk. „Post.“ rmtkpl. „2—3“.

2-toalist

korterit

hobuseruumiga soovin kohe üürida. Teat. „Post.“ rmtkpl. „Hobuseruumiga“.

Mitmesugused

Toiduainete kauplus

piimapoe ja leivaküpset.-ruumiga, ühes vähese kaubaga ära anda. Teat. „Post.“ rmtkpl. „Kauplus K. P.“

Vajatakse toiduainete- ja piima-

kauplusele ruume

kaubaga või ilma. Teat. Aleksandri 21, poodi.

Isata-emata vaene tütarlaps

palub

rikkaid prouasid-härrasid kinkida mõni kroon edasiõppimiseks. Olen nii õnnetu, ilma aitajateta! Kirj. saata 15. skp. kl. 10 „Post.“ rmtkpl. „N. K. K. Tartumaa ringk. liikmek. nr. 2371 ettenäitajale“.

Tõsine, vaikne neiu otsib

tutvust

vabade meestega töölisringist. Soovit., kel kindel teenistus. Vanus 35—50. Kirj. „Postimehe“ rmtkpl. „Kv. 7195“.

„Postimehe“ kuulutuste peale eelmisel päeval saabunud ja kella 17 äraviimata

kirjad

Märgusõna	Arv
A. 31	1
Aastaüürnik 7347	6
Aus	4
Akvisiitor + organisaator	3
Ainus lootus	1
Eevi + Helgi	11
Elumuutus	1
Ei kahetse 7156	1
Energiline 7191	1
Hästi minev 7238	5
Kaine 7467	1
Kauplus 7168	3
Kaasabiline B. A.	7
Kaks tuba	1
Kuldsed kiired 2	2
Kurb unistus	1
Laud	1
L. J.	5
L. K.	8
Mall 30	1
Majahoidja 7281	2
Mootor 3,5	5
Mölder veskiomanik	1
Noor tütarlaps 7157	2
Ostja J. O.	1
Palk + %%	2
Palun kiirelt 7375	1
Põllumees 100	4
Poissmees 7253	8
Pagariäri 6890	1
Pagariäri 7291	3
Pesamuna	1
Rapsoodia	2
R. M. maalt	1
Raamatusõber	1
Talu 2000	2
Tuba 7289	4
Tähe tn.	1
Telefon	1
Teenija ühele	2
Teenistus 7179	1
Vanem 23, noorem 22	1
Väike maja	5
Õilis sõber	13
Õlle luba 22	5
Üksik 7285	6
Üksi 29	1
10 krooni	1
250	3
30+X	2
7132	2
7133	3
7253	1
7365	1
7375	3
7285	1
7175	1
765.262	1

Kirjad hoitakse alal üks kuu, arvates saabumise päevast. Kirjad antakse välja kuulutuste kviitungi ettenäitamisel.

Dr. E. Saarse

Kopsuhaiguste eriarst

Tähe t. 3, telef. 351. Vastuv. kl. 5—7 p. l.

Dr. A. Lenzner

Naha-, põie- ja suguhaigused. Kosmeetika. Kl. 10—12 ja 5—7. Pühap. 10—12. Soovi korral ka teisel ajal.

Tähe 34, kort. 1

Dr. H. Piirako

Naha-, sugu-, põie- ja sisehaigused. KOSMEETIKA.

Tartus, **Raekoja t. 12**

Dr. Dobruskes

Naha-, põie- ja suguhaigused

Kella 9—12 ja 5—7. Naisterahvastele 4—5. **Rüütli tän. nr. 22**

Tel. nr. 17-77.

Rendile anda 20-ha

talu

7 km Tartust. Rentnik võib kohe tallu asuda. Lig. teateid saab F. Lepik'u kullasepäärist, Võidu t. 9.

Keskmistes aastates, tulutoova ettevõtte omanik soovib

tutvust

abielu mõttes. Tõsised kirjad nii maalt kui ka linnast leiavad tähelepanu. Kirj. „Post.“ rmtkpl. „200“ all.

Mees! Ole mulle tõsiseks

sõbraks

Kirj. „Post.“ rmtkpl. „Vanem naine“.

Sümpaatne tütarlaps otsib toetajat

sõpra

intellig. härrade hulgast. Kirjad „Post.“ rmtkpl. „Olen sõbratar sulle“.

Kauplusе-ruumid

ühes piimapoega ära anda. Küsida Kalmistu 46—5.